IOAN CANTACUZINO

POÉZII NOO

Alcătuite dă I... C...

Ediție critică, studiu introductiv, note, variante, comentarii,glosar şi bibliografie

de Ion Nuță

Coperta: *Cristian Almăşanu*

EDITAT CU SPRIJINUL AGENŢIEI NAŢIONALE PENTRU CERCETARE ŞTIINŢIFICĂ

Redactor: *Aurel Ştefanachi*
Culegere text: Constantin Huşanu, Violeta Perju
Bun de tipar: *R. Ungureanu*
Tehnoredactor: Constantin Huşanu

ISBN: 973-8900-00-X

Iaşi, 2005

Tipărit la ***Tipografia Moldova***,
Bulevardul Carol I Nr. 3-5, Iaşi
Telefon/Fax: 0232206549
E-mail: tipo@iasi.astral.ro

IOAN CANTACUZINO

POÉZII NOO

Alcătuite dă I... C...

Ediție critică, studiu introductiv, note, variante, comentarii,glosar şi bibliografie

de Ion Nuță

TIPO MOLDOVA

În memoria profesorului meu,
Ilustrul lingvist, Gheorghe Ivănescu

UN POET DE LA SFÂRŞITUL SECOLULUI AL XVIII-LEA - IOAN CANTACUZINO

Cunoscut la început doar ca important om politic al vremii sale, Ioan Cantacuzino şi-a înscris numele şi ca literat, destul de târziu totuşi, mai întâi autor de poezii, originale şi traduceri, când a fost descoperit volumul *Poézii noo alcătuite dă I... C...*, tipărit la sfârşitul secolului al XVIII-lea (probabil între 1792 şi 1796), şi apoi a unor traduceri în proză, rămase în manuscris, semnate şi ele tot I... C...

Problema cea mai importantă care se impunea acum era aceea de a stabili cu precizie ce nume se ascund sub cele două iniţiale. Enigma va fi rezolvată în mod exact, pe baza unor argumente de necontestat, dar, aşa cum vom vedea mai târziu, de-abia în 1959.

Cartea amintită a fost proprietatea lui Vasile Vârnav, contemporan al autorului, traducător (traducătorul din limba germană al lucrării lui D. Cantemir, *Descrierea Moldovei,* publicată sub titlul *Scrisoarea Moldovei,* Mănăstirea Neamţ, 1825) şi proprietarul unei moşii din Hilişeu, şi apoi a intrat în posesia preotului D. Furtună din Dorohoi, începând cu anul 1933, care o cumpărase de la un bătrân din Botoşani.

Imediat, noul posesor al volumului anunţă Academia Română despre descoperirea făcută, iar Dan Simionescu avea să o înregistreze în *Bibliografia românească veche* IV, *Adăugiri şi îndreptări,* Bucureşti,

1944 p. 111 (nr. 247), unde face doar unele presupuneri legate de anul şi locul tipăririi lucrării şi notează: "Cunoscutul cercetător Pr. D. Furtună din Dorohoi are o carte tipărită, de care ne comunică următoarele: „*Poézii noo* de I... K... Hârtia pe care este tipărită poartă în filigrană anul 1795" Dar, peste scurt timp, într-o scrisoare din 21 octombrie 1948 către D. Furtună, autorul amintitei *Biografii* îşi exprimă părerea că, de fapt, iniţialele I. C. ar reprezenta numele spătarului muntean Ioan Cantacuzino, despre care scrisese, în 1845, Nicolae Bălcescu.

După aceea, volumul *Poézii noo,* păstrat şi cunoscut astăzi doar într-un singur exemplar (o fotocopie, negativ, dăruită de G. Ivănescu, se află la Biblioteca Academiei Române din Bucureşti, C.V.R. 596. A; altele, pozitiv, la Mariana Preotu şi în biblioteca noastră (un microfilm la V.M. Gaţac; probabil, vor fi existând şi alte fotocopii), a aparţinut câtva timp, din anul 1946, şi lui Al. Alexianu, apoi ajunge la G. Ivănescu, unde îl întâlnim aproape trei decenii, iar în prezent se află la Biblioteca Academiei Române, Filiala Iaşi, cam deteriorat, fără coperţi, cu unele colţuri rupte la primele pagini.

Deşi, sporadic, cartea a fost semnalată de mai mulţi cercetători, primele discuţii ample asupra ei s-au făcut de-abia în 1953, când regretatul profesor şi lingvist G. Ivănescu publică un articol, în care analizează cu competenţă conţinutul şi valoarea acesteia din punct de vedere literar şi lingvistic, fără

a putea stabili însă numele celui care semna cu inițialele I.C., data şi locul exact al tipăririi ei.[1]

Puţin mai târziu, în 1959, acelaşi lingvist, împreună cu apreciatul filolog N. A. Ursu, descifrează enigma legată de inițialele amintite pe baza a două manuscrise de la Biblioteca Academiei Române din Bucureşti, semnate tot I.C. (manuscrisele au fost descoperite şi cercetate, se pare, numai de către N. A. Ursu, un specialist recunoscut în stabilirea paternității a numeroase texte din diverse perioade de timp), ms. nr. 3o99 (p. 1 - 123), care cuprinde trei traduceri (din François-Thomas-Marie de Baculard, Montesquieu şi Jean-Jacques Rousseau), şi, în special, ms. nr. 1550 (358 p.).[2]

Cel mai important dintre acestea este ultimul, o traducere integrală din Florian, *Numa Pompilius*, dedicată mitropolitului Gavriil Bănulescu şi semnată cu numele întreg. Iată finalul acestei dedicații: "Bine, rău, *Numa Pompilius* s-au tălmăcit pă limba noastră Acuş venea mie ca dragului fiului ostenelilor mele să-i aflu şi un umbritor. Pă loc eu (ca cum am putea zice, l-am bucurat) am zis: *Numa Pompilius să herezuieşte prea sfinţitului mitropolit novorosiscoi şi neprovscoi, părintelui Gravriil.*

Deci numele acesta, ce trebuie negreşit a aduce şi preț Numii Pompilius rumânesc, aduce-va din sine dăstulă răsplată toatelor trudelor mele.

Eu şi rămâi pentru totdeauna, Prea Sfinte Părinte, al Prea Sfinţiii Tale fiu sufletesc şi plecată slugă

Cneazul Ioan Cantacuzino"

Urmează apoi foaia de titlu, unde traducătorul semnează tot I.C.: "Numa Pompilius, al doilea crai al Romii. Pă franțozeşte scris de monsiul Florian şi tălmăcit de I. C. la an 1796".[3]

După aceste fapte semnalate mai înainte se poate afirma cu certitudine că atât *Poézii noo,* cât şi toate manuscrisele semnate I. C. sunt opera lui Ioan Cantacuzino. În acest sens, mai facem precizarea că în articolul citat anterior, pentru a întări această idee, cei doi autori aduc în plus şi o serie de argumente lingvistice, particularități comune tuturor textelor citate.

Probleme la fel de dificile, care au suscitat discuții ample, sunt legate însă şi de locul şi anul tipăririi cărții de poezie. Astfel, G. Ivănescu, susține că aceasta s-a tipărit în Moldova, la Iaşi sau la Mănăstirea Neamț "între 1791 şi 1797", iar după legătura volumului s-ar putea stabili mai exact "că *Poézii noo* a fost tipărită la Iaşi, la puțin timp după 1791, poate în 1792 sau 1793".[4]

Mai plauzibilă pare a fi ideea "ca Ioan Cantacuzino să-şi fi tipărit volumaşul său de poezii la Dubăsari, în 1796", unde Mihail Strelbițchi, după ce a plecat din Iaşi, înființează în localitatea de pe Nistru, în 1792, o tipografie cu litere greceşti şi chirilice, unde cărțile apărute "au literă identică cu cele tipărite de Strelbițchi la Iaşi şi cu cea din volumul *Poézii noo*" [5], autorii explicând că datorită acestui fapt "acest volum de poezii n-a avut o

circulație mai mare în țările române".[6] Mai târziu, în 1968, N.A.Ursu afirmă că volumul în discuție a fost "tipărit probabil la Dubăsari ori la Movilău între anii 1792 şi 1796".[7]

După datele oferite de Nicolae Bălcescu[8], reactualizate şi îmbogățite de către G. Ivănescu şi N. A. Ursu[9] , Ioan Cantacuzino s-a născut la 20 ianuarie 1757, la Constantinopol, unde erau atunci părinții săi, clucerul Răducanu Cantacuzino, care a avut un rol politic important în istoria Țării Româneşti şi a Moldovei, şi domnița Ecaterina, fiica domnitorului Moldovei, Ioan Mavrocordat.

În 1759 familia se mută la Bucureşti, unde cei doi copii, Ioan şi Nicolae, au parte de o educație deosebită.

La începutul războiului ruso-turc, în 1769, tatăl viitorului poet capătă încuviințarea comandamentului rusesc de a forma un regiment de voluntari cu care să participe la lupte şi primi încuviințarea Ecaterinei a II-a, în 1771, de a-l înrola pe Ioan, la 15 ani, ca praporgic, într-un regiment rusesc de grenadieri, iar doi ani mai târziu, după o strălucită victorie obținută de ostaşii conduşi de tatăl său, la Silistra, să fie avansat locotenent.

În 1774 Răducanu Cantacuzino moare, iar cei doi copii ai săi, minori încă, trec sub tutela unchiului lor, banul Mihail Cantacuzino, cu care se refugiază în Rusia, după pacea de la Kuciuc-Kainargi. Cei doi frați încearcă să se retragă apoi în patrie şi, după multe dificultăți, ajung aici, în 1784, mai întâi în Țara

Românească, unde Ioan obţine diverse ranguri de boier, şi, mai târziu, în Moldova, unde Alexandru Mavrocordat, unchiul după mamă, îi acordă titlul de spătar.

La izbucnirea războiului austro-ruso-turc , în 1788, fuge la austrieci, unde îndeplineşte diverse funcţii diplomatice, iar după încheierea păcii de la Şiştov, din 1791, după ce trece prin Iaşi, toamna îl întâlnim în Rusia, la Petersburg şi, în scurt timp, este primit în armată cu gradul de colonel. La retragerea din armată, în 1796, Ecaterina a II-a îi acordă titlul de cneaz şi apoi pe cel de polcovnic, dându-i o moşie pe malul Bugului, unde înfiinţează, împreună cu fratele său, localitatea Catacuzinca (sau Catacuzovca). Îl mai aflăm aproximativ patru ani la Petersburg, apoi, între anii 1813 şi 1818, se stabileşte la Odessa, de unde are legături cu Eteria, iar după 1818 se stabileşte definitiv la moşia sa, la Catacuzinca, petrecându-şi timpul şi în bogata bibliotecă pe care o poseda. Aici moare la 3 iulie 1828.

Singurul său volum publicat, *Poézii noo,* considerat, pe bună dreptate, a fi "printre cele dintâi cărţi de versuri româneşti tipărite"[10], "întâiul volum de versuri originale"[11], are 69 de pagini (la ele se adaugă încă trei, ulterioare, care conţin "observaţii", note şi unele comentarii făcute de diverşii cititori ai volumului) şi cuprinde 22 de poezii (originale şi traduceri).

Înaintea acestora se publică o *Predislóvie,* în care autorul încearcă să explice caracteristicile liricii sale,

precizând că: "Toate acestea s-au făcut mai mult pentru petrecere dă vreme şi nu cu gând a fi lucruri pă placul multora sau cu gând de a vesti o osteneală cu toată săvârşirea meşteşugului poeticesc, scriitorul petrecând ceasurile sale netrebnice în oareşcare râsfăţare a chibzuirii, acum arată şi oareşcum fiinţa tinereţilor şi şegile sale cele petrecute prin taină" (p. 1).

Ideea aceasta va fi contrazisă însă în *Răsuflare* unde creatorul îşi exprima dorinţa ca poezia sa, deşi modestă, să contribuie la progresele liricii româneşti, că a fost elaborată în acest scop.

Poeziile considerate de către autor a fi "alcătuiri proprii" sunt în număr de 14 şi anume: *Satiră: Omul, Cântec păstoresc, Pocitanie, Tănguire, Sfat unui şătrar amorezat ce avea în tot ceasul psihimu în gură, Cântec beţivesc, Păs, dăpărtat fiind dă Tica, Măgulire soţii(i) cei pocite, Pofidă şi imputare unii dân trei surori ce lăsase pă cel ce zice, Cântec grădinăresc, Poveste, Cântec păstoreac, Râs mult şi Răsuflare* (ultima poezie din volum; majoritatea cercetătorilor vorbesc de 13 poezii originale, fiind induşi în eroare de faptul că această poezie apare în secţiunea a II-a, la traduceri, unde este şi plasată).

Trebuie făcută precizarea că unele poezii de aici, considerate a fi originale, sunt, de fapt, traduceri, prelucrări sau simple inspiraţii din literaturi străine. Astfel, *Satiră: Omul* este inspirată de *An Essay on Man*, de Alexander Pope sau reprezintă o „prelucrare liberă a principalelor idei" de aici.[12]

Poetul va traduce din acelaşi scriitor, în 1807, *Cercarea asupra omului,*rămasă în manuscris, după varianta franceză a lui Silhouette, unde "redă pentru prima oară integral o operă literară engleză în limba română"[13] De asemenea, *Poveste,* este o traducere a fabulei lui La Fontaine, *La cigale et la fourmi,* făcută "pentru prima dată în literatura română".[14]

A doua parte a volumului, *Acu încep tâlmăciri,* cuprinde următoarele 8 poezii (nu 9, a noua fiind *Răsuflare*): *Veacul cel fericit sau cel scump* (o traducere sau o imitație după un autor francez neidentificat), *Lăcaşul morți(i). După franțozeşte tâlmăcit* (traducere, prin intermediul, francez, a unei poezii a englezului Th. Gray; după G. Ivănescu, "probabil după Young, *The Graves,* în traducere franceză"[15], *(Pricina stihurilor acestora este dân mithologhie. Tâlmăcirea lor după franțozeşte.) Poveste* (traducerea poeziei *Daphné din* ciclul *Romances* de Marmontel), *Dimineața poeticească* (traducerea liberă a poemului *Description poétique du matin* sau *Le matin poétique*[16], de cardinalul Fr.-J de Bernis), *Stihuri tâlmăcite după italieneşte din Metastasie* (traducere, probabil, prin intermediu francez, a unei arii din piesa *Nitteti,* de Metastasio), *Eleghie tâlmăcită din Metastasie* (traducere, prin intermediu francez, a cantonetei *La Partenza,* de Metastasio), *Stihuri după italieneşte* (probabil, tot o traducere din Metastasio), *Cântarea cântărilor. Tocma după ovreie* (traducere liberă şi prescurtată din franceză).

În cadrul traducerilor, cităm tot aici, şi unele bucăți în proză, rămase în manuscris: François-

Thomas-Marie de Baculard d'Arnaud, *Istoria lui Machen, povestire englezească* (1794); (cu un vădit caracter moral), Montesquieu, *Arsachie şi Ismenia, istorie din partea Răsăritului* (1794), J.J. Rousseau, *Narchis sau îndrăgitul dă însuş de sine* (1794, "prima traducere în limba română, direct din limba franceză, a unei comedii"[17], iar Ioan Cantacuzino este considerat "primul traducător a lui Rousseau la noi"[18]), Florian, *Numa Pompilius, al doilea crai al Romii* (1796), Alexander Pope, *Cercarea asupra omului* (1807); primele trei părţi ale poemului *An Essay on Man,* după versiunea franceză în proză a lui Silhouette)[19].

Aceste traduceri şi prelucrări făcute indică exact preferinţele literare ale poetului, încercările sale de a se orienta spre creaţiile occidentale ale vremii. Dintre ele, cele mai multe, aşa cum se poate observa, sunt făcute din scriitori francezi sau prin intermediu acestora, creatori cunoscuţi sau neidentificaţi încă şi reprezintă îmbinări de clasicism, iluminism şi preromantism, cu acorduri elegiace şi idilice.

În volumul *Poézii noo,* atât creaţiile originale, cât şi majoritatea traducerilor scot în evidenţă mai ales preocuparea constantă a poetului pentru unele elemente satirice, interesul acestuia faţă de comportările zilnice ale omului şi pentru viaţa plină de plăceri pe care acesta trebuie să o ducă, în general, grija faţă de necazurile şi bucuriile pe care le oferă ziua în care el trăieşte.

Astfel, autorul ia poziţie împotriva unor atitudini nejustificate ale oamenilor, a neadevărului

şi lăcomiei, a defăimării şi invidiei *(Pocitanie, Satiră: Omul)*, a unor vicii morale şi fizice *(Sfat unui şătrar amorezat ce avea în tot ceasu psihímu în gură, Măgulire soţii(i) cei pocite)*. Ioan Cantacuzino, de asemenea, este adeptul luptei împotriva unor tendinţe nejustificate de îmbogăţire, dând sfaturi pentru o viaţă liniştită, a unui trai în care omul să se veselească în plăcerile oferite de cotidian *(Cântec beţivesc, Veacul cel fericit sau cel scump)*. La fel, el îmbrăţişează dragostea simplă, curată, firească, fără perversitate şi minciună, dragostea trăită din plin *(Cântec păstoresc, Cântec grădinăresc, Păs, depărtat fiind dă Tica)*.

Aşadar, domină elementele erotice şi satirice, autorul preţuind acele cântece "beţiveşti", păstoreşti şi grădinăreşti, prin care este elogiată iubirea, viaţa fericită şi tihnită din natură.

Râs mult subliniază bucuria enormă a omului pentru condiţia sa socială, petrecerile minunate cu vin, masă îndestulată şi plăceri senzuale, totul ponderat însă, tratarea cu indiferenţă a necazurilor zilnice, a tuturor relelor:

"Vesel om cin'e pă lume?
Eu sînt prea mult, căci cu glume
Mintea-m întrec zi şi noapte,
Rod şi crude, rod şi coapte", (p. 21).

....

"Cine închină tot în plin?
Eu sînt, cel ce cu plac sug vin,

Însă şi ştiu, iar când să stau,

Minții mele răgas să dau", (p. 21).

În *Veacul cel fericit sau cel scump* se elogiază viața din epoca primitivă, deci dintr-o perioadă cu mult anterioară celei în care poetul trăiește: o viață frumoasă, îndestulată, liniștită și lipsită de griji:

"O, pă ce veac frumos părinți(i) noștri era!
Laptile din pământ atuncea izvora,
Mierea și cu mana curgea pântre flori,
Câmpul udat numai era dă lacrim(i) dă zori
(Că ochi(i) oamenilor nu-ncepuse a vărsa)".(p. 24-25).

Această viață este pusă în contradicție cu traiul modern, contemporan, Ioan Cantacuzino aducând acuze tiraniei, boierimii timpului, exprimându-și sentimentele de solidaritate cu cei nefericiți, dragostea față de omul amărât:

"Și geabnica arătare, idolul uimiri(i),
Tiranul înțolat cu cinul măriri(i),
Încă nu turbura pacea oamenilor,
Cu vrăjmașă faptă și jadnă dă omor.
Omul pravila lui atuncea nu căta,
Dreapta inima sa el numai asculta", (p. 26)

De asemenea, insistă și asupra faptului că *Cinstea,* adică noblețea, onoarea este "slută",

"duşmana firii", cea care duce la tulburarea liniştii, înțelegerii, a traiului unit şi liber:

"Iată, strâmbă Cinste, cum ne dai inimă rea;
Dă-i Amorul duşman tu eşt(i) cu mult mai grea.
0, tirana vieți(i), stăpâna multor crai,
Ajungă-ți atât, că lor pravilă dai,
Turburând odihna stăpânilor lumi(i);
Nu merge la păstor, în lăcaşul glumi(i),

Supt colibioara lui, unde stă în ticnă,
Dă schimbi pacea sa în rea neodihnă,
Cu spaime dăşarte, cu trup fără iveală,
Care dă blândeților o foarte grea sfială,
Căci noi sîntem facuț să trăim la un loc,
Să-mpărțim între noi ce-avem dă la noroc
Şi cerul ne-au zidit ca noi să ne iubim
Cu cât firea mai mult va să ne zămislim! (p. 28 - 29)

Una dintre cele mai valoroase creații cuprinsă în volumul *Poézii noo* este, fără îndoială, *Cântarea cântărilor,* făcută din "ovreie", dar, cu siguranță, o traducere din franceză. Este o adaptare foarte liberă, o prescurtare a primelor cinci părți la care se adaugă şase versuri inițiale din cântul al şaselea ale *Cântării cântărilor* din *Vechiul Testament;* probabil şi cu "unele influențe din versiunea reprodusă în *Biblia de la Bucureşti* (1688)[20]. Este o tălmăcire în care sunt etalate multe abilități prozodice. Predomină aici trăsăturile de bază ale versului popular românesc, apar frecvent

cuvinte şi expresii luate din uzul lingvistic curent, imagini poetice în care se simte aroma arhaismelor şi sensibilitatea unor termeni neologici, dar, uneori, în contexte în care se întâlnesc, regretabil, şi unele elemente de limbaj vulgar. Este totuşi, fără dubii, o încercare poetică de calitate, deşi apar destule neclarităţi, datorate, se pare, în primul rând, modificărilor pe care le aduce poetul textului original. Cu toate că se întâlnesc destule imperfecţiuni, în linii mari, meritele evidente ale acestei poezii sunt clare şi ele aduc, în dese rânduri, pe prim plan, un poet a cărei originalitate merită a fi reţinută de istoria literaturii, poezia oferind unele imagini şi ritmuri neaşteptat de realizate, putându-se astfel vorbi de o "tălmăcire plină de graţie", unde lesne se poate observa "îndemânarea prozodică"[21]

"Sînt neagră iar frumoasă
Şi mult drăgăstoasă.
Fetele locului
Ierusalimului
Poţi să le priveşti
Ca sălaşe crăieşti.

Eu la chip neagră sînt
Dă soare şi dă vânt.
Fraţi(i) să-nvrăjbiră
Pă maica siliră

Să plec să păzesc
Viia lor să străjesc.

A lor am păstrat-o,
A mea jaf am dat-o", (p. 49 - 5o)

Ultima poezie a volumului, *Răsuflare,* aduce în atenţie ideile poetice ale autorului, plecând chiar numai şi de la simplele sensuri ale cuvântului: "destăinuire", „mărturisire".

Este, într-un fel, "arta poetică" a lui Ioan Cantacuzino, *testamentul său literar,* cu aceleaşi ecouri pe care le-a avut în epocă, şi nu numai, cel al lui Ienăchiţă Vacărescu, dar privat de "triumful" acestuia din urmă, prin faptul că poezia nu a fost cunoscută decât târziu.

Pentru Ioan Cantacuzino, poezia este "chibzuire" şi "gând", mijlocul prin care se poate ridica valoarea spirituală a poporului, iar versurile reprezintă un îndemn lăsat tuturor românilor.

Conştient de starea precară a culturii poetice româneşti din acel timp, poetul era convins că poezia sa, deşi prezintă destule imperfecţiuni (Oare din acest motiv n-a semnat versurile cu numele întreg? Dar traducerile, tot datorită faptului că le considera modeste?), este o "mustră" (exemplu), o primă încercare de versuri autohtone, că ea va fi o pildă pentru alţii în dezvoltarea literaturii române:

"Limba noastră prea puţină
Nu-i a nimui proastă vină,
Căci însoaţă rău cuvântul
În pârlejul ce dă gândul.
Mai cu vreme, şi cine ştie,

Prisosire poate să vie,
Că scriitori(i) împodobesc
Limba, patria-şi slăvesc.
Fie această acuş cercare
Mustră altor, spre-ndemnare". (p. 69)

Deşi opera sa literară a fost cunoscută foarte târziu, Ioan Cantacuzino va rămâne, "împreună cu Ienache Vacărescu şi Matei Milo, începătorul poeziei moderne la români şi este primul poet care, după Dosoftei, a tipărit un volum de poezii"[22]. De aceea, se poate afirma că *Poézii noo* "completează imaginea noastră despre literatura acelui timp şi dovedeşte că acea epocă a fost mai bogată în manifestări culturale decât ne-am închipuit până acum".[23]

Pentru aceste lucruri evidente este destul de riscant să-l acuzi pe Ioan Cantacuzino, deşi aparent "elegant", că traducerile sale provin "din a doua mână", că "nu era nici măcar un veritabil poet", versurile sale caracterizându-se "prin vulgaritatea lor şi neavând comune cu poezia adevărată decât forma exterioară şi intenţia poetică, lăudabilă ,ca atare, căci pe drumul care duce spre literatură, astfel de strădanii fac să sporească treptat şi pretenţiile estetice".[24]

În ciuda acestor observaţii cam aspre, Ioan Cantacuzino rămâne totuşi, alături de puţini alţi scriitori ai epocii sale un deschizător de drumuri în literatura noastră modernă, iar creaţia sa atestă "o aliniere remarcabilă cu poezia europeană a epocii[25].

Cartea sa de poezie reprezintă un "al doilea volum de versuri laice tipărit pe pământ românesc" (primul, ar fi, *Cântece câmpeneşti,* ale unui anonim transilvănean, din 1768) şi "dovedeşte conştiinţa pionieratului şi intenţia de a îndruma poezia noastră pe făgaşuri noi"[26].

NOTE

1.Gheorghe Ivănescu, *Un poet român necunoscut, din a doua jumătate a secolului XVIII,* în Iaşul nou", an. V, nr. 3-4, 1953, p.219 -232.

2.G. Ivănescu şi N.A. Ursu, *Un scriitor muntean de la sfârşitul secolului al XVIII-lea: Ioan Cantacuzino,* în "Studii şi cercetări ştiinţifice", Istorie - Filologie, Filologie, Iaşi, anul X, fasc. 1-2, 1959, pg. 135- 14o.

3. *Ibidem,* p. 137.

4.Gheorghe Ivănescu, *art. cit.,* p. 22o.

5.G. Ivănescu şi N. A. Ursu, *art. cit.,* p. 139.

6.*Ibidem.*

7.N.A. Ursu, *Ioan Cantacuzino,* în *Istoria literaturii române,* II, Bucureşti, Editura Academiei, 1968, p. 18o.

8.Nicolae Bălcescu, *Spătarul Ioan Cantacuzino,* în "Magazin istoric pentru Dacia", tom. I, 1845, p. 187-205.

9.G. Ivănescu şi N. A. Ursu, *art. cit,* p. 137 - 138; N. A. Ursu, *art. cit.,* p. 180- 181.

10.Gheorghe Ivănescu, *art. cit.,*p.222; cf. şi George Ivaşcu, *Istoria literaturii române,* 1, Bucureşti, Editura Ştiinţifică, 1969, p. 293.

11.George Ivaşcu, *op. cit.*, p. 294.

12. Ediţia Andrei Nestorescu, p.67.

13.Alexandru Duţu, *Coordonate ale culturii româneşti din secolul XVIII (I700-1821). Studii şi texte,* Bucureşti, 1968, p. 169.

14.N.A. Ursu, *art .cit,* 182.

15. Gheorghe Ivănescu, *art. cit.* p. 225.

16. *Ibidem;* N. A. Ursu, *art. cit,* p. 182.

17.Al. Piru, *Literatura română veche* Bucureşti, 1961, p. 566.

18. Alexandru Duţu, *op. cit,* p. 168.

19.Vezi, pentru traducerile în proză, şi: *Bibliografie,* III; Gh. Ivănescu şi N. A. Ursu *art. cit,* p. 135 - 136; N. A. Ursu, *art. cit.,* p.182.

20. Ediţia Andrei Nestorescu, p. 69.

21.George Ivaşcu, *op. cit,* p. 339.

22.Gheorghe Ivănescu, *art. cit.,* p. 220.

23.*Ibidem,* p. 232.

24.I. Negoiţescu, *Istoria literaturii române , I (1800 - 1945).* Bucureşti, Editura Minerva,1991, p.11.

25.Mircea Anghelescu, *Preromantismul românesc (până la 184o),* Bucureşti, Editura Minerva, 76.

26.Mircea Scarlat, *Istoria poeziei româneşti,* IV, cu un argument de Nicolae Manolescu, ediţie de Dora Scarlat, Bucureşti, Editura Minerva, 1990, p. 275.

CÂTEVA OBSERVAŢII CU PRIVIRE LA LIMBA SCRIERILOR LUI IOAN CANTACUZINO

Însemnările care urmează sunt încercări de a cerceta sumar limba operei unuia dintre primii noştri poeţi, "una dintre cele mai interesante figuri ale sfârşitului de secol"[1], şi urmăreşte să scoată în evidenţă meritul pe care l-a avut Ioan Cantacuzino în strădania generală a oamenilor de cultură de a aduce "schimbările" şi "inovaţiile" care se impuneau într-o perioadă de început a afirmării limbii române literare moderne. În acest sens, vor fi analizate şi discutate elemente esenţiale de fonetică, morfologie, lexic şi sintaxă, pentru a se vedea mai clar baza lingvistică a textelor, dar şi a reliefa efortul scriitorului în încercarea de a depăşi treptat fazele limbii vechi şi de a se apropia de elementele populare sau de unele fapte specifice limbii moderne.

Se va putea observa astfel că opera poetică a lui Ioan Cantacuzino este o creaţie în care predomină trăsături de bază ale limbii şi versului popular românesc, cuvinte şi expresii luate din mediul cotidian, imagini poetice în care îşi dau întâlnire atât arhaismele, cât şi unele neologisme.

Referitor la **fonetică**, trebuie precizat încă de la început că în volumul de poezii al lui Ioan Cantacuzino predomină o serie de fenomene care sunt specifice graiurilor munteneşti, conservate până astăzi aici, altele, mai puţine, caracteristice limbii vechi, iar câteva par a fi proprii autorului, fapte

izolate, probabil, creații personale, familiale. Încercăm aici, rezumativ, a înregistra aceste trăsături.

În foarte multe situații vocalele palatale *(e, i)* trec în seria centrală *(ă, î, â)*, mai ales după consoanele *d, p*, fenomen specific graiurilor de tip muntenesc. Trebuie făcută observația că trecerile se fac nu numai de la *e* la *ă* și de la i la *î (â)*, ci și de la *e* la *î (â)* și *i* la *ă*. Fenomenul este frecvent la prepoziții *(dă, dăcât, dă-l dă la, dăn, dân, pă, pă la, pân* = prin, *pântre* etc), dar și la alte cuvinte, unele formate cu ajutorul prefixului *des (dez); dăpărtare, dăpărtat, dăspărțim, dăspică, dășartă, dășărtăciune, dășchide, dășchise, dăzbrăcat, dăzmierdat, dăzmiardă, dăzmierdăm, dăzmierde, dăzvelește, dâmprejur, îndămână, îndăstulat;*. fenomenul poate să apară și în alte situații, fapt consemnat nu numai în graiurile de tip sudic: *deosâbește, gâdâli, între* = intre, *jăfui, lăcrămi și lacrămi, mărgând, mielușăi, nă* - ne, *năcicum, primiță-mă, ; rumăgați, să* = se, *tă* = te, *zîadră* etc.

Se întâlnește însă și fenomenul invers, când în locul vocalelor din seria centrală *(ă, î - â)* apar cele palatale *(e, i)* din limba literară actuală, mai ales în finalul unor adjective *(drăgostoase* = drăgostoasă, *frumoase* = frumoasă, *pocite* = pocită), dar și în *se lase* (care rimează cu *vase)* sau în interiorul unor substantive ca: *șegi, schintei, streină etc.*

Termeni în care apare *ă* în locul lui *î (â): cănd, căt, decăt, gădili, îngănați, măhnire, rău* (râu,), *sănt, sfărșit, tănguire, zănă.*

Ca o influență a limbii vechi, vocala *e* apare în locul lui *i*, în ***întunerec, sedef*** etc.

În majoritatea cuvintelor şi în toate situaţiile de fonetică sintactică *i* scurt final nu este redat: ***glumeţ, iubiţ îm, împungeţ, însuş, jucaţ, nu-m, nu-ş, păziţ, piele-ş, să-m, unde-m*** etc; dispariţia lui *i* după consoana ***m (îm*** pentru ***îmi)*** este considerată a fi o trăsătură specifică graiurilor munteneşti.[2]

În volumul analizat impresionează numărul mare de alternanţe fonetice. Astfel, frecvent, după bilabiale *(**b, p**)*, fricativele labio-dentale (*f*, **v**) şi nazala bilabială *m*, vocala *e* apare alături de diftongul - ***ie; dezmerde, ferb, fer, meluşei, meu, pei, pele, pept, peri, perdut, veţui*** etc, dar şi ***mieu, pierdut, vieţui*** etc. Uneori, în primul rând prepoziţiile, apar în formele ***din - dăn - dân, pe - pă, peste - preste - piste, pintre – pântre,*** iar în alte cazuri apar alternanţe de tipul: ***căuta - căta, dăcât - dăcăt, hodin - hodinâ, ibovnic - ibomnic, lacrămi - lăcrămi, pripastie -pripaştie, râu - rău, seamă - samă, seară - sară, sînt - sănt, străjar - strejar*** etc. Ca o trăsătură esenţială a volumului trebuie semnalată prezenţa frecventă a unor eliziuni, majoritatea prin fonetică sintactică, curente în limba vorbită: *bine-ţ, capu-ş*, ***d-au, m-omoare, nu-m, nu-ş, p-alt, piele~ş, să-m, ţ-oi, unde-m*** etc.

În volumul *Poézii noo* apare aproape constant scris *-u* final (***alesu, altu, dresu, măreţu, poeticescu*** etc), dar construcţia versurilor demonstrează că "acest *u* nu se citea şi că se transcria numai datorită tradiţiei ortografice, create în secolul XV sau XVI, la

traducerea textelor religioase rotacizante. Ea se găseşte de altfel şi în alte texte de pe la 1788 -1830"[3].

Tot datorită tradiţiei, în finalul unor cuvinte este transcrisă vocala *ă* (ъ, în chirilică), care nu are însă nici o valoare fonetică: ***cerbă, dată*** (= dat), ***fierbă*** (= fierb), ***saţă, simţă*** (= simţ) etc.

În iniţiala cuvântului şi la început de silabă, când urmează după o vocală, nu apare diftongul - ***ie***, ci doar simpla vocală ***e: beţi, boer, fer, fluer, es, eri, meluşăi, pei, pele*** etc.

La imperfectul verbelor de conjugarea a IV-a, care nu au rădăcina în - *i*, apare diftongul -***ia*** şi nu - ***ea (dormia, dormiam, primia*** etc), întâlnit şi în ***însoţiat***, unde trebuia să fie *i*.

Cuvinte accentuate altfel decât în limba literară: ***acoló, acoleá, predislóvie, satíra, poézii.***

Alte fapte fonetice, privind vocalele, consemnează fenomene izolate, proprii graiurilor de tip sudic, sau, mai rar, preluate din limba veche: ***a*** pentru ***ă (zarilor*** = zărilor), ***ă*** pentru, ***o (drăgăstoase*** = drăgostoasă), ***i*** în loc de ***e (iresuri, laptili, pisti, podoabile, polií, ţâţile), î (â)*** pentru ***ă (mâ-nchin, râsfăţare, tâlmăcire, tâlmăciri*** etc), ***î(â)*** pentru ***u (porâmbiţă), o*** pentru ***u (coprinse, coprinză, franţozeşte, moşoroaie), u*** pentru *o* ***(încunjur, rumânesc)*** etc.

În privinţa diftongilor, menţionăm păstrarea lui ***iu*** în ***ceriul***, redarea lui ***ua*** prin ***oa (păstoreaoa)*** şi a lui ***oa*** prin **ua** (***soiuasă***). Semnalăm ca o trăsătură larg răspândită în Muntenia, redarea triftongului ***ieu***

în pronumele personal *mieu, miei,* fapt atestat consecvent în textele din secolul al XVI-lea. De asemenea, trebuie subliniată folosirea vocalelor în hiat în *noo, voo* şi reducerea diftongilor *ea* *(totdauna)* şi *eo* *(dodată, vodată, vro*).

Conform unor tradiţii grafice, în volum apar o serie de fapte pe care le vom menţiona mai jos.

Diftongul *oa* este redat prin *ó:* *cóte, flórea, moşoróie, ţâţóie.*

Diftongul *ea* (care redă litera chirilică ѣ) se întâlneşte în cuvinte unde ar fi trebuit să fie *e (ie)* sau *a (creadem, goneaşte, meale, peaptu, strajea, vează*), mai ales că sunt impuse de rimă: *goneaşte* (= goneşte) - *creşte, meale* (= mele) - *ele* etc; la fel, în cazul lui *ia* (care redă litera chirilică ꙗ), în care trebuia să fie *ie:* *dăzmiardăm, dăzmiardat, iadile, miare, miarea, piapt, piar, piare, piarz, viaţii* (şi aici intervin necesităţi poetice: *miare* (= miere) - *cere, piare* (= piere) - *tăcere* etc).

Ca şi la vocale, în sistemul consonantic trebuie evidenţiate aceleaşi lucruri şi anume că în volumul lui Ioan Cantacuzino predomină o serie de fapte caracteristice graiurilor populare româneşti, în special cele munteneşti şi păstrarea unor fenomene arhaice: înlocuirea consoanei *h* prin *c,* în *ticnă* şi a lui *c* prin *f (doftorie);* j păstrat în *betejie* şi *jur* (nu *giur,* ca în graiurile de tip nordic); *m* în *ibomnic* şi *l* trecut la r în *turburat, turbure;* apare *s* pentru *z,* în *răgas,* iar fenomenul invers, caracteristic Munteniei se întâlneşte în: *zleită, zmirnă, zmoală, zmochină,* unde

apare fenomenul sonorizării în grupuri consonantice prin asimilarea la *l* (*m*); ca un fenomen regional semnalăm prezența lui *ş* pentru *s (deşchide, deşchisei)* şi păstrarea grupului ***schi*** în ***schinteie, schintei;*** forme de palatalizare ale fricativei labio-dentale surde *f* ***(hiară)*** şi sonore *v*: ***icleană, icleneşte, iclenie.***

Se observă, de asemenea, că înaintea consoanelor labiale ***b, p*** apare totdeauna ***în (in)*** şi nu ***îm (im): cânpului, înbăia, înbrăca, înbuna, înbuca, înpărţi, înpodobi, înpunge, înpuns, pinprejur*** etc

Alte fenomene specifice graiului muntean, apărute aici, sunt cele care se vor impune treptat în limba literară, dintre care cităm doar formele diftongate în ***îi (pâine, câine*** pentru ***pâne, câne)*** şi ***u*** în loc de ***î: umblu, umflu*** pentru ***îmflu, îmblu*** etc .

În domeniul **morfologiei** faptele lingvistice provin din aceleaşi locuri amintite: graiurile populare (în special, subdialectul muntenesc) şi limba veche românească.

Adesea, uneori din necesităţi de versificaţie (rimă, ritm), apar plurale feminine vechi, astăzi neobişnuite, întâlnite totuşi în unele graiuri, de tipul: ***boale, soarte, talpe, vine*** (sg. vină), ***soarte*** etc.

Se întâlnesc uneori genitiv-dative de tipul ***soartii,*** dar şi formate cu ajutorul prepoziţiei *la; date la amor* (= ... amorului).

Sub influenţa graiurilor populare, adesea lipseşte articolul *-l* (la singularul unor substantive masculine şi neutre): ***cinstitu, fericitu, glasu, hodinu,***

iada, vinu etc. (apare însă şi: ***fericitul, omul, ţicnitul*** etc).

Uneori, câteodată din necesităţi prozodice, se folosesc forme nearticulate în loc de formele articulate şi invers, în deosebi la genitiv-dativul singular (mai rar la plural) al unor substantive feminine: ***lumi(i), poézii (i), soţii(i), vii(i), veselii(i), uimiri(i);*** alteori, acestea apar şi la persoana a II-a singular a verbelor de conjugarea a IV-a: ***şti(i)***

Frecvenţa unor forme iotacizate la indicativ şi conjunctiv prezent: ***auz, crez, piei, poci, simţă, spui, văz; să aib, să vie, să spuie, să vază, să simţă*** etc.

Păstrarea unui fenomen arhaic prin care apare forma ***au,*** de la auxiliarul ***a avea,*** la persoana a III-a singular a perfectului compus al indicativului: ***iarna au trecut, gândirea drumul ş-au făcut, plevia au nimerit, smochinul rod au plodit, inima s-au rănit, cel ce lumea au aşezat, dragostea n-au robit, iubitul au venit, pofta s-au împlinit, floarea s-au ivit, cerul ne-au zidit*** etc.

Apariţia unor forme populare de viitor, de tipul *o* ***să (o să fac, o să merg),*** în loc de *voi* sau ***am să;*** se întâlneşte însă şi ***oi face, oi merge,*** dar mai rar.

Se foloseşte perfectul simplu, specific graiurilor de tip sudic: ***adusei, ascunsei, avusei, deşchisei, dusei*** etc.

Uneori, la indicativul şi conjunctivului prezent, persoanele I şi a III-a singular şi la persoana a III-a plural, verbele de conjugarea I (şi a IV-a) primesc sufixul - ***ez*** (respectiv - ***esc) (asudeşte, curmez,***

îmbinează etc.), dar se întâlnesc şi forme nesufixate: ***îmbuna, însoață, să sângere*** etc.

Alte forme morfologice apar cu totul izolat, unele dintre ele întâlnite doar aici: forme verbale de tipul: ***vei*** (= vrei), ***îl fuge*** (- îl fugăreşte), ***va*** (= vrea), ***a fi ticnit*** (= să fie tihnit), ***să piere*** (= să piară; datorită rimei), ***păsărele să vede*** (= se văd), ***părinții era*** (= ... erau), ***să vede*** (= se văd), ***el viață cu ele*** (= vietuieşte), ***gandí-i*** (= vei mai gândi), gerunzii de tipul ***viind;*** vocativul ***trandafire;*** adjectivul masculin ***mult*** apare în locul femininului ***multe*** (*mult minciuni*); pronumele şi adjectivul pronominal nehotărât ***fiteşce;*** pronumele negativ ***nímui*** pentru *nimănui;* articolul adjectival feminin ***cea*** la genitiv-dativ apare sub forma ***cei (cei nenorocoase);*** pronumele ***cealaltă*** este redat prin ***ceailantă;*** articolul nehotărât în genitiv-dativ ***unei*** apare sub forma ***unii;*** locuțiunile adverbiale ***cu plac, din plac, de un plac*** (= cu plăcere); frecvența prepoziției ***supt*** etc.

În privința ***lexicului*** trebuie evidențiate unele lucruri reprezentative pentru scrierile lui Ioan Cantacuzino.

Folosirea sufixelor - ***ător şi -itor* în** loc **de - *ătoriu şi -itoriu.***

Frecvența formelor diminutivale de tipul: ***codricel, colibioară, floricea, floricică, grădință, ierbuliță, ochişori, oiță, păsărele, păstorea, păstorel, prunculeț, rămuriță, tulpinița, turmuliță*** etc.

Calcuri lingvistice după franceză: ***câmpesc' poposesc'*** (din fr. - *comper,* indicativ prezent,

persoana a III-a plural), *că* - cum (temporal), când, (din fr. que *'când')* etc.[4]

Termeni care reprezintă "moşteniri din epoca veche"[5], unii dintre ei conservaţi şi în graiurile populare: ***chedru*** 'cedru', ***icoană*** - 'imagine' figură de stil', ***iubeţ*** 'drăgostos', ***marghiol*** (marghiul) 'şiret, pişicher', ***mumă*** 'mamă', ***ochean*** 'ocean', ***plevie*** 'plevilă', ***pravilă*** 'lege', ***pricí*** 'a (se) certa', ***răsuflare*** 'destăinuire', ***vercare*** 'oricare', ***verce*** 'orice'; alte arhaisme pentru vremea aceea, "adică fapte lingvistice ce ieşiseră din uz pe la 1720 - 1730"[6] : ***împutare*** 'imputare[1], ***învita*** 'îndemna', ***ne-ntrupire*** 'imperceptibil, nesesizabil', ***vié (viá)*** 'a trăi' etc.

Neologisme, "particularităţi care o leagă de limba nouă"[7] : ***amorezat*** 'îndrăgostit (derivat din ***amorez,*** din fr. ***amoureaux***, venit pe cale rusească), ***fum*** -'aer de superioritate', ***eleghie*** 'elegie', ***metaforuri*** 'metafore' (din franceză), ***panigherisi*** 'a celebra' (din greacă, în dedicaţia manuscrisă a traducerii din Florian, ms. nr. 1550, către Bănulescu - Bodoni[8]), **poézie** 'poezie' (din rusă, dacă luăm în consideraţie accentul), ***stihurghie*** 'versificaţie' (din greacă, "neatestat până acum la alt scriitor"[9]).

Unele cuvinte populare, specifice mai ales graiurilor munteneşti, dar şi câteva, probabil, creaţii ale autorului, care, izolat, apar şi în subdialectul menţionat: ***beţivesc*** 'de beţie', ***făţá*** a înfăţişa, a exprima', ***geabnic*** 'zadarnic', ***glagolí*** 'a vorbi', ***iconí*** 'a imagina, a închipui', ***îngănaş*** 'înşelător', ***jadnă*** 'dorinţă, poftă', ***mirodie*** 'mirodenie', ***nevedire***

'născocire', ***nimui*** 'nimănui, ***pârlej*** 'prilej', ***privigătoare*** 'privighetoare', ***saltă*** 'urcare, ascensiune', ***stradă*** - 'chin', ***a se strădi*** 'a se strădui' etc.

Cuvinte specifice altor graiuri decât celor de tip muntenesc: ardelenisme: ***mâncă, mustră*** 'exemplu', **pită;** moldovenisme: ***şagă, piste.***

Forme hipercorecte: *lecaş* 'locaş', ***nevedire*** 'nevădire', ***a vedía, vădi,*** 'a da pe faţă' etc.

Destule cuvinte apar pentru prima dată în volumul de poezii al lui Ioan Cantacuzino şi nu sunt atestate în *Dicţionarul limbii române,* Bucureşti (Academia Română), tom. I, II, 1913 ş.u.(DA) sau în *Dicţionarul limbii române,* serie nouă, Bucureşti, Editura Academiei, 1965 ş.u. (DLR) deloc sau, dacă apar, au alt sens: ***asudi*** 'a asuda', ***avroră*** 'auroră', *beţivesc* 'de beţie', ***blejí*** 'a se holba', ***brobodelnic*** 'broboadă' (în DA, ***brobodealnic), cerbiţă*** 'cerbice, gât' (în DA sunt alte variante), ***dafn*** 'numele unui copac', ***fărmiţă*** 'firimitură', ***filos*** 'prieten iubitor', ***fum*** 'înfumurare' (în DA, numai - pluralul), ***glagoli*** 'a vorbi', ***icoană*** 'imagine', ***iconi,*** 'a zugrăvi, a imagina', ***împrumutoare*** 'persoană care împrumută',***metaforuri*** 'metafore', ***motoi*** 'motan', ***muimí*** 'a momi, a imita' *mureş* 'cu pete negre', ***neîntrupire*** 'imperceptibil', ***odin*** 'odihnă', ***ovreie*** 'evreiesc', ***panigherisi*** 'a celebra', ***păstorea*** 'păstoriţă', ***plac*** 'plăcere', ***plevie*** 'plevilă', *prici* 'a (se) certa' (în DLR nu are valoare tranzitivă), ***pripaste*** 'prăpastie', ***pripaşte*** 'prăpastie', ***psihímu***

'sufletul meu', ***răspune*** 'a pune cu intensitate', ***rotos*** 'rotund' etc.

Cuvinte care nu figurează în DA şi DLR ca prime atestări. Termenii consemnaţi aici se află cuprinşi în lucrări apărute (mult) mai târziu: ***fumuros*** 'înfumurat', ***gliştir*** 'clistir', ***îmbăiat*** 'scăldat', ***însovoni*** 'a se îmbrobodi', ***lipici*** 'farmec', ***mintos*** 'inteligent', ***pofidă*** 'dispreţ', ***predislóvie*** 'prefaţă', *razdá* 'a da mereu', ***târlă*** 'tarla', ***troscot*** 'zgomot', ***trufos*** 'trufaş', **turbá** 'a tulbura' (în DLR nu apare valoarea tranzitivă) etc.

Ocupându-se amănunţit de limba scrierilor manuscrise ale lui Ioan Cantacuzino, N. A. Ursu, în partea a doua a unui studiu consistent şi valoros)[10], discută o serie de forme gramaticale şi lexicale, fapte lingvistice caracteristice acestor lucrări, pe care le considerăm esenţiale şi, de aceea, sumar, le menţionăm aici.

Frecvenţa unor adverbe şi locuţiuni adverbiale ca: ***şi*** 'îndată, imediat', ***potrivă*** 'egal, potrivit, proporţional', ***de îndestul*** ' suficient', ***fără curmare*** 'continuu' etc.

Articularea neobişnuită, în genitiv-dativ, atât a adjectivului ***toată*** 'fiecare, oricare, întreagă', antepus, cât şi a substantivelor determinate: ***a toatei părţii, toate oblăduirii, toatii formii, a toatii cheltuielii, toatei republicii, toatii slavii, toatelor noroadelor, toatii vieţii, toatii Italiii, toatii soartei, toatei pricinii, toatei ţăriii, toatii vieţii, toatii trudii şi grijii, toatii fiinţii, toatelor lucrurilor*** **etc.**

Antepunerea substantivului față de numeralul cardinal: ***zile unsprezece.***

Pronume și adjective pronominale nehotărâte de tipul: *fiteşcare, fiteşce, fiteşcine, ver(i)ce* etc.

Termeni specifici scrisului lui Ioan Cantacuzino, unii dintre ei cu sens neobişnuit: ***dămolí*** 'a diminua, a tempera', ***drept*** (prep.) 'pentru', ***hărțui*** 'a exersa, a practica', ***icoană,*** 'imagine', ***înaurí*** 'a auri', ***înferica*** 'a fereca', ***înmări*** 'amari', ***înzâdărí*** 'a zidi', ***mijlocire*** 'intermediu', ***nărav*** 'morav', ***necurmat*** (adj. şi adv.) 'continuu', ***obraz*** 'persoană', ***spânzura*** 'a depinde', ***vinovațí*** 'a acuza'.

Cuvinte de proveniență latino-romanică (în deosebi, franceză), neogreacă şi mai ales rusă, neologisme mai rar întâlnite la alți scriitori de la sfârşitul secolului al XVIII-lea, dintre care citãm: *arhisveşcénie* 'arhiereu', *cinóvnic* 'funcționar', *gheroi* 'erou', *indiáneț* 'indian', *mladén(e)ț* 'copil', ***poézie*** 'poezie', ***providénie*** 'providență', ***republicáneț*** 'republican', *sfeşcenic* 'preot', *trofei,* 'trofeu', *vnuc* 'nepot' etc.

Dintre particularitățile sintactice ale limbii poeziilor lui Ioan Cantacuzino semnalăm doar câteva fapte mai puțin uzitate sau deloc în alte scrieri ale epocii, mai ales inversiuni în topica propoziției şi a frazei: *ciuda* ***foarte îl pişcă rău, nu şti unde foarte vrăjmaş, brânci lui dau, prea rea poveste, va viețui prea nemâhnita da în iveală, nici mai ştiu*** (= nici nu mai ştiu), ***alt nu era mijloc.***

Lectura şi analiza operei lui Ioan Cantacuzino aduc pe prim plan, aşa cum au spus-o mulţi specialişti, un poet care încearcă să introducă în poezia română un suflu nou al liricii europene a epocii, una dintre figurile reprezentative ale culturii din a doua jumătate a secolului al XVIII-lea, care, alături de Ienăchiţă Vacărescu, este considerat un pionier al poeziei noastre moderne.

Analiza din punct de vedere lingvistic a volumului *Poézii noo,* cât şi a faptelor de limbă întâlnite în manuscrisele lui Ioan Cantacuzino duc la concluzia că ne aflăm în faţa unui autor care a folosit în lucrările sale cu precădere elemente specifice graiului muntean, particularităţi de limbă familiare lui, fără a neglija însă forme întâlnite şi în alte provincii, elementele de bază ale limbii vechi şi unele neologisme care apăruseră deja la noi. Acestora scriitorul le va adăuga însă şi unii termeni care-i aparţin în exclusivitate, creaţii proprii, toate "construite" în spiritul limbii române.

Se poate afirma, în final, că "limba scriitorului este aceea obişnuită între 1780 şi 1880 în Muntenia şi, în general, în ţările române, adică o limbă de tranziţie de la limba veche la cea nouă, din secolul XIX şi de azi"[11].

NOTE

1. Alexandru Duţu, *Coordonate ale culturii româneşti în secolul XVIII (1700 -1821). Studii şi texte,* Bucureşti, Editura pentru Literatură, 1968, p. 168.

2. Cf. şi Gheorghe Ivănescu, *Un poet român necunoscut, din a doua jumătate a secolului XVIII*-lea, în "Iaşul nou", an. V, 1953, nr. 3 - 4, p. 231.

3. Gheorghe Ivănescu, *art. cit.,p.* 232.

4. Cf. şi Gheorghe Ivănescu, *art. cit.*, p. 229.

5. Gheorghe Ivănescu, *art. cit.*, p. 231.

6. *Ibidem.*

7. *Ibidem.*

8. Cf. G. Ivănescu şi N. A. Ursu, *Un scriitor muntean de la sfârşitul secolului al XVIII-lea: Ioan Cantacuzino,* în "Studii şi cercetări ştiinţifice", Istorie – Filologiei, Filologie, Iaşi, anul X, fasc. 1-2, 1959, p. 136.

9. Gheorghe Ivănescu, *art. cit.*, p. 231.

10.*Autorul proiectului este spătarul Ioan Cantacuzino,* partea a doua a articolului *Un proiect românesc de republică din secolul XVIII-lea,* de Iuliu C. Ciubotaru şi N.A. Ursu, în "Anuarul Institutului de Istorie şi Arheologie A. D. Xenopol", Iaşi, tom. XXIV, 1987, 1, p. 19o - 196.

11. Gheorghe Ivănescu, *art. cit.*, p. 231.

NOTĂ ASUPRA EDIȚIEI

Ediția de față publică, pentru prima dată, într-o interpretare critică, poeziile lui Ioan Cantacuzino, adunate în volumul *Poézii noo,* editorul încercând să redea varianta fidelă a textelor, cu respectarea trăsăturilor esențiale scrisului acelor timpuri.

Ca un lucru, credem noi important, se reproduce, xerografiat, şi originalul ediției princeps, după care urmează transcrierea în alfabet latin a formei chirilice inițiale. În acest fel, cititorul va putea compara cele două "variante" şi astfel îşi va da seama, măcar de aspectul grafic al textului de început.

Elaborarea acestei lucrări, destul de dificilă, mai ales în stabilirea textului, sperăm că va ajuta pe specialişti, lingvişti şi literați, să perceapă situația reală a limbii şi a poeziei care se manifesta în acea epocă.

Pentru stabilirea cât mai exactă a limbii poeziilor care alcătuiesc volumul de față, au fost păstrate toate formele caracteristice scrisului lui Ioan Cantacuzino, particularități fonetice, morfologice, sintactice şi lexicale proprii nu numai scrisului său, ci frecvente şi la alți scriitori din epoca respectivă, fapte reale ale graiului muntean, în care poetul a scris, grafii care susțin trăsăturile dialectale de bază ale Munteniei. În acest sens, cităm, în continuare, pe cele mai importante şi mai des întâlnite.

Fonetică şi lexic:

a pentru **ă**, în pluralul **zarilor** (= zărilor);

ă în locul lui e: **dă** (= de) (pace), *dăzmerdat, dăzmiardă, dăzmierdăm, dăzmerde, dăpărtat, dăspărţim, dăşarte, dăşărtăciuni, dăzmiardă, dăzvăleşte, dăspică, dăzbrăcat, dăşchide, dăşchise, dăcât, îndămână, îndăstulare, jăfui, mărgând, meluşăi, pă* (— pe), *să* (= se), *rumăgaţi, nă* (= ne), *tă* (= te) *iubi* etc;

ă pentru **î** (â): *cănd, căt, decăt, gădâli, îngănaţi, măhnire, rău* (=râu), *sănt, sfărşit, tănguire, zănă* etc;

ă pentru **i**: *lacrămi* şi *lăcrămi, năcicum, primiţă-mă* etc;

ă pentru **o**: *drăgăstoase* etc;

e pentru **ă**: *drăgăstoase* (= drăgostoasă), *frumoase* (= frumoasă), (pasăre) *pocite, streină, şegi* etc;

e pentru **i**: *întunerec, sedef* etc;

e, precedat de oclusive bilabiale (*b, p*), fricative labio-dentale (*f, v*) şi de nazala bilabială *m*, a fost: păstrat în locul diftongului *-ie* din limba actuală: *dăzmerde, ferb, fer, meluşei, pei, pele, pept, peri, perdut, veţui* etc. (dar apar şi: *pierdut, vieţui;*, care au fost păstrate);

i în locul lui **e**: *iresuri, laptili, piste, podoabile, polii, ţâţile* etc;

i pentru **î** (â): *schintei;*

i final nu a fost restabilit în: *az, bine-ţ, capu-ş, glumeţ, iubiţ, îm, împungeţ, însuş, jucaţ, nu-m, nu-ş, păziţ, piele-ş, să-m, unde-m* etc;

î (â) pentru ă: ***mâ-nchin, râsfăţare, tâlmăcire, tâlmăciri*** etc;

î (â) pentru e: ***deosâbeşte;***

î (â) pentru i: ***dâmprejur, dân, gâdâli, între, pântre*** etc;

î (â) pentru u: ***porâmbiţă*** (= porumbiţă);

o pentru u: ***coprinse, coprinză, franţozeşte, moşoroaie*** etc;

u pentru **o**: ***încunjur, rumânească*** etc;

ie pentru **e**, în ***mieu*** (dar şi ***meu***);

iu în ***ceriul;***

oa pentru **ua** în : ***păstoreaoa, zioa;***

ua pentru **oa**; ***soiuasă;***

oo în ***noo, voo;***

o păstrat în ***ticnă;***

f pentru **o** în ***doftorie;***

j păstrat în ***betejiei;***

m în ***ibomnic***;

r pentru **l:** ***turburat, turbur***;

s pentru **z** în ***răgas***;

ş pentru **s:** ***deşchide, deşchisei;***

z păstrat în: ***zleită, zmirnă, zmoală, zmochină;***

păstrarea grupului **schi** în ***schinteie, schintei.***

În afara cestor cazuri, au fost menţinute toate variantele fonetice, lexicale şi morfologice specifice epocii şi scrisului lui Ioan Cantacuzino, care astăzi nu se mai folosesc decât, uneori, regional: ***asudeşte, greire, îmbună, îmbinează, însoaţă, pântre, îl***

fuge (= îl fugăreşte), *scoboară, privigătoare, tocma, să curmeze, a ținea* etc.

De asemenea, au fost păstrate formele duble ale unor cuvinte şi unele alternanțe fonetice, cum ar fi: **mieu - meu**, ***pripastie - pripaştie, dăcât dăcât, căuta - căta, ibovnic - ibomnic, lacrămi - lăcrămi, zice - zâce, hodin - hodihnă, sînt - sănt, râu - rău, din - dân - dăn, seamă - samă, seară-sară, flutur'le - fluturile, perdut -pierdut, străjar - strejar, viețui - vețui, vers - viers*** etc.

2. Morfologie:

forme de plural de tipul: ***boale, soarte, vine*** (sg. vină) etc;

genitiv - dative de tipul: ***soartii;***

genitiv- dative cu **la**: ***dată la amor*** (- ... amorului);

eliziunea articolului: ***cinstitu, fericitu, glasu, hodinu, iadu, vinu*** etc;

iotacizarea unor verbe: ***să aib, auz, crez, piei, poci, paie, simță, spui, văz, să vie, să viu*** etc;

auxiliarul **a avea,** în forma **au**, la persoana a III-a singular, indicativ, perfectul compus: ***iarna au trecut, gândirea drumul ş-au făcut, plevia au nimerit, smochinul rod au plodit, inima s-au rănit, cel ce lumea au aşezat, dragostea n-au robit, iubitul au venit, pofta s-au împlinit, floarea s-au ivit*** etc;

gerunzii de tipul ***viind;,***

cei (pocite) pentru ***celei;***

unii pentru ***unei;***

să vede pentru ***se văd*** (trei păsărele să vede).

În conformitate cu principiile ortografiei actuale, unele forme grafice au fost transpuse în felul următor:

ă *(Ъ)* suprimat în: ***cerbă, dată, ferbă, saţă, simţă;*** deci: ***cerb, dat, ferb, saţ, simţ;***

e a fost transcris - ***ie*** în iniţiala cuvântului (excepţiile sunt: ***eu, el, ea, eram, erai, era*** etc.) şi la început de silabă, când urmează după o vocală: ***boier, fluier, fluieraş, ies, ieri, nevoie*** etc; pentru ***boer, fluer, flueraş, es, eri, nevoe*** etc;

ó a fost transcris - ***oa*** în: *cóte, flórea, moşoróie, ţâţóie* etc, care devin ***coate, floarea, moşoroaie, tâţoaie*** etc; a fost păstrat însă, în pofida faptului că era accentuat (probabil greşit), în ***picióre le*** (= ***piciorél***e), pentru că rimează cu ***mele*** sau cu ***ele*** (vezi p. 44/6 şi 65/1);

u final a fost suprimat când nu exprima o realitate fonetică, cu excepţia situaţiilor în care avea valoare de articol hotărât sau când era cerut de măsura versului: ***ales, alt, dres, măreţ, poeticesc*** etc., pentru ***alesu, altu, dresu, măreţu,poeticescu*** etc;

în a fost redat prin *-îm* înainte de consoanele labiale ***b, p: câmpului, îmbăia, îmbrăca, îmbuna, îmbuca, împărţi, împodobi, împunge, împuns, pimprejur, porâmbiţă*** etc, pentru ***cânpului, înbăia, înbrăca, înbuna, înbuca, înpărţi, înpodobi, înpunge, înpuns, pinprejur,porânbiţă*** etc;

diftongul *-ia a* fost transcris ***-ea*** la imperfectul verbelor de conjugarea a IV-a, care nu au rădăcina în i: ***dormeam, adormeam şi nu dormiam, adormiam;***

ia din **însoţiat**;a fost transcris *i: însoţit;*

au fost corectate forme ca ***bârnci*** **(în *brânci,*** p. 4/16), considerată a fi o greşeală de tipar, şi ***mă-nvince*** **în** ***mă-nvinge.***

Pentru că volumul *Poézii noo* al lui Ioan Cantacuzino a fost tipărit cu litere chirilice, redăm în continuare unele situaţii speciale de transcriere în alfabetul latin:

1. ѣ transcris (i)e în: ***creadem, goneaşte, meale, peaptu*** care devin ***credem, goneşte, mele, p(i)eptu);***

transcris ***ia*** în: ***heară, dăzmeardă,*** care devin ***hiară, dăzmiardă;*** transcris ***a*** în ***strajea,*** devenit ***straja;***

2.ѧ transcris *(i)e* în: ***dăzmiardăm, dăzmiardat, miare, miarea, piapt, piar, piare, piarz, viaţi (i), care devin dăzm(i)erdăm, dăzm,(i)erdat, m(i)ere, m(i)erea, p(i)ept, p(i)er, p(i)ere, p(i)erz*** (o situaţie aparte o constituie forma ***priaduti*** **(probabil, *piarduti),*** transcris ***p(i)erduti);***

*în **pian*** s-a considerat o greşeală (ѧ în loc de ѫ şi s-a transcris ***pân*** (putinţă).

3. Ӣ ѧ (Іѧ) a fost transcris ***iia*** la imperfectul verbelor de conjugarea a IV-a, dar şi la unele substantive care, în graiuri, se pronunţă astfel şi astăzi: ***împărăţiia, sfiia, şoptiia.***

4. Ѩ transcris ***ea*** în ***primia,*** devenit ***primea;*** transcris *(i)e* în ***piare*** **şi** ***iadile,*** **devenite** ***p(i)ere, iedile.***

5. **Ія** transcris *iia,* pronunție frecventă şi astăzi în graiuri, în *viia.*

6. **Ъ** *(ior)* şi Ѫ *(ius)* au fost transcrişi totdeauna *ă* şi respectiv *î, (â),* nu invers, pentru că majoritatea termenilor notați aşa, chiar dacă nu reprezintă pronunţii literare, sunt cazuri proprii, în general, graiurilor populare munteneşti (deci, Ѫ = *î.* *(â): **râsfățare, tâlmăcire*** etc; **Ъ** = *ă: **cănd, căt, măhnire** etc.)*

7. În legătură cu transcrierile lui **ѣ** şi **ꙗ** în *(i)e,* ele sunt impuse de rima poeziei: ***miare*** rimează cu ***cere, tăcere cu piare, meale*** cu ***ele, creşte*** cu ***goneaşte;*** deci, este limpede că ne găsim în fața unei tradiții grafice şi trebuie transcris ***m(i)ere, p(i)ere, mele, goneşte*** care rimează cu un termen precedent sau următor.

8. Celelalte litere chirilice au fost transcrise după normele cunoscute.

3. Modificări şi precizări de altă natură;

a fost păstrat accentul cuvântului ori de câte ori diferă de cel fixat în **limba literară:** ***acoló, acoleá, predislóvie, satíră, poézii*** etc;

s-a adoptat punctuația modernă, corectă, renunțând, în majoritatea cazurilor, la cea originală, mai totdeauna inexactă;

au fost păstrate toate formele întâlnite de palatalizare ale fricativelor labio-dentale **f, v:** ***hiară, icleană, icleneşte etc;***

au fost menționate toate hipercorecțiile întâlnite: ***lecaş, vedi*** (= vădi), ***nevedire*** (= nevădire) etc.;

la genitiv-dativul singular al unor substantive feminine s-au adăugat, în paranteze, unul sau doi de *i* ; ***lumi(i) , poezii(i), vii(i), veselii(i) , uimiri(i);*** un *i* s-a adăugat, tot în paranteze, la persoana a II-a singular a verbelor de conjugarea a IV-a: **şti (i)**;

între paranteze figurează, de asemenea, şi întregirile unor cuvinte;

cele câteva lacune, datorate deteriorării textului, au fost încadrate între paranteze drepte;

numele proprii au fost transcrise în forma pe care a dat-o autorul: ***Apolon, Febus, Metastasie*** etc;

notele autorului sunt plasate, ca în original, după poezia în care apar, şi sunt marcate, ca şi aici, prin cifre arabe sau asterisc;

numărul paginii din originalul volumului *Poézii noo* este păstrat şi consemnat ca atare, în paranteze rotunde şi urmează numărătoarei curente, continuative.

însemnările de la sfârşitul cărții *[Note, variante, comentarii)* semnalează neconcordanțele dintre textul definitiv, tipărit de noi după ediția princeps, şi cel republicat în diverse antologii sau în ediția din 1993. De asemenea, tot aici, sunt menționate unele aprecieri generale cu caracter istorico-literar.

Glosarul (regionalisme, arhaisme, construcții proprii) este conceput într-un sens mai larg şi cuprinde, aparent doar, câteva cuvinte cunoscute,

dar ele figurează aici datorită sensurilor noi, speciale pe care le au.

După fiecare cuvânt s-a indicat pagina şi rândul (nu versul) unde termenul apare pentru prima dată în ediţia princeps.

Unele cuvinte, întâlnite, în general, în principalele lucrări de lexicografie, figurează aici pentru că ele sunt printre cele mai vechi atestări sau chiar primele, dacă facem o comparaţie cu datele înregistrate în DLR. Au fost menţionate deci, considerând că ele, după apariţia ediţiei de faţă, vor fi de folos unei viitoare reeditări a Dicţionarului tezaur al limbii române.

Cuvintele care nu trimit la nici o pagină provin din manuscrise şi se găsesc semnalate şi de N. A. Ursu în partea a II-a a articolului scris în colaborare cu Iuliu C. Ciubotaru.

Bibliografia consemnează, în prima parte *Scrierile lui Ioan Cantacuzino,* poeziile din volume, cele reproduse în diverse antologii literare şi lucrările rămase în manuscrisele aflate la Biblioteca Academiei Române din Bucureşti. Cea de a doua, *Referinţe critice,* înregistrează studii, articole şi note consacrate vieţii şi operei poetului.

Poézii noo alcătuite de I… C…

PREDISLÓVIE

Unele dăntr-aceste stihuri sînt tăl/măcite/ după limbi streine, iar altele alcă/tuite/ dăn nou pă limba rumânească şi cel ma/i ades/ tot drept închipuirea celor vechi p/oetici/. Toate acestea s-au făcut mai mult pentru petrecere dă vreme şi nu cu gând a fi lucruri pă placul multora sau cu gând de a vesti o osteneală cu toată săvârşirea meşteşugului poeticesc, scriitorul petrecând ceasurile sale cele netrebnice în oareşcare râsfățare a chibzuinții, acum arată şi oareşcum ființa tinereților şi şegile sale cele petrecute prin taină.

/Verce-n/ lume are stare,
/Hiară/, peşte, zburătoare;
/Jig/ania cea mai mică
Nici/oda/tă ea nu-ş strică.
Omul mândru să făleşte
Că el toate stăpâneşte.
Ceriul însuş s-ar fi dres
Pentru dânsul, cel als.
Soare, lună, stele gloată
Cele dă sus, firea toată,
Lui sînt gata spre slujire
Şi rai are iar gătire
Să petreacă mult trufos
Dăcât hiară mai norocos
Ar fi având şi alt lecaş
Nu şti-unde, foarte vrăjmaş,
Iad numit pă nume bun
Unde pă cel ce nu dă pun.
Omul face şi preface
Ce glagole şi ce tace
Acu-i zice fericitul,
Dar dă-l ştii, zi-i ticăitul.
El în cap e plin dă fum,
Care sfârşit n-are nicicum
Inima sa tot rugină,
Care-l roade p-a sa vină.
El ce are nu-i ce-i place,
Pofta-i creşte, nu-i dă pace.

Or el ceva ce doreşte
Cu sudoare să strădeşte,
Mii dă ani să n-aibă voie
De-a trăi fără nevoie,
Nici aceasta n-o gândeşte
/Cât tră/ieşte să trudeşte
/Nevo/ia-l poartă mai tot dă nas,
Iar zavistia leac nu-i dă pas.
Ciuda foarte îl piscă rău,
Drag argint stă-n cârcă-i greu,
Frica, spaima şi minciuna,
Fără calea prea nebuna,
Clevetirea şi pâra rea,
Cât să mişcă ele acoléa.
Iar mândria fumuroasă
E la dânsul tot dă casă.
Iată multu fericit
Şi dăcât bou mai cinstit.
Dar boalele fără seamă
Că-i măreţu nu bag seamă,
Brânci lui dau fără de veste
Şi lui spui prea rea poveste.
El ce zice că-i iconit
Asemenea şi nimerit
Ca fiinţa cea prea naltă,
Ticălosul broască-n baltă
Nici ruşine, nici simţire
Să priceapă c-a lui fire
Este nimic, nimic curat,
Să curmeze în lăudat.

El, dă va vrea a fi ticnit,
Va vieţui mai nemâhnit.
Păsărească dăşărtăciuni,
Iresuri şi mult minciuni,
Gură-cască nu să lase
Dupa rele multe vase
Fiarbă-ş pacea inimii lui
Prea pă uşor ca pre un pui.
Mulţumească soartii sale
Că să află la cea cale,
Nu coprinză nici în sine
Gânduri ce nu ies bine.
Cel ce lumea au aşezat
Tot preabine au vrut d-au dat
Ca vercare p-a lui fiinţă
A avea a sa trebuinţă.
Deci, vai celui ce s-abate
Şi p-alt colnic capu-ş bate !

CÂNTEC PĂSTORESC

O, fluier, fluieraşule,
Spune az, vrăjmaşule,
Spune oiţilor mele
Că eu nu cânt pentru ele.
Zi-le: singure umblaţi,
Paşteţi, beţi, rumăgaţi!
Zi-le că ciobanul lor

E dă tot dat la amor;

Ah, iubiți mieluşăi,
Voi vă jucaț, eu pei,
Voi vă-mpungeț, glumiț,
Dar păziț, nu iubiț!
Lupul nu~i atât dă rău
C-Amor cu focul său
El pune în stare rea
Vită, om şi păsărea.

Eu a păzi bine
Nu poci nici pă mine.
Turmuliță dragă,
Cum t-oi ține întreagă ?
Iată, mureş Grivei
Stă tot pă lângă ei.
Nu merg să văz locul
Unde-m stă norocul.

POCITANIE

Un boier dă láviță
Lacom ca o bábiță,
Porunci pentru cină
Să-i facă o curcă plină.
O mâncă, crapă, moare.
Nu-i leac. Dân peleş sare.
Gliştir muncesc s-apese,

Pă sus îi dau să verse.
Nădejde nu-i la doftorie;
Zisără popa să vie.
Fraților, vel le zise,
Tot ce-am făcut sănt vise.
De vreme ce o să mor,
Ca să aib sfârşit uşor,
Ah, ziceț, vă rog, să vie
Cu ce mai e în tipsie.

TĂNGUIRE

Di ce atât dă rea
Cu cel ce bine-ț vrea?
Dân ceas ce t-au zărit
Inima s-au rănit.
Cum vei fi, dar, cu cei
Ce-n vină pă ei vei ?

Cu chipul cel frumos,
Cu graiul cel sfătos,
N-ai nici o trebuință
A pune atât silință
Ş-am zice cu glas sigur
Ca moartea să-m cer singur

Eu poci acum să piei
Aceasta dă o vei.
Dar nu ştii că-i păcat
Unul ce rob s-au dat
A vrea atăt să piere

În loc dă mângâiere ?

SFAT UNUI ŞĂTRAR AMOREZAT CE AVEA ÎN TOT CEASU PSIHÍMU ÎN GURĂ

Nu ştii, psihímu, psihímu, şătrar
Că dulcele amor e şi amar,
Că are săgeţi foarte venoase
Şi multe mângâieri mincinoase?
Ah, bădiţă, păzeşti-te bine,
Să nu-nfigă săgeată în tine !
Fugi pă coate, frăţioare,
Ochi frumoşi să nu te omoare !
Amorul are într-înşii lăcaş,
Întrebă măcar şi p-alt pătimaş.
Dar aşa e, că nu şăguiesc;
Badeo, a glumi ce dobândesc?

CÂNTEC BEŢIVESC

Nimic nu-i ca vinu,
El ne dă hodinu,
Lumea sfărşit n-are
Cănd golim pahare.
Cli, cli, cli, cli, cli !
Măhnirea n-o vedem

Cănd căntăm şi mult bem,
Nici frica ne~adapă,

Că-n vin pic nu-i apă.
Cli, cli, cli, cli, cli!

Suge, măi fârtate,
Cât ai sănătate,
Că nu ştim prea bine
D-om fi vii şi mâine.
Cli, cli, cli, cli, cli!

PĂS, DĂPĂRTAT FIIND DĂ TICA

Inimă, ce folos vezi
În tot ceasu căci oftezi ?
Ştiu că gândul e pricină
În p(i)eptu-m dă n-ai hodină,
Dar şi el ce vei să facă,
Chipul Tichi(i) cum să-l tacă,
Chipiul care cu lesnire
Vă da multă fericire ?
Acum simt şi eu prea bine
Cât amar este pă tine,
Unde eşti prea dăpărtată
Şi dă Tica poate uitată.
Dar gândul ce folos are ?
Ticălosul pace n-are,
Zioa foarte să strădeşte,
Noaptea prea mult îl muimeşte.
Vai şi ah, al tău cel mult
El nu-l face, căci este mut.

Inimă, nu fii copilă,
Amândoi sînteţ dă milă,
Starea voastră negreşit
O să-m dea curând sfârşit!

MĂGULIRE SOȚII(I) CEI POCITE

De n-ai fi urâtă, ai fi prea frumoasă;
D-aş fi un netot, ai fi prea mintoasă;
Dă n-ai fi dă gheaţă, aş fi tot dă foc;
Dă nu m-ai degera, ar fi să mă coc;
Dă n-ai clipi ochi(i), ai fi bute-ntreagă,
Dă n-ai rânji dinţii, ai fi numai şagă;
Dă n-ai fi prea neagră, ai fi albă caş;
Dă n-ar fi nasul pumn, ar fi drăgălaş;
Dă n-ai fi târcávă, ai fi încondeiată;
Dă n-ai fi soiuasă, ai fi ca-nbăiată;
D-ar fi gura mică, ar fi ca de baboi;
Dă n-ar fi cât dă somn, n-ai striga ca un motoi;
D-ai avea ţâţiţe, n-ai avea ţâţoaie;
D-ai fi mai strujită, n-ai fi moşoroaie;
D-ai şedea mai bine, n-ai fi broască-n pat;
D-ai umbla mai drept, ar fi racul uitat;
Dă n-aş avea nas, ai fi mirodie;
Dă n-aş bleji ochi(i), t-aş plânge dă vie;
Dă n-ai fi cam strâmbă, ai fi foarte-ntreagă;
Dă nu mi-ai fi groază, mi-ai fi foarte dragă;
Dă n-ai fi pocită, ai fi minunată;

Dă nu te-aş şi huli, ai fi tot uitată.

POFIDĂ ŞI ÎMPUTARE UNII DÂN TREI SURORI CE LĂSASE PĂ CEL CE ZICE

Într-o frumoasă livede
Trei păsărele să vede:
Una foarte cântătoare
Crez că e privigătoare;
Alta este turturea,
Şade tot pă o rămurea,
Să dăzmiardă, să găteşte
Şi-n izvor tot să priveşte;
Ceailantă, prea icleană,
Schimbă fețe, umflă pană
Trebuie lanț, nu colivie,
Ca s-o ții închisă vie;
Unde vede un copăcel
Îi curge ochii după el;
Acum şade p-un putregai,
Ştiu că curând va cânta vai;
Ieri era p-un mărăcine,
Copăcel ce-nghimpă bine,
Unde păsărea iclenă,
Tu n-ai scăpat făr'dă rană.

CÂNTEC GRĂDINĂRESC

Frumosule trandafire,
Ţine-ţ feţişoara în fire,
Fii, dragule, tot rumeor,
Vestitor Bicî dă mult dor

Nu mi-ţ plânge, tulpiniţă,
Că ţi-1 iau din rămuriţă;
Floricea aşa frumoasă
Trebuie a fi şi norocoasă.

Bucură-te, crai dă flori,
Că o să vezi az doi ochişori
Care omoară şi care învie.
Ah, iubite, aşa îm fac mie.

N-m mai dori grădiniţa,
Că o să-i podobeşti cosiţa
Unde în părul cel drăgălaş
Ş-au făcut amorul lăcaş.

Iar dă t-o pune pă peptul ei,
Ştiu, negreşit, că nu mai pei
Toţi or rămni să te vază
Şi tu poţi dori altă loază

Ţine un ghimpe la-ndămână
Ca să-nghipi s(t)reină mână,
Care o vrea să tă răpească
Şi cu tine să mântrească.

POVESTE

Un greire, căntând vara
Noaptea, la zori, la prânz,   sară,
El să găsi tot d-odată
În iarnă far'dă bucată
Şi neavând nici o fărmiță
Dă mâzgă sau ierbuliţă,
Merse la vecina furnică
Şi spuse căt foamea îl strică:
-Soro,   dă- m ceva codricei,
Că pă grindină văz că pei
Şi pănă în luna lui cuptor
Dă nu ţ-oi da şi eu, să mor.
Încă-ți voi da înzecit,
Crede-m, cu tot că-s flămânzit.
Dar furnica n-a fost mare
Niciodată împrumutoare:
- Frate, pă călduri ce făceai ?
Vreme aveai, dă ce nu-ţ s(t)rângeai?
Greierle îi zise: - Atunci cântam
Şi la iarnă nicicum nu gândeam.
- Daca-i aşa, să nu-ţ paie rău,
Joacă acuş, nimic nu-ţ dau, zău!

CÂNTEC PĂSTORESC

Păstoreaoa cea-ndrăgită

Poartă turma tot mâhnită.
Ei, floricica câmpului
Nu-i dă odihna sufletului,
Iar viersul păsărelilor
O dau şi la mai mult amor.
Toate-i par că să jelesc,
Para dragostei tânjesc.
O fântână preacurată
Oglindă-i unde ea cată.
Or după chip n-o cunoaşte
Ce-n inimă-ş simte a naşte.
Fața-i zice foc curat,
Ochii, suflet turburat.
Ea cu lacrămile sale
Mulțeşte apa spre vale,
Zicând: - Tă rog, râule, spune
Celui ce l-amar mă pune
Că dă curgi acum mai tare,
Dân lăcrămi eşti aşa mare.

RÂS MULT

Vesel om cin'e pa lume?
Eu sînt prea mult, căci cu glume
Mintea-m întrec zi şi noapte,
Rod şi crude, rod şi coapte.
Ha, ha, ha, ha, ha, ha !

Domnii toți, cei prea-nălțați,
Nu sînt puțin îngănați.

Griji, trude şi sudoare,
Iată, mă, ce bune odoare!
Ha, ha, ha, ha, ha, ha!

Cine închină tot în plin ?
Eu sînt, cel ce cu plac sug vin,
Însă şi ştiu, iar când să stau,
Minţii mele răgas să dau.
Ha,ha, ha, ha, ha, ha !

Iar boierul cel mai mare,
Cu tusea sa cea prea tare,
Hă, hă! noaptea mai întreagă
Şi tot măreţ; asta-i şagă?
Ha, ha, ha, ha, ha, ha !

Cui place şi pita goală?
Eu sînt, ce nu tem rea boală.
Am mai mult, mănânc bine,
Dar nu cât să dea dân mine.
Ha, ha, ha, ha, ha, ha!

Cei cu masă îndăstulată,
Ei ce-mbucă nu mai cată.
Apoi rău, apoi doftorie.
Bat-o potca, ea nu ne-nvie!
Ha, ha, ha, ha, ha, ha!

Cine-i Tichi(i) pă mult plac?
Eu sînt, ce laude nu mai tac,

Nici şăgi, nici mângâieri,
Nici ce n-au număr până ieri.
Ha, ha, ha, ha, ha, ha!

Văz şi scumpul cel bogat:
Nu mai stă dân numărat
Şi pân la urmă tot să duc,
Fără număr mulți i-apuc.
Ha, ha, ha, ha, ha, ha !

Cine râde lumi(i) în nas ?
Eu sînt, mâhniri(i) nu dau pas.
Îi zic: - Afară, babă rea,
Căci tu cu mine n-ai ce vrea!
Ha, ha, ha, ha, ha, ha !

Alții prea mult să bocesc,
Râu singuri ei îl cresc.
Dăşărtăciuni că-i tot
Ei a crede nici că o pot.
Ha, ha, ha, ha, ha, ha !

Cum ar fi a fi mai bine?
Eu sînt, pacea e în mine.
Nu merg s-o cer la vecin
Nici cuvânt pă ea nu-nchin.
Ha, ha, ha, ha, ha, ha!

Alți(i) umblă, aleargă tare,
Inima lor hodin n-are.

Zvâc încoace, zvâc încolea.
Oar'ce prinsără? O muscă rea.
Ha, ha, ha, ha, ha, ha!

ACU ÎNCEP TÂLMĂCIRI

VEACUL CEL FERICIT SAU CEL SCUMP

O, pă ce veac frumos părinţi(i) noştri era!
Laptile din pământ atuncea izvora,
Mierea şi cu mana curgea pântre flori,
Câmpul udat numai era dă lacrim(i) dă zori
(Că ochi(i) oamenilor nu-ncepuse a vărsa).
Firea darurile ei peste tot le lăsa,
Trandafirul avea tot o primăvară
Şi faţa lui era mai tot rumeoară,
Iar pământul lăsat în grija naturi(i)
Nu primea să să dea la truda arături(i).
El după pofta lor da plodur(i)le toate
Şi ochi(i) lor vedea numai noo bucate.
N-ascunde capul său cel rău şi spurcat,
Şarpele, nici şedea supt floricea culcat.
Pă prea marele Ochean nici un vas nu mergea
Sărind pripăstile nici cu vântul muncea,
Ca să răpească aur din locuri streine
Sau să le sângere prădând fără vine.
Şi geabnica arătare, idolul uimiri(i),
Tiranul înţolat cu cinul măriri(i),
Încă nu turbura pacea oamenilor,
Cu vrăjmaşă faptă şi jandă dă omor.

Omul pravila lui atuncea nu căta,
Dreapta inima sa el numai asculta.
El încă nu ştia că pot să-l vinească,
Căci cu mult drag urmează o poftă firească
Şi fără prepus era încredinţat,
Ca când va fi cinstit ce-i place nu-i păcat.
Atuncea pă covor dă iarbă şi-nflorit,
Lângă un izvor frumos ca sticla lămurit,
Amori(i) să juca ca uni (i) prunculeţi
La umbra unor tei, fără arc nici săgeţi.
Şi vedeai lângă ei o blândă păstorea
Cântând şi culegând o mândră viorea,
Întinzând-o râzând păstorelului său,
Fără nici un prepus că face lucru rău.
Şi-i vedeai că să pup sau că să mângâia,
Ca nişte porumbei dă nimic nu să sfiia,
Căci ruşinea în lume încă nu născuse,
Nici fiica pă sine straie nu văzuse.
Ea putea prea lesne oareş în ce izvor
Să vază cu mult drag ce-ş are pă trupşor
Şi des a unui rău apa cea curată
Primea în sânul său un voinic ş-o fată.
Iar tu, sluto Cinste, şi duşmana firii
Ai turbat pacea a noastri(i) uniri
Şi silind lipici să să-nsovonească
Tu ai rămnit ochi(i) să-i poată privească
Şi gura d-a lăuda faţa rumeoara
Când ici, colea să află pă faţa albişoară,
A fi mult simţitor tu ţii drept mare rău,

Tu ne propeşt(i) du-n plac care a-l lăsa n-e greu
Şi dă când tu pă Amor supt taină l-ai pitit
El s-au făcut duşman, fricos şi prea zgârcit
Şi darul care odată el ne-l dă cu drag noao
Tu l-ai schimbat acuş în multe rele noo.
Iată, strâmbă Cinste, cum ne dai inimă rea;
Dă-i Amorul duşman, tu eşt(i) cu mult mai grea.
O, tirana vieţi(i), stăpâna multor crai,
Ajungă-ţi atât, că lor pravilă dai,
Turburând odihna stăpânilor lumi(i);
Nu merge la păstor, în lăcaşul glumi(i),
Supt colibioara lui, unde stă în ticnă,
Dă schimbi pacea sa în rea neodihnă
Ca spaime dăşarte, cu trup fără iveală,
Care dă blândeţilor foarte grea sfială,
Căci noi sîntem facuţ să trăim la un loc,
Să-mpărţim între noi ce-avem dă la noroc
Şi cerul ne-au zidit ca noi să ne iubim
Cu cât firea mai mult va să ne zămislim !
Iubiţ, căci vremea trece, ia şi nu mai vine!
Soarile răspune lumina sa bine
Dân muntele Tavrus la marea Bosfori(i)
Şi fără curmare dă noo faţă Avrori(i),
Iar tinereţile vin numai o dată.
Iată voia sorţului şi ea e nemutată.

LĂCAŞUL MORȚI (I)
După franțozeşte tâlmăcit

Într-un loc dăpărtat, unde craiul stelilor
Cu greu îş trimete zaril(o)r,
Într-un ostrov pustiu este o pripaşti rea,
Care milă dă-n cer năcicum nu vo avea
Acoló pă brazi, dă stare hulită,
Cuibează fiteşce pasăre pocite.
Locu tot drept iarbă otravă plodeşte
Şi iarna stă pă loc, nici scade, nici creşte.
Pământu dânprejur e mormânt dă-ngropat
Şi mii dă răuri curg dă sânge închegat
Ce duc case vechi şi trupuri moarte
Şi drept să vâzăiască le-auzi gemând foarte.
Dân'ceputul lumi(i) p-o vale mult în jos
O capişte mare e, d-un trup dă tot rotos.
Patru porți dă fer în patru o împart,
După voia sorțului lumea aşa o dăspart.
Una cată Apusul, alta spre Răsărit,
Una vede pă arap, alta pă siberit.
Aici vin grămadă, toți amestecați,
Prunci şi bătrâni, săraci, împărați.
Bătrânețea, boala şi durerea cea rea
Sînt străjari straşnici ce stau tot acoleá.
Straia lor e mâhnire şi pocitul lăcaş
E negru şi hulit, vedit că-i ucigaş.
Şi fumul făcliilor ce sînt dă zmoală rea
Fac un întunerec şi dau o groază grea.
O hiară fără auz şi fără vedere
E bozul ce aici rog şi toț milă-i cere.

Moartea o numesc şi a ei împărăţie
Să-ntinde peste tot ce are stare vie.

PRICINA STIHURILOR ACESTORA ESTE DÂN MITHOLOGHIE TÂLMĂCIREA LOR DUPĂ FRANŢOZEŞTE

POVESTE

Amorul foarte întristat
Mi-au spus ce s-au întâmplat
Dafni(i) cei nenorocoase, *
Nimfi(i) tineri, frumoase
Poate mâhnirile sale
V-o aduce la vo jale.

Dafni(i) foarte simţitoare
Apolón pereche n-are.
Ea gingáşă, el gingáş,
Amorul ca un copilaş
Jucându-să pă lângă ei
I-au atins cu arzos schintei.

Nimfa, dă tot spăimântată,
Văzând pă Apolón d-odată
El să apropie, ea îl fuge,
Fiindcă ruşinea o împunge.
Tare fugea cum să vede,
Amor zice, nu prea crede.

Ibovnicul, când o gonea
Ajungând-o, îi suspina.
Ea oftează, să opreşte,
Cinstea o împinge făr'dă veste,
Pofta o ţine scurt pă loc.
Apolón strigă: - Ah, ce noroc !

Urmă în urmă să-mbinează,
Arde în braţe să ş-o vază.
Dafnis a ruga să găteşte,
Dar curând să osteneşte.
Cănd amorul inima fură
Lesne p(i)ere slova în gură.

Ea pofteşte, nu-ndrăzneşte,
Tat'so i să-mpotriveşte
Şi cu-o grabnică schimbare
Opreşte focul cel mare.
Dar a o scăpa dân belea
Dafins, Dafins nu-l ruga

Când l-Apolón să jeleşte,
Strada să mai potoleşte
Şâ-i schimbă starea rea.
Întinde braţ dă rămurea
Tot înspre ibomnicelul ei:
Strigând: -Ah, tă p(i)erz şi pei!

O, Doamne, ce ceas veninos

Unui ibomnic nenorocos
Şi ce vedere ofidită
La o inimă măhnită!
Strânge în brațe un copăcel,
Simte inimă bătând supt el.

Ea nu fu nesimțitoare
Dacă amorul credere are.
Cea dă pă urmă simțire
I-am fost această obidire.
Un mare parapon l-a uitat
Şi de ibomnic un greu oftat

---

*Mithológhia povesteşte că Dafins era o fată sau zănă foarte frumoasă şi că bozul Apolón, văzând-o, s-au îndrăgit dă dânsa, dar tată-so, ce era asemenea un boz, ca să o scape de Apolón, au metamorfosit-o într-un copaci, zis Dafinu.

STIHURI TĂLMĂCITE DUPĂ FRANȚOZEȘTE FĂCUTE DE CARDINALUL BERNIS. POETUL, VĂZÂND DIMINEAȚA PRIMĂVARA, ÎNCĂ PĂNĂ NU RĂSARE SOARELE, CÂT E DE FRUMOASĂ, ÎNDATĂ ŞI ÎNCEPE A O CÂNTA ÎN BUCURIA SA CEA MARE ŞI GRĂIEŞTE TOT CU M(E)TAFORURI ŞI PRIN MITHOLOGHIE, FĂCÂND TOT ICOANE PĂ SCURT.

DIMINEAȚA POETICEASCĂ.

Lumina stelilor
P(i)ere ca focul lor.
Noaptea să-ncuibează
Ca să nu să vază.
Umbra să slăbeşte,
Un nor să iveşte,
Să - nalță şi creşte,
Dar zioa îl goneşte.
Şi cât ea s-arată,
Draga nopți(i) fată,
Smerita tăcere
Văz că-ndată p(i)ere.

Iubițelul satiraş[1],
Marghiul şi îngănaş,
Aleargă în pădure
Să spuie, să jure
Rău inimi(i) sale
Nimfi(i) fără jale[2],

Care, spăimântată,
Fuge tot d-odată.
Pă fruntea-i zburlită
Faţa lui hulită
Scrisă-i desfrănare,
O sete prea mare
Şi o grea robie l'Amor,
Al veseli (i) fecior.

Avrora s-arată[3]
Foarte luminată,
Ea împodobeşte
Cerul şi-l polieşte
Şi cât e arătoasă
Floarea şi frumoasă
Care o înfloreşte,
Fața aşa-i luceşte.

Iar Somnul împărat[4] ,
Cu mac împrejurat,
Intră-n car d-abanos
Cu greu, fiind lenevos.
E pă lângă dânsul
Minciuna şi visul
Şi-ndată văz zburând
Amorul, trist, văzând
Că alba zi să iveşte
Şi ne-nţelepţeşte.
Când nu-i noaptea tare,
Gluma n-are stare.

Pă pat dă trandafir
Flora şi cu Zefir[5] ,
Care oftează tare
Stându-i la picioare
Şi Amorul icleneşte
Peptu-i dăzvăleşte.
Ea într-această stare
Aşteaptă zioa mare.

Prea vrednica albină
În câmp, în grădină,
Cată floricele
Să sugă din ele.

Fluturle zadarnic[6]
El cu mult mai grabnic,
Zboară tot făr'dă spor
Dân zambilă-n bujor.
Pănă o floricică
Tot nu să dăspică,
El mult să munceşte
Iar d-o dobândeşte,
Mulţumită n-are
Şi i să pare amare,
L-alta năvăleşte,
P-a dântâi huleşte
Şi cât gustă o dată
Pofta-i p(i)ere-ndată.

Văz harnicul boar
Puind boi(i) săi la car,
Le zice zice dân gură
Că merg l-arătură.

Tânăra păstorea
Zmulge o viorea,
La p(i)ept o sădeşte,
Faţa i să voieşte
Şi-ş poartă oile sale
Pă munte, pă vale.

Cât e dă frumoasă
Firea şi făloasă
Căci tot e înverzit
Şi tot e înflorit.

O, privigătoare,
Cât eşt(i) cântătoare!
Glasul tău învie
Pădurea pustie,
Versul tău cel frumos
Face un loc norocos.

Văz pă mândrul Fébus[7]
Făcându-ş drum în sus
Pă cer cât să iveşte,
Caru său luceşte.

Însămnări asupra stihurilor dă mai sus

1. Satirul, după mithologhie, era dă fire foarte iubeț. Lăcuia tot păduri, foarte slut la chip, jumătate om, jumătate dobitoc.

2. Nimfele sau zânele era tot fete frumoase.

3. Avrora era dumnezeíca diminețí(i), după mithologhie.

4. Somnul, după mithologhie, numit este Morfé și este închipuit petrecând însoțit cu toate știute nopți.

5. Flora era dumnezéica florilor, Zefir era numele vântului celui mai răcoritor închipuit după mithologhie, dă vârstă copilandru și vioi, iar pă Amor crez că nu face trebuințe a-l spune cum s-au iconit, el au fost și este și va fi.

6. Scriitorul, închipuind fluturile, au dat în iveală firea unui ibovnic nestatornic.

7. Fébus este numele soarelui. Mithologhia zice că în toate zilele, suindu-să într-un car luminos, face drumul său dă la răsărit la apus. Aici stă și poetul a mai cânta dimineața, văzând ivită zioa mare.

STIHURI TÂLMĂCITE DUPĂ ITALIENEȘTE DIN MITASTASIE

Prin obicei prea necurmat
Singură a tă iubi am învățat
Și această dragă obișnuință

Mi s-au făcut trebuință.

Focul dulce ce ard foarte
Tot v-arde pană la moarte
Şi d-aş vrea n-ar fi putință
Să nu-ț fiu cu credință.

ELEGHIE, TĂLMĂCITĂ DIN METASTASIE

Ce rău ceas, ce nenorocire!
Nițo, iat-amara dăspărțire!
Cum o să trăiesc, vai dă mine,
Atâta dăpărtat dă tine!
O să trăiesc dă tot întristat,
Nu o să aib, puică, ceas mângâiat!
Şi tu, cine ştie, d-astă dată
Mai gândi-i la mine vodată?

Suferă ca pă urmele măcar
P(i)erduti pacii şi stări dă amar,
Suferă a veni gândurile mele
Pă urma a lor tale picioarele.
Totdauna pă unde te-i va plimba,
Nițo eu tot lângă tine m-oi afla.
Şi tu, cine ştie, d-astă dată
Mai gândi-i la mine vodată?

Umbla-voi când pă văi, când pă dealuri
Cuprins d-ale mâhniri(i) valuri,
Tot întrebând munte şi copaci:

Iubita mea, unde eşti şi ce faci ?
Dă la o zoríe la alta t-oi căta,
T-oi chema şi tot dă tine oi afla.
Şi tu, cine ştie, d-astă dată
Mai gândi-i la mine vodată?

Des m-oi grăbi şi oi alerga tare
Spre dulcea margine de mare
Unde, Niţo, simţeam prea bine
Că trăiesc norocit fiind cu tine.
Mii şi mii de aduceri-aminte
M-or venina intrându-m în minte.
Şi tu, cine ştie, d-astă dată
Mai gândi-i la mine vodată?

Iată, oi zice, văzând izvorul,
Locul unde ne-nvrăjbise amorul,
Dar unde, pentru semn dă-mpăcat,
Ea mi-au dat şi au luat un sărutat.
Ici tot oftam şi tot nădăjduiam,
Colea, sătui, amândoi adormeam.
Şi tu, cine ştie, d-astă dată
Mai gândi-i la mine vodată ?

Viind la lăcaşul acest nou, îndată,
Dă cât te-i vedea împrejurată
Cât crez, fără a nu te supăra,
Amor şi credinţă ţ-or jura!
O, Doamne, ce ştiu, tot ascultând
Cu atâta dulceaţă tă lăudând,

O, Doamne, ce ştiu d-astă dată
Mai gândi-i la mine vodată?

Gândeşte, ce iute săgeată,
Puică, îm laş în p(i)ept astă dată,
Gândeşte şi cât t-au iubit Filós
Fără a gândi c-a fost norocos!
Gândeşte, iubita mea inimioară,
La această dăspărţire amară!
Gândeşte ... Ah, oar' d-astă dată
Mai gândi-i la mine vodată?

STIHUHI DUPĂ ITALIENEŞTE

Credém că la iubire
Este mulţumire,
Dar stradă prea mare
Văz: c-amorul are.
Să pleci, să fugi, să laş
Ce ştii mai drăgălaş,
Să sufer dăpărtat
De ce ştii c-ai lăsat.
O, ce viaţă amară
Inima-n răsare!
Bine Amor nu vede
Cine ţie-ţ crede!

CÂNTAREA CÂNTĂRILOR TOCMA DUPĂ OVREIE

CAP. I

1 El mult mă sărută
Şi p(i)eptul me-l pupă.
Îm zise că odinul
Lui nu ie-l dă vinul,
Dar ţâţele mele
Când zace pă ele.

2 Iar el, ca un trufos,
Cu nume prea frumos,
Cu chipul dăzm(i)erdat,
Cu ochiul aţâţat
Dă poftă fetilor
Ca mirul chedrilor.

3 Toate ne zvârlugăm
Să apucăm să-ndrugâm,
Toate vesele mult
Iubim cu cât mai mult.
Şi toate vom băga
Pă împărăţiia sa.

În cămările lui
L-om piti ca p-un pui,
L-om pofti ca mustu
Şi i-om iubi gustu.

4 Sînt neagră iar frumoasă
Şi mult drăgăstoasă.
Fetele locului
Ierusalimului
Poţi să le priveşti
Ca sălaşe crăieşti.

5 Eu la chip neagră sînt
Dă soare şi dă vânt
Fraţi(i) să-nvrăjbiră,
Pă maica siliră
Să plec să păzesc
Viia lor să străjesc.
A lor am păstrat-o,
A mea jaf am dat-o.

6 Spune-m, unde câmpesc,
Unde l-amiaz umbresc,
Unde, oiţile tale,
Iubite, în ce vale
Pasc şi să odihnesc,
Să viu, să te găsesc,
Schimbată, neştiută,
Ca o vită pierdută ?

7 Cum e pân putinţă,
Frumoasă în credinţă,
În ceas ce t-oi zări
D-a nu te nimeri?

Ține urma turmelor
Spre stau păstorilor.
Adu iedile tale
Dân deal mai la vale.

8 Dă eşti lângă mine
Mult îm vine bine,
Frumos t-asămuiesc
Şi mă vitejesc.

9 Ce eşti frumuşică
Cât o turturică,
Cerbița ta îmbună
Cât o sculă bună.

10 Podoabă face-oi ție
Şi mândră voi să fie,
Dă aur frumos lucrat,
Cu argint împistrat.

11 Craiul mult înduplecat
Nardul mieu i-am dat.

12 Cu țâțele mele
El viață cu ele

13 Poamă l-asămuiesc
Când mult îl privesc.

14 Tu eşti cea frumoasă,

A mea drăgăstoasă
Porâmbiță înfocată,
Ochiu tău aşa cată.

15 Tu eşti bun, frumos,
Patul nostru umbros.

16 Şi miros dulce
Şi casa ne-aduce.

CAP. 2

1 Ca duhul viforélui
Ca ghiocelul câmpului,

2 Ca trandafiri între spini
Şi ca crinul în grădini,
Aşa iubitul meu fălos
Este între fete tot frumos.

3 Sau ca un măr bun în livezi.
Aşa între voinici îl vezi.
Eu ardeam să mă-nnădesc
Şi cu el să mă iubesc.
Pofta mea mi s-au împlinit,
Iubitul la mine au venit,
Roadă lui vârând în mine
M-am uimit dă prea mult bine.

4 Ah, primiță-mă unde beți
Faceț cu mine ce vreți,
Dar iubiți fără măsură
Şi cu fapta şi dân gură!

5 Ajută-m tu cu miroase,
Buzele îm sînt secetoase,
Căci inima mi-ai pătruns
Şi trupul bine este împuns.

6 Stânga ta-m este căpătâi,
Cu dreapta ta m-acoperii.

7 Vă jur, fetelor Sionului
Să daț odihnă somnului
Celui prea mult iubit al mieu
Căci dragostea nu doarme greu.

8 Iată cum simț că vine
Prea frumosul meu spre mine:
Sunet, troscot, răpăituri
Auz pân munți, pân păduri,

9 Căci el saltă ca un cerb
Ce-n poftă vinele-i ferb.
Aceasta des mi s-au tâmplat
Şi la păreți l-am aflat
Cătând la mine p-o găurea
Şi cu gurița iată ce-m vrea.

10 Scoală, scoală, porumbiță,
Mă vez cu câtă credință
Iar m-am aflat lângă tine
Şi plin dă dragoste-n mine

11 Iată, iarna dă tot au trecut
Şi grindina drumul ş-au făcut,

12 Florile toate au înflorit
Şi plevia însă au nimerit.
Privigătoarea am auzit-o,
Turtureaoa am privit-o,

13 Zmochinul mult rod au plodit
Şi floarea vii(i) dă tot s-au ivit.
Scoală, vino, frumoasa mea,
Soro, nu-m face inimă rea!

14 Porumbiță, ce t-ai pitit ?
Ieş cu fața la privit,
Fă-mă să auz graiul cel dulce,
Să văz fața ce mă-nvinge,

15 Să prindem pui(i) vupuliți(i))
Căci ai frunză în craci(i) vieți (i).

16 Iubite, fie tot pă voia ta,
Tu eşti al meu, eu sînt a ta,

17 Dar, te rog, cum zioa va peri,

Şi că noaptea să va zări,
Vino, curând, frăţiorul meu
Că p(i)er fără tine, zău,
Vino ca fiul cerbilor
Iute pă vârful munţilor !

CAP. 3

1 În patu-m noaptea am căutat,
Iubitul mieu nu l-am aflat,
Strigat-am cu prea mult suspin
Şi mi-am pierdut ş-al mieu hodin.

2 Sculatu-m-am ş-am cercetat,
Dân loc în loc mult am cătat.
Nu ştiţ, am zis, p-al mieu iubit,
Or nu cumva voi l-aţ ivit,
Că inima mea să topeşte
Dă când pă el nu-l nimereşte.

3 Pană şi strajea m-au aflat
Că pă cel ce iubesc cat.

4 Şi mai mărgând puţin nu prea
Găsii pă cel ce inima vrea.
Prinsa-m pă el cu putinţă
Şi l-am dus cu a mea silinţă
La mumă-mea într-o chilie,

Unde nimen n-avea să vie.

5 Şi pă voi vă jur, felelor,
Pă tăriile cerurilor,
Dă-ţ dăştepta dragoste noo
Ca să vă facă al mieu şi voo,

6 Ce simţă ridicându-să
Din loc stufos umflându-să,
Ca un bucium sta încordat,
Zmirnă a lui l-au afumat
Atât este de plăcere
Cât inima mult îl cere.

7 Iată câtă fericire
Patul n-are părăsire.
Loc crăiesc, loc minunat,
Nici c-o spaimă însărcinat.

8 Vetejie multă într-ănsul
Căci noi război pă dânsul.
Noaptea ascultă şi ea tace.
Şi dă frică nu dă pace.

9 Acest pat al craiului
E dân lemnul Libanului

10 Stâlpi (i) săi d-argint curat,
Plăcătorul în aur lucrat,
Zăvasta cea împrejurată

Tot cu scule împresurată.
Iată ce place fetelor,
Acesta-i cel drag loc al lor.

11 Ieşit, fetelor, zăriţi
Pă Solomón şi-l priviţi,
Pă cap cu cununa sa,
Ce i-au dat-o lui mumă-sa,
În zioa ginerii (i) sale
În zioa ce m-au pus la cale!

CAP. 4

1 Frumoasă eşti, iubita mea,
Nici mai este asemenea
Ochi (i) tăi sînt tot iubire,
Porumbiţă în multă uimire,
Părul tău, mătase moale,
Mult lucesc tunsele tale,

2 Iar dinţi (i) tăi sedef curat,
În mărgenaş împrejurat.

3 Buzele tale înfocate
Cu dragoste vor udate,
Graiul tău cel dăzmerdat
Inima toată mi-au prădat

4 Grumaji(i) cei fără seamă
Nici caşul nu-l bagă-n seamă
Albi, frumoşi, rătunjori,
Numai cụ ei poţ s-omori.

5 Ţâţele tale stau ivite
Ca doó mere în crin pitite.

6 Dar măgura cea dă jos
Mai stătu-au loc frumos,
Unde văz iarbă măruntă
Ş-unde dau unde să cruntă.
P(i)erz auz, p(i)erz simţire
Şi sînt tot numai uimire.
Cât oi fi cu viaţă-n mine
N-oi lipsi dă lângă tine.

7 Toată eşti prea mult frumoase
Şi fără preţ drăgăstoase,
Hulă nu e întru tine,
Dar tot frumos şi tot bine.

8 Din Liban, soro, scoboară,
Mireasă, vino spre sară,
Vino să ne mai dăzmierdăm
Dragoste multă să ne răzdăm!
Câte târle sînt pă munte
Dă flori multe i mărunte
Stau dă noi bătătorite
Şi peşterele cărărite,

9 D-a ta una căutare
Inima mea răgas n-are,
Ea s-aprinde şi-ndrăzneşte,
Fericirea sa găseşte.

10 Ţâţilor tale mă dau rob,
Rumenul lor în buze sorb.
Soro, ce sînt aşa frumoase
Şi dulci şi drăgăstoase?
Tot ce e p-a tău trupşor
E ca floarea mirositor.

11 Buzele tale mult îm plac,
M (i)ere simt că să prefac,
Limba ta dulceață goală,
Mângâiere l-a mea boală.
Grădină mult înflorită,
Aşa eşti împodobită,

12 Grădină păstrată bine,
Cu izvor zleit dă mine

13 Tot statul tău cel potrivit
El saț n-are la privit.

14 Eu lui mă rog, eu lui mâ-nchin
Tot ce am eu lui închin.

15 Eu izvorului celui viu,

Eu lui rob primesc să fiu,
Celui când va asudeşte
Iar cel mult arde, topeşte.

16 Bate-m, vinte, fă-m răcoare,
Că pofta o să m-omoare!

CAP. 5

1 Văz frățiorul meu că vine
Să să dăzmerde cu mine.
În grădina sa scoboară,
Poama cea dulce doboară
Petrece în multă trufie
Gustând cu plăcere vie.

2 În grădina mea nimerii,
Soro, nevastă, şi priviiO
Toate podoabele sale.
Ce sînt la prea bună cale.
Gustai cu multă plăcere
Oar' dă ce inima cere.
Mâncați şi beți şi voi
Şi vă-nveseliți ca noi.

3 Dormeam dar tot îngrijată
Când la uşă simții dodată
Frățiorul meu că venise
Şi din gură iată ce-m zise:

„Soro, deşchide mai tare
Că m-au bătut roa cea mare".

4 M-am dezbrăcat şi sînt goală,
Vez să nu faci năvală.
M-am spălat pa piciorele
Şi cum voi pângări pă ele?"

5 El dă grab mare ce-avea
Vâră mâna sa p-o găurea
Şi mă gâdâli peste tot
Pofta mă cuprinse dă tot.

6 Mă sculai şâ-n grab dăşchisei,
Nimic dă dânsul n-ascunsei,
Frățiorului cu drag dusei
Tot ce mai scump avusei.

7 El poftind încă d-afară,
Mă scoase dân cale afară
Şi dă plac mare leşinai.
În fire viindu-m pă el cătai
Dar în zădar, căci lipsise,
Sătul fiind, să dăspărțise.

8 Cătatu-l-am şi pânprejur
Strejari (i) nopții ce-ncunjur,
Deteră peste mine,
Ei şi mă jăfuiră bine,
Brobodelnicul îm luară

Şi-m făcură mare ocară.

9 Iar pă voi, vă jur, fetelor,
Să-i vestiţi că mor dă dor
Să-i ziceț celui preaiubit
Că dragostea lui m-au robit!

10 Oar' cine-i acest fericit
Ce pă cea frumoasă au pricit?
Spune-l noo, curând să-l vedim,
Fiind jurate, şi să-l vinim.

11 Al mieu iubit frățior
El e alb şi rumeor,
Dân zece mii dă-l priveşti
Pă el lesne îl deosâbeşti.

12 Prea mândre sînt pletele lui
Fața lor, fața aurului

13 Iar ochii săi foarte iubeți
Dă la ei dragoste-nveți.

14 Fălcile când le priveşti
Cu crini (i) le potriveşti
Şi negreşit buzele lui
C-un trandafir poci să le pui.

15 Mâinile lui oable frumoase
Şi ca caşul arătoase,

Trupuşorul său foarte curat
Cu mulţi lipici înfăşat.

16 Iar vintrele şi mai ceva
Nici mai ştiu cum le lăuda
Şi faţa sa cea iubeaţă
Ea la toate mă şi-nvaţă.

17 Eu ce simţ în pare m(i)ere
Şi inima mult o cere.

18 Oari ce s-o fi făcut
Iubeţul cel prefăcut?
El, care pă cea frumoasă
Prea lesne dân fire scoase,
Ci blemaţi să-l nemerim,
Cu dânsa iar să-l întâlnim.

RĂSUFLARE

Verce neam ce-n lume vie
Are îndemn la stihurghie
Şi sălbatec încă cântă,
Firea însă lui cuvântă,
Iar noroade pricepute
Au făţat cu multe cute
Chibzuirea lor cea-naltă
Dând poézii(i) drum dă saltă
Piste munţi, pântre flori,
Piste ape, pante nori.

Au întrupat ne-ntrupiri,
Au iconit nevediri,
Firea şi cu meşteşugire
Ei au făcut o clătire.
Limba noastră prea puţină
Nu-i a nímui proastă vină,
Căci însoaţă rău cuvântul
În pârlejul ce dă gândul.
Mai cu vreme, şi cine ştie,
Prisosire poate să vie,
Că scriitori (i) împodobesc
Limba, patria-şi slăvesc.
Fie această acuş cercare
Mustră altor spre-ndemnare.

NOTE, VARIANTE, COMENTARII

PREDISLÓVIE

Fragmente au fost publicate şi în articolele semnate de Gheorghe Ivănescu şi N. A. Ursu, din 1953 şi 1959. A fost reprodusă integral doar în ediţia din 1993, cu unele neconcordanţe:

r. 2: ... dântr-aceste; ... tâl...

r. 4: ... dân ...

r. 11: ...răsfaţare...

La rândurile deteriorate, pot fi acceptate şi formele.

r. 2: ... tălmăciri...

r. 3 ... alcătuiri ...

r. 4: ... mai mult, mai ales, mai des...

SATIRĂ: OMUL

Poezia este inspirată de *An Essay on Man,* a lui Alexander Pope (sau este „o prelucrare liberă" a acesteia; vezi ediţia 1993, p. 67), care circula în epocă în nenumărate traduceri franceze, pe care le-a putut folosi şi Ioan Cantacuzino. De fapt, acesta, în 1807, traducea după versiunea franceză a lui Silhouette, *Cercetarea asupra omului* (B.A.R., ms. rom-Nr.6002).

Mai târziu, C. Conachi va face şi el o traducere în limba română, intitulată *Prenţipiile moralului sau*

cercarea de voroavă asupra omului (vezi C. Conachi, *Scrieri alese,* ediţie, prefaţă, glosar şi bibliografie de Ecaterina şi Alexandru Teodorescu, Bucureşti, Editura pentru Literatură, 1963, p.258 - 297).

Poezia a fost publicată şi în: *Poezia română clasică (De la Dosoftei la Octavian Goga*), vol. I, ediţie îngrijită de Al. Piru şi Ioan Şerb, cuvânt înainte de Al. Piru, Bucureşti, Editura Minerva, 1970, p. 35 - 37; *Poezia moldovenească modernă la începuturile ei (1770 - 1840),* îngrijirea textului, studiul introductiv, schiţe, note şi comentarii de Efim Levit, Chişinău, Literatura Artistică, 1977, p.116 - 117; *Antologia poeziei moderne moldoveneşti,* ediţia a II-a, revăzută şi completată , îngrijirea textului, studiului introductiv, schiţe, note şi comentarii de Efim Levit, Chişinău, Literatura Artistică, 1988, p. 169; Ioan Cantacuzino, *Poezii nouă,* ediţie îngrijită de Andrei Nestorescu, Bucureşti, 1993, p. 16-18.

În continuare, semnalăm neconcordanţele dintre textul primei ediţii şi cel din lucrările care-l reproduce ulterior:

v. 1: Totul în .../Verce în ... (ediţia 1993); Ver ce-n ... *(Poezia română ... ; Poezia moldovenească ...; Antologia ...);*

v. 2: Heară ... /Vită ... (ediţia 1993); Vită ... (celelalte trei lucrări);

v. 3: Jigánia ... (ediţia 1993); Or dihania ... (celelalte trei lucrări);

v. 4: ... nu-şi ... *(Antologia* ...); ... nu-s ... *(Poezia română ...; (Poezia moldovenească ...);*

v. 7: însuşi ... *(Poezia moldovenească ...; Antologia)*; ... dresu *(Poezia română ...);*

v. 8: ... alesu *(Poezia română ...)*;

v. 12: Şi-n rai ... (ediţia 1993);

v. 14: Dăcât hirea ... *(Poezia română ...)*; Decât hirea ... *(Poezia moldovenească ...)*; Dăcât hearea ... *(Antologia ...)*; Dăcât heară (ediţia 1993);

v. 15: ... lăcaş *(Poezia moldovenească ...); Antologia ...);*

v. 16: ... Nu şti unde ... *(Poezia română ...)*; Nu ştii unde ... *(Poezia moldovenească ...; Antologia ...)*; Nu şti (u)-unde ... (ediţia 1993);

v. 17: Iadu ... *(Poezia română);* Iadu (1) ... *(Poezia moldovenească....; Antologia...)*;

v. 24: ... nici cum *(Poezia română...; Poezia moldovenească; Antologia...);*

v. 31 ... de ani *(Antologia ...)*; ... voe *(Poezia moldovenească); (Antologia...);*

v. 32: ... nevoe *(Poezia moldovenească...; Antologia ...);*

v. 33: Nici acesta... *(Poezia moldovenească...);*

v. 34: Cât trăeşte ... *(Poezia moldovenească ...; Antologia ...)*;

v. 36: Iar zavistea ... *(Poezia moldovenească ...;* Iar zavistia ...*(Antologia...);*

v. 37: ... îl pişcă ... *(Poezia română ...; Poezia moldovenească ... (Antologia...);*

v. 40: Fără calea ... *(Ibidem);*

v. 41: ... pâravea (Poezia română ...; *Poezia moldovenească ...)*;

v. 42 ... de acolea *(Ibidem);*

v. 43: ... mândriea *(Poezia moldovenească...; Antologia ...);* ... frumoasă *(Poezia română ...; Poezia moldovenească ...;*

v. 45: ... multu fericitu *(Poezia română ...)* ... mult fericitul (1) *(Poezia moldovenească ...; Antologia ...);*

v. 46: Şi decât bou, mai cinstitu *(Poezia română ...)* Şi decât bou (1), mai cinstitu (1) *(Poezia moldovenească...; Antologia...);*

v. 47: Dar boabele ... *(Poezia română ...; Poezia moldovenească;* ... samă *(Poezia moldovenească ...);*

v. 48: Că-i măreţ ... *(Poezia moldovenească ...; Antologia ...);* ... samă *(Poezia moldovenească...);*

v. 49: Bârici... de veste *(Antologia ...);* ... de veste *(Poezia moldovenească ...);* în original, *bârnci;*

v. 50: ... spun *(Poezia română ...; Poezia moldovenească ...; Antologia...);*

v. 60: Va veţui *(Poezia moldovenească ...);*

v. 61: ... deşărtăciuni *(Antologia ...);*

v. 62: Tresuri ... *(Poezia română ...; Poezia moldovenească ...);* Presuri... *(Antologia ...);*

v. 65: Fiarbă-s ... *(Poezia română...; Poezia moldovenească ...)* Fiarbă-ş (i) ... *(Antologia...);*

v. 67: ... soartei *(Poezia română...; Poezia moldovenească...);*

v. 68: Ca să afle ... *(Poezia română ...);* Că să afle ... *(Poezia moldovenească...);*

v. 69: Nu cuprinză ... *(Poezia română ...; Poezia moldovenească ...);*

v. 70: ... nu es (*Poezia moldovenească* ... ; *Antologia* ...);

v. 72: ... prea bine-au... (ediția 1993);

v. 73: ... ver care (*Poezia română* ...; *Poezia moldovenească*...; *Antologia* ...);

v. 76: ... gându-ş bate (*Poezia română* ...); gându-şi bate (*Poezia moldovenească* ...); ... capu-ş (i) bate (*Antologia* ...).

CÂNTEC PĂSTORESC

Poezia a fost republicată în ediţia din 1993, p. 19 - 20 cu o singură neconcordanţă:

V. 8: E dă tot dată...

POCITANIE

A fost retipărită în ediţia din 1993, p. 20, cu o singură neconcordanţă:

v. 12: ... sînt vise.

TĂNGUIRE

A fost retipărită în ediția din 1993, p. 21, cu titlul *Tânguire* şi cu următoarele două neconcordanţe:

v. 11: ... Ş-a-m zice ...

v. 17: ... atât...

SFAT UNUI ŞĂTRAR AMOREZAT CE AVEA ÎN TOT CEASU PSIHÍMU ÎN GURĂ

Retipărită în ediția din 1993, p. 22, unde, în titlu şi la v.1 apare *psihi mu.*

CÂNTEC BEȚIVESC

Poezia a fost reprodusă în: *Poezia română ...*, p.38; ediția din 1993, p. 22-23. Apare, cu titlul *Nimic nu-i ca vinul*, şi în *Spitalul amorului*, broşura 4, de Anton Pann.

În continuare, cităm neconcordanțele dintre textul inițial şi cel din lucrările în care este reprodus:

v. 1: ... vinu (l) (Poezia română ...);

v.2: ... hodinu (1) *(Ibidem);*

v.3: ... sfârşit *(Poezia română ...;* ediția 1993);

v.4: Când ... *(Ibidem);*

v.6: Mâhnirea ... *(Ibidem);*

v.7: Când cântăm ... *(Ibidem);*

v. 10: Lipseşte în *Poezia română ...;*

v. 12: Cât ai... *(Poezia română ...;* ediția 1993).

PĂS, DĂPĂRTAT FIIND DĂ TICA

A fost republicată în *Antologia..*, p. 163 (cu titlul *Păs depărtat fiind de Tica)* şi în ediția din 1993, p. 23 -24.

Semnalăm, în continuare, neconcordanțele din volumele care reproduc poezia şi textul original:

v. 4: în peptu-mi ... *(Antologia...);* în peptu-m (ediția 1993 şi în ediția princeps);

v. 5: ... v (r) ei *(Antologia ...);*

v. 6: ... Tichii ... (ediția 1993);

v. 11: depărtată *(Antologia ...);*

v. 12: Şi de... *(Ibidem);*

v. 15: Ziua ... (ediția 1993);

v. 20: ... sînteț (i) ... *(Antologia ...);*

v. 22: O să-m (i) ... *(Ibidem)*

MĂGULIRE SOȚII (I) CEI POCITE

Poezia a fost reprodusă în *Antologia* . p-163 - 164, şi în ediția 1993, p. 24 -25 *(Măgulire soției cei pocite).*

Cităm, în continuare, neconcordanțele apărute între textele retipărite şi ediția princeps:

v. 1: ... urâtă *(Antologia ...;* ediția 1993);

v.3: de gheață ... *(Antologia ...);*

v.5: ...ochi (ediția 1993);

v. 9: ... încondeeată*(Antologia ...);*

v.10: ... soioasă ... (*Antologia ...;* ediția 1993; ca-mbăeată ... *(Antologia...);*

v. 13: ... țâțoae *(Antologia ...);*

v. 14: ... moşoroae *(Ibidem);*

v.18: ... ochii t(e)-aş plânge de vie *(Antologia...);* ochii (ediția 1993);

v. 22: Dă nu te-aş huli ... *(Antologia);* ... nu t-aş şi huli ... (ediţia 1993).

POFIDĂ ŞI ÎMPUTARE UNII DÂN TREI SURORI CE LĂSASE PĂ CEL CE ZICE

Este reprodusă în ediţia din 1993, p. 25 - 26, cu o singură inadvertenţă:

v. 7: Să dazmeardă ...

CÂNTEC GRĂDINĂRESC

Poezia a fost republicată şi în: *Poezia română ...,* p. 34 -35; *Poezia moldovenească ...,* p. 113; *Antologia ...,*p. 164; ediţia 1993, p. 26-27.

În continuare, semnalăm neconcordanţele faţă de textul original:

v. 2: Ţine-ţi fetişoara... *(Poezia română ...; Poezia moldovenească ...);* Ţine-ţi ... *(Antologia ...);*

v. 3: ... rumeior (ediţia 1993);

v.4:... Bică(i) *(Poezia română ...; Poezia moldovenească ...);* Bicâ (i) *(Antologia ...);*

v. 5: Nu mi-ţi ... *(Poezia română ...; Poezia moldovenească ...; Antologia ...);*

v. 8: Trebue ... *(Poezia moldovenească ...; Antologia ...);*

v. 9: ... de flori *(Antologia ...);*

v. 10: ... azi *(Poezia moldovenească ...; Antologia ...);*

v. 12: ... îmi fac ... *(Ibidem);*

v. 13: Nu mai dori ... *(Poezia română ...; Poezia moldovenească...; Antologia ...);*

v. 16: Şi-au făcut ... *(Poezia română ...; Poezia moldovenească;* Ş(i)-au făcut... *(Antologia ...);*

v. 17: ... t-or *(Poezia moldovenească ...)*; ... t-o (r) ... *(Antologia ...);* ... pieptul ei *(Poezia română ...);*

v. 19: ... râmni ... *(Poezia moldovenească ...; Antologia ...*(ediţia 1993);

v. 21: ... la-ndemână *(Poezia română ...)*; la 'ndemână *(Poezia moldovenească ...; Antologia ...);*

v. 22: ... să-mghimpi *(Poezia moldovenească ...; Antologia ...)*; ... sa-nghipi (ediţia 1993); ...să-nghi (m) pi *(Poezia română ...);*

v. 23: ... să te răpească *(Poezia română ...; Poezia moldovenească ...; Antologia ...).*

POVESTE

Poezia, nu este altceva decât o traducere, prima, a fabulei lui La Fontaine, *La cigale et la fourmi.* A fost retipărită şi în: *Antologia ...,* p. 165, ediţia 1993, p. 27-28.

Semnalăm, în continuare, neconcordanţele faţă de textul original:

v.l: cântând *(Antologia ...;* ediţia 1993);

v. 3: d'odată *(Antologia ...;* dodată (ediţia 1993);

v. 6: erbuliţă *(Antologia ...);*

v. 8: ... cât... *(Antologia ...;* ediţia 1993);

v. 9: ... dă-m (i) ... *(Antologia ...);*

v. 10: Că grindină ... *(Ibidem);*

v. 11: Şi până... *(Antologia ...;* ediţia 1993);

v. 12: ... ți-oi da ... *(Antologia ...)*;

V. 13: Încă ți voi da ... *(Ibidem)',*

v. 14: Crede-m (i) ... *(Ibidem);*

v . 18: ... de ce nu-ți... *(Ibidem);*

v. 19: Greerle îi zice ... *(Antologia ...);* Greerle ... ediția 1993);

v. 20: ... nici cum *(Antologia ...);*

v. 21: Dac'ai aşa. Să nu-ţ (i) pae rău *(Antologia ...)*; ... nu-ți (ediția 1993);

v. 22: ... nu-ţ (i) ... *(Antologia ...).*

CÂNTEC PĂSTORESC

Poezia a fost reprodusă şi în: *Poezia română ...,* p.37 -38; *Poezia moldovenească ...,* p. 114; *Antologia* ... p. 165 -166; ediția 1993, p. 28 -29.

În aceste lucrări apar câteva inadvertențe față de textul original, pe care le semnalăm mai jos:

v. 1: Păstoreaua ... (toate lucrările citate);

v. 5: ... versul... *(Poezia moldovenească ...)*;

v. 12: Ce-n inimă-şi ... *(Poezia moldovenească ...)*; Ce-n inimă-ş (i) ...*(Antologia...)*;

v.13: Fata-i ... *(Poezia română ...)*; *Poezia moldovenească ...)*; Fața -ai... (ediția 1993);

v.14:...tulburat *(Poezia moldovenească ...; Antologia ...);*

v. 17: ... Te rog ... *(Ibidem);*

v. 20: Din lacrămi ... *(Poezia moldovenească ...; Antologia ...;* ediţia 1993).

RÂS MULT

Poezia acesta continuă câteva idei din *Satiră: Omul,* dar aduce pe prim plan bunele dispoziții ale poetului, datorate unor condiții sociale deosebite.

A fost reprodusă, cu unele inexactități, pe care le vom semnala în continuare, şi în : *Poezia moldovenească ...,* p. 114-115; *Antologia ...,* p. 166 -167; ediţia 1993, p. 29 -30; vezi şi Gheorghe Ivănescu, art. cit., p. 226-227:

v. 3: Mintea-mi ... *(Poezia moldovenească ...);* Mintea-m (i) ... *(Antologia ...);*

v. 6: ... prea-nnălțați (ediţia 1993);

v.7: ... îngânați *(Poezia moldovenească...; Antologia ...;* ediția 1993);

v. 11: lipsă în *Poezia moldovenească ...);*

v.14: ... răgaz ... *(Poezia moldovenească ...;* Antologia ...);

v. 16: ... boerul... *(Ibidem);*

v. 24: ... din ... *(Poezia moldovenească ...);*

v. 26: ... cu masa îndestulată *(Ibidem);*

v. 31: ... Tichii... *(Poezia moldovenească ...;* ediţia 1993);

v. 33: ... mângâeri *(Poezia moldovenească ...; Antologia ...);*

v. 34: ... eri *(Ibidem);*

v. 37: ... din ... *(Poezia moldovenească...;* ediția 1993);

v. 38: ... pân la ... *(Poezia moldovenească ...; Antologia ....);*

v. 41: ... lumii'n nas *(Poezia moldovenească ...; ...* lumi (i) 'n nas ... *(Antologia ...); ...* lumii în nas (ediția 1993);

v. 42: Lipsă în *Poezia moldovenească ...; ...* mâhnirii (ediţia 1993);

v. 43: Eu zic ... *(Poezia moldovenească ...);*

v. 47: Rău (1) ... *(Poezia moldovenească ...; Antologia ...);* Rău ... (ediţia 1993);

v. 48: Deşărtăciuni ... *(Poezia moldovenească ...);*

v. 49: ... c (ă) o pot *(Ibidem);*

v. 56: Alţii umbl(ă) ... *(Poezia moldovenească ...);* Alţii ... *(Antologia ...);* Alţi ... (ediţia 1993);

v. 58: Zvic ... zvic ... *Poezia moldovenească ...);*

v. 59: ... O muncă grea *(Ibidem).*

A CU ÎNCEP TÂLMĂCIRI -

VEACUL CEL FERICIT SAU CEL SCUMP

O traducere sau o imitaţie după o poezie franceză neidentificată. A fost reprodusă în ediţia 1993, p. 32 - 35, cu unele schimbări: v.

1: ... părinţii;

v. 3: Miarea ...; şi în original;

v. 4: ... lacrim ...; v.

5: Că ochii ...; v.

6: ... darurilor...; v.

8: ... rumeioară; v.

9: ... naturii; v.

10: Nu primea ... arăturii; v.

11: ... plodurile ... v.
12: Şi ochii... nouă ...; v.
16: ... pripăştile ...;
v. 19: ... uimirii;
v. 20: ... măririi;
v. 31: Amorii... unii...;
v. 38: ... sfia;
v. 43: ... unui râu ...;
v. 44: Primia ...;
v. 46: ... a noastrii...;
v. 48: Tu ai râmnit ochi...;
v. 49: ... rumeioară;
v. 52: Tu ne propeşti...;
v. 55:... noaună;
v. 56... nouă;
v. 57...inima rea;
v. 58...tot eşti;
v. 59...vieţii...; şi în original;
v. 61...lumii;
v. 62...glumii;
v. 67: ... sa trăim ...;
v. 73: Din muntele Tavrus la marea Bosforii;
v. 74: ... dă nouă faţă Avrorii.

LĂCAŞUL MORŢI (I)

După franţozeşte tălmăcit

Este o traducere, prin intermediul francez, a unei poezii semnate de preromanticul englez Th. Gray (după Gheorghe Ivănescu, *art. cit.*, p. 225, „probabil din Young, *The Graves,* în traducere

franceză"). A fost reprodusă şi în: *Antologia ...*, p. 170; ediţia 1993 (în ambele, cu titlul *Lăcaşul morţii).* Dăm în continuare neconcordanţele care apar aici, comparativ cu textul original:

v. 2: ... îş (i) ... zorii (or) (*Antologia ...*);. zăril(o)r (ediţia 1993);

v. 4. ... din cer nici cum nu v'o avea *(Antologia ...)*; ... dă-i cer nâcicum nu vom avea (ediţia 1993);

v. 5: ... pe brazi ... *(Antologia ...)*;

v. 6: Cui vează ... *(Ibidem);*

v. 7: Locu (1) ... *(Ibidem*);

v. 9: Pământu(l) ... *(Antologia ...)*; .. .dân prejur ... (ediţia 1993);

v. 10: ... râuri... *(Antologia ...;* ediţia 1993);

v. 12: ... să vâzâiască ... (ediţia 1993);

v. 13: Din ceputul ... *(Antologia ...)*; Dân ceputul lumii ... (ediţia 1993);

v. 18: ... pe Arap ... *(Antologia ...);*

v. 22: ... străjari (i) ... *(Ibidem);*

v. 23: Straiul lor ... *(Ibidem);*

v. 27: O heară ... *(Antologia ...;* ediţia 1993);

v. 28: ... toţ(i) ... *(Antologia...;*

PRICINA STIHURILOR ACESTORA ESTE DÂN MITHOLOGHIE. TÂLMĂCIREA LOR DUPĂ FRANŢOZEŞTE.

POVESTE

Este traducerea poeziei *Daphné* (din ciclul *Romances),* de Marmontel, reprodusă în ediţia 1993,

p. 36-39 (în titlu apare greşit ***midologhie),*** cu unele modificări:

v. 3: Dafnii...;
v. 4: Nimfii...;
v. 7: Dafnii...;
v. 14: ... d-o dată;
v. 30: ... piare ... ; şi în original;
v. 39: Ş-âi ... ;
v. 42: ... tă piarz ...; şi în original;

Modificări în note:

r. 1 : Mitologhia ...
r. 2 ... zână ...

STIHURI TĂLMĂCITE DUPĂ FRANŢOZEŞTE, FĂCUTE DE CARDINALU BERNIS. POETUL, VĂZÂND DIMINEAŢA PRIMĂVARA, ÎNCĂ PĂNĂ NU RĂSARE SOAREL, CÂT E DE FRUMOASĂ, ÎNDATĂ ŞI ÎNCEPE A O CÂNTA ÎN BUCURIA SA CEA MARE ŞI GRĂIEŞTE TOT CU M(E)TAFORURI ŞI PRIN MITHOLOGHIE, FĂCÂND TOT ICOANE PĂ SCURT

DIMINEAŢA POETICEASCĂ

Este traducerea liberă a poemului *Le matin poetique* (sau *Description poetique du matin,* vezi ediţia

1993, p. 68), de cardinalul Fr. J. de Bernis. A fost reprodusă în ediția 1993 cu unele modificări:

v.2: Piare ...; şi în original;
v. 5: ... sa slăbeşte;
v. 7: Să-nnalță...;
v. 8: Dar ziua ...; în original, *goneaşte;*
v. 10: ... nopții...;
v. 12: ... piare; şi în original;
v. 14: Marghiol...;
v. 17: ... inimii ...;
v. 18: Nimfii...;
v. 20: ... d-o dată;
v. 23: ...dăsfrânare;
v. 25: Şi-o grea ...;
v. 26: Al veseliii...;
v. 54: ... ziua ...;
v. 62: Din ...;
v. 63: Până...;
v. 70: P-a dintâi...;
v. 72: ... piare ...: şi în original;
v. 74: ... boii...;
v. 75: Le zâce ...;
v. 79: La piapt...; şi în original;
v. 93: Văz pe ...,
v. 94: Făcându-ş ...

Modificări în titlu şi la note:

r. 9, p. 35: ...tălmăcite...;
r. 14, p. 35: ... metaforuri şi prin mitologhie...;

r. 13, p. 41: ...mitologhie ...;
r. 17, p. 41: ... dimineții...;
r. 18, p. 41: ... mitologhie;
r. 1, p. 42: .. .mitologhie ...;
r. 2, p. 42: ... însoțiat...; şi în original;
r. 6, p. 42: ... mitologhie ...;
r. 7, p. 42: ... ca nu face trebuință...;
r. 10, p. 42: ... la iveală ...;
r. 12, p. 42:Mitologhia...;
r. 14, p. 42: ... da la răsărit...;
r. 16, p.42: ... ziua ...

STIHURI TÂLMĂCITE DUPĂ ITALIENEŞTE DIN MITASTASIE

Traducere, probabil, prin intrmediul francez a unei arii din piesa Nitteti, de Metastasio (poetul îi spune Mitastasie) A fost republicată în ediția din 1993, p.44 fără nici o modificare.

ELEGHIE, TÂLMĂCITĂ DIN METASTASIE

Este o traducere, prin intermediar francez, a canțonetei *La Partenza,* de Metastasio (Metastasie, cum îi spune traducătorul). Această poezie a fost tradusă, mai târziu, şi de Iancu Văcărescu cu titlul *Plecare* (de Metastasie) (vezi Iancu Văcărescu, *Opere,* ediție critică, studiu introductiv, note, glosar, bibliografie şi indice de Cornel Cârstoiu, Bucureşti, Editura Minerva, 1985, p. 210-212). A fost republicată, cu unele modificări, care vor fi semnalate

în continuare, şi în *Antologia ...*, p. 170-172; ediţia 1993, p. 45 - 47 (în prima, în titlu apare *Tălmăcită ...):*

v. 4: ... depărtat... *(Antologia ...);*

v. 5: ... trăesc ... *(Ibidem);*

v. 8: ... Mai gândei... *(Ibidem);*

v. 10: Preaduti ... *(Antologia ...);* în original, ***priaduti;*** este sigur o greşeală de tipar; trebuia, probabil, ***piarduti;***

v. 12: Pă urma alor tale picioarele *(Antologia ...);*... a lor tale picioarele (ediţia 1993);

v. 16: Mai gândei... *(Antologia ...);*

v. 18: ... mâhnirii... (ediţia 1993);

v. 21: De la ... *(Antologia ...);* Da la ... t-oi căuta (ediţia 1993);

v. 24: Mai gândei.. *(Antologia ...);*

v. 28: Că trăesc fericit... *(Ibidem);*

v. 29: ... de-aduceri aminte *(Antologia...);* ... dă aduceri aminte (ediţia 1993);

v. 30: ... intrându-m(i) *(Antologia...)* ... întrându-m (ediţia 1993);

v. 32: Mai gândei... *(Antologia ...);*

v. 35: ... din păcat *(Antologia ...);* ... pentru sămn (ediţia 1993);

v. 38: ... adormiam (ediţia 1993);

v. 40: Mai gândei... *(Antologia...);*

v. 25 40 (strofele a patra şi a cincea) sunt din nou reproduse în acest spaţiu (*Antologia...*);

v 42: De cât (i) ... *(Antologia ...);*... De cât (ediţia 1993);

v. 43: Cât (i), crez (i) ... (Antologia ..);

v. 44: ... ţ (i) -or ... *(Ibidem);*

v. 48: Mai gândei ...*(Ibidem);*

v. 50: ... îm (i) laş (i) ... *(Antologia...);* ... în piapt ... (ediţia 1993); în original, ***piapt;***

v.51: ... t (e)-au ... *(Antologia ...);* v. 54: ... despărţire ... (ediţia 1993);

v. 56: Mai gândei... v'odată *(Antologia ...).*

STIHURI DUPĂ ITALIENEŞTE

Probabil că sunt tot traduceri din poeziile lui Metastasio. Au fost reproduse şi în ediţia din 1993, cu mici inconsecvenţe:

v. 1: Credeam ...; în original, *creadem;*

v. 10: Inima-i...;

v. 11: Vine Amor ...;

CÂNTAREA CÂNTĂRILOR. TOCMA DUPĂ OVREIE

Una dintre cele mai valoroase creaţii cuprinse în volumul *Póezii noo,* făcută, după mărturisirea autorului, din „ovreie" (în ediţia din 1993, *ovrei (i)e,* cu siguranţă însă, o traducere din franceză, o adaptare foarte liberă, o prescurtare a primelor cinci părţi (la care se adaugă cele şase versuri iniţiale din cântul al şaselea) ale *Cântării Cântărilor,* din *Vechiul Testament.* După Andrei Nestorescu, se pot găsi şi unele influenţe din versiunea reprodusă în *Biblia de la Bucureşti,* 1688 (Vezi *Poezii nouă,* 1993, p. 69).

Este o încercare poetică mai reuşită, comparativ cu celelalte care alcătuiesc volumul citat, în care predomină trăsăturile de bază ale versului popular românesc, se întâlnesc cuvinte şi expresii luate din mediul cotidian, imagini poetice în care se simte aroma arhaismelor şi sensibilitatea unor termeni neologici, în contextele în care apar adesea, regretabil, şi unele elemente de limbaj vulgar.

Câteva fragmente apar în Gheorghe Ivănescu, *art. cit.*, iar, integral, a fost reprodusă în ediția din 1993, p.48-64, cu unele modificări, pe care le semnalăm în continuare:

v. 2: Şi piaptul...; şi în original;

v. 4: ... e-l dă ...;

v. 9: ... dăzmiardat; şi în original;

v. 11: Dă pofta ...;

v. 14: ... să-ndrugăm;

v. 31: Frații...;

v. 32: Pe maica ...;

v. 45: în original, probabil, o greşeală: ***pian*** pentru ***pân;***

v. 49; Cine urma ...;

v. 52: Adu iadile ...; şi în original;

v. 60: Cât-o...;

v. 67: ... meale; şi în original;

v. 69: ... l-asemuiesc;

v. 73: Porumbiță ...;

v. 74: Ochiu tau ...;

v. 96: ... din gură;

v. 107: ... simță ...; şi în original;

v. 126: Turtureaua ...;
v. 128: ... floarea viii...;
v. 130: ... inima rea;
v. 134: ... mă-nvince; probabil o greşeală; şi în original;
v. 135: ... puii vulpuliții;
v. 136:... cracii viții;
v. 139: ... ziua ...;
v. 142: Că piar ...; şi în original;
v. 151: Nu stiț... meu;
v. 154: ... nouă;
v. 166: ... vouă;
v. 167: ... ridicându-să;
v. 177: ... într-însul;
v. 183: Stîlpii...;
v. 185: ... împresurată;
v. 189: Iesiț...;
v. 190: Pe Solomon ...;
v. 193: în ziua gineriii...;
v. 194: în ziua ...;
v. 197: Ochii ...;
v. 201: Iar dinții ...;
v. 207: Grumajii...;
v. 212: Ca două ...;
v. 217: Piarz auz, piarz ...; şi în original;
v. 227: ... dăzmiardăm; şi în original;
v. 237: ... ma dau ...;
v. 243: ...î(m)plac;
v. 244: Miare ...şi în original;
v. 253: ... mă-nchin;

v. 256: ... primăsc ...;
v. 262: ... dezmerde ...;
v. 275: ... Dormiam ...; şi în original;
v. 280; ...rouă...;
v. 285: ... grab'mare ...;
v. 289: ... şi-ngrab ...;
v. 299: ... pân prejur;
v. 300: Strejarii...;
v. 311: ... nouă ...;
v. 314: ... rumeior ...;
v. 316: Pe el...;
v. 320: De la ei...;
v. 322: Cu crinii...;
v. 333: ... îmi pare miare; *miare,* şi în original;
v. 338: ... din fire.

RĂSUFLARE

Este ultima poezie cuprinsă în volum, un fel de „artă poetică" a lui Ioan Cantacuzino, asemănătoare, din acest punct de vedere, cu *Testamentul* lui Ienăchiță Văcărescu, dar privată de triumful acesteia, prin faptul că nu a fost cunoscută la timpul cuvenit.

Preocupat de viitorul poeziei şi de problemele pe care le ridică aceasta, Ioan Cantacuzino speră în realizări superioare şi crede în reuşita unei adevărate lirici româneşti, a unor versuri valoroase.

A fost reprodusă şi în : Gheorghe Ivănescu, *art. cit*, p. 221-222; *Poezia română ...*, p. 33-34; *Poezia moldovenească ...*, p.117-118; *Antologia ...*, p. 172-173; ediția 1993, p. 64-65.

Cităm în continuare, câteva neconcordanțe față de original;

v. 1: Ver ce ... (Ivănescu ...; *Poezia română ...; Poezia moldovenească ...; Antologia ...*);

v. 7: ... cea-nnaltă (Ivănescu ediția 1993);

v. 8: ... poeziii (Ivănescu; *Poezia română ...(Poezia moldovenească ...*; ediția 1993); ... poezi(e)i (*Antologia ...*); ... de saltă (*Poezia română ...; Poezia moldovenească...*);

v. 11: ... nentrupări (*Poezia română ...; Poezia moldovenească*); ... nentrupiri (ediția 1993);

v. 16: ... nimănui (*Poezia română ...; Poezia moldovenească ...;*

v. 21: Că scriitorii (*Poezia română;* Ivănescu; *Poezia moldovenească ...*; ediția 1993);

v. 23: Fie aceasta (Ivănescu; *Poezia română ...; Poezia moldovenească ...*).

GLOSAR

ACOLEÁ adv. Aici (4/9).

ADĂPÁ vb. I tranz. A învăța.

AJUTORÍNȚĂ s.f. Ajutor.

AMIÁZ s.m. şi n. Vezi amiază (50/3).

AMOREZÁT, - Ă adj. Îndrăgostit, înamorat (10/9)(de la *amorez,* - din fr. *amoureaux).*

ARHIŞVESCÉNIE s.m. Arhiereu.

ARZÓS, - ÓASĂ adj. Arzător, incandescent, fierbinte; fig. care arde plin de foc, înflăcărat, pasionat (32/8).

ASUDÍ vb. IV, tranz. Vezi *a asuda*; (fig.) a (se) osteni, a (se) obosi, a (se) trudi, a-şi da osteneală (pentru ceva) 63/8.

AVRÓRĂ s.f. Vezi *auroră* (29/6).

BÁBIȚĂ s.f. Pelican (dar, în scrierile vechi, mai ales în cele bisericeşti, şi alte păsări acvatice) (8/5).

BABÓI s.m. Peşte mic de apă dulce; biban (14/12).

BEȚIVÉSC adj. De beție (vezi bețivi' a petrece în beții' (11/8).

BLEJÍ vb. IV, tranz. A se holba, a se zgâi; *blejdi* 'bleojdi' (despre ochi) a-i căsca, a-i holba, a-i beli, a-i boldi (15/3).

BLEM, BLEMÁȚI interj. Vezi *umbla* (umblă, umblați!) (68/6).

BOÁR s.m. Îngrijitor, păzitor de boi (40/4).

BOIEÉR s.m. În sintagma *boier de laviță* ' leneș, care stă, care nu face nimic' (8/4).

BOZ s.m. Zeu păgân; idol (31/6).

BROÁSCĂ s.f. În sintagmele *broască-n baltă* (5/4) și *broască-n pat* (14/16). (Om) leneș, molcom, fără inițiativă.

BROBODÉLNIC s.n. Broboadă (66/4).

CÁPIȘTE s.f. Templu sau altar păgân, idolniță; p. ext., orice biserică a unui cult creștin neortodox (30/9).

CĂ conj. Cum, când (56/9).

CĂRĂRÍ vb. IV tranz. A face cărări, dungi (61/17).

CĂRĂRÍT, -Ă adj. Dungat, cu dungi, cu multe cărări (61/17).

CĂTÁ vb. I, tranz. A căuta (30/12).

CÂMPÍ vb. IV, intranz. A poposi, a se așeza (pe un câmp) (50/2).

CERBÍȚĂ s.f. Cerbice, gât (51/7).

CERCÁRE s.f. Încercare (60/16).

CHÉDRU s.m. Cedru (48/11).

CHIBZUÍRE s.f. Minte, rațiune, inteligență (1/12).

CIN s.n. Rang (boieresc), treaptă, stare socială; tagmă, teapă (26/2).

CINÓVNIC s.m. Funcționar.

CÍNSTE s.f. 1. Bună-cuviință, pudicitate, pudoare, onoare, noblețe 2.Orgoliu, ambiție deșartă (27/10).

CITÁNIE s.f. Citire de rugăciuni. (Fig. iron.) Lectură lungă şi plictisitoare.

CLĂTÍRE s.f. Schimbare (bruscă), modificare, reviriment (69/7).

CODRICÉL s.m. şi n. Bucată (mai mică) de pâine, mămăligă, slănină etc; firmituri (18/16).

COLNÍC s.n. Drum ceva mai lat decât poteca (6/9).

COPÁCI s.m. Copac (35/8).

CRÉDERE s.f. Acțiune de a crede; credință (34/15).

CRUNTÁ vb. **I,** refl. A se încrunta (61/1).

CUIBÁ vb. I, intranz. şi tranz. (sau CUIBÍ, vb. IV, intranz. şi tranz.) A creşte, a locui în cuib; a locui, a avea cuib (30/1).

CURMÁ vb. I, tranz. A întrerupe brusc (ceva), a face să se termine repede; a încheia, a pune capăt (5/8).

CURMÁRE (în loc. adv. *fără_curmare*). Continuu.

CÚTĂ s.f. Efort; nuanțe (68/14).

DAFN s.m. Numele unui copac (de la *Dafnis,* în mitologie, numele unei fete; vezi şi *dafin)* (35/8).

DĂMOLÍ vb. IV, tranz. A diminua, a tempera.

DREPT prep. După , pentru (1/5).

DUMNEZEÍCĂ şi **DUMNEZÉICĂ** s.f. Zeiță (4l/nota 3/6; 42/nota 5/4.

ELEGHÍE s.f. Elegie (43/8).

FĂRĂCÁLE s.f. şi adj. Nedrept, nepotrivit, pe nedrept; fărădelege, nedreptate, nepotrivire, nelegiuire, ticăloşenie (4/7).

FĂRMÍȚĂ s.f. Firimitură (18/2).

FÁȚĂ s.f. Persoană.

FĂȚÁ vb. I, refl. şi tranz. A (se) înfăţişa, a exprima (cu multe nuanțe), a crea, a cizela, a şlefui (68/14).

FIÍNȚĂ s.f. Esenţă, natură, fire (1/13).

FÍLOS s.m. Prieten iubitor (46/11).

FÍRE s.f. Predispoziție intelectuală, minte, pricepere (69/6).

FITEŞCÁRE pr. nehot. Fiecare.

FITEŞCÉ pr. (adj.) nehot. Fiecare, fiece (30/1).

FITEŞCÍNE pr. nehot. Fiecare, oricare.

FUGÍ vb. IV, tranz. A fugări (pe cineva) *(îl fuge)*,

FUM s.n. fig. Aer de superioritate, vanitate, înfumurare (3/7).

FUMURÓS, - OÁSĂ adj. Plin de fumuri, înfumurat, vanitos (4/10).

GĂTÍRE s.f. Loc pregătit, rezervat (2/13).

GEÁBNIC, - Ă adj. Zadarnic, iluzoriu, înşelător (26/1).

GHERÓI s.m Erou.

GINERÍE s.f. Starea din timpul de ginere; căsătorie, nuntă (59/11).

GLAGÓLE s.n. Isteţime (3/4).

GLAGOLÍ vb. IV, tranz. A vorbi (cu isteţime).

GLÍŞTIR s.n. Clistir 1. Introducerea unui medicament lichid în intestinul gros, spre a combate constipaţia etc; clismă, spălaturi. 2. Instrumentul cu care se face spălarea intestinului gros (8/10).

GLOÁTĂ s. f. Mulţime mare, droaie (2/10).

GRAB s.n. Grabă (65/3); şi în loc. adv. *în grab* (65/7).

HĂRŢUÍ vb. IV, tranz. A exersa, a practica.

HEREZUÍ vb. IV, tranz. A hărăzi, a dedica, a închina.

HIÁRĂ s.f. (fiară (2/15)

HODÍN s.n. Odihnă (11/10).

HÚLĂ s.f. Bârfire, calomnie (61/8).

IÁDĂ s.f. Capră tânără, ied (50/16).

IBÓMNIC s.m. Ibovnic, iubit, amant (34/9).

IBOMNICÉL s.m. Ibovnicel; diminutivul lui ibovnic (34/6).

ICLEÁN, -Ă adj. Viclean (16/3).

ICLENÍ vb. IV, tranz. A vicleni (38/15).

ICOÁNĂ s.f. Imagine, figură de stil (35/14.

ICONÍ vb IV, tranz. A înfăţişa, a închipui, a zugrăvi, a imagina, a reprezenta (42/8).

ICONÍT, - Ă adj. Închipuit, zugrăvit, slăvit, pus în rând cu sfinţii, respectat ca o icoană (5/1).

IDIÁNEŢ s.m. Indian.

IRÉS s.n. Eres (5/12).

IUBÉȚ s.m. Drăgostos, care iubeşte mult, pătimaş în dragoste (36/11).

IVÉALĂ s.f. Ivire, dare pe față (a unui lucru neştiut), arătare, descoperire (28/13).

IVÍ vb. IV, tranz. A descoperi, a scoate la lumină, la iveală (57/3).

ÎMBĂIÁ vb. I, refl. şi tranz. A (se) scălda.

ÎMBĂIÁT - Ă adj. Scăldat (14/10).

ÎMBUCÁ vb. I, tranz. A înghiți dintr-odată, a mânca la repezeală, în pripă (22/12).

ÎMBUNÁ vb. I, tranz. A face bine cuiva, a ferici pe cineva (51/7).

ÎMPISTRÁ vb. I, tranz. A împodobi, a orna (51/12).

ÎMPISTRÁT - Ă adj. Împodobit, ornat (1/12).

ÎMPREJURÁT, - Ă adj. Înconjurat, înfăşurat, încins 937/17).

ÎMPRUMUTOÁRE s.f. Persoană care împrumută, creditor (19/7).

ÎMPUTÁRE s.f. Socoteală, dojană, mustrare, învinuire, imputare (15/8).

ÎNAURÍ vb. IV, tranz. A auri.

ÎNCHIPUÍRE s.f. Plăsmuire, produsul imaginației (1/5).

ÎNCONDEÍAT -Ă adj. Înnegrit la sprâncene sau la gene cu fard; vopsit; ponegrit, defăimat; fardat, acoperit cu cosmetice (14/10.

ÎNCUIBÁ vb. I, refl. A-şi face, a-şi construi cuibul, a se oploşi (36/1).

ÎNDÉMN s.n. Chemare, înclinație, aplecare, aptitudine (68/10).

ÎNDESTÚL adv. Suficient (şi *de îndestul).*

ÎNDRUGÁ vb. **I,** tranz. A vorbi nimicuri, a spune palavre, fleacuri (46/13).

ÎNFĂȚÁT - Ă adj. Primenit (67-12).

ÎNFERICÁ vb. I, tranz. A fereca.

ÎNFRICÁ vb. I, refl. A se înfricoşa.

ÎNGĂNÁŞ adj. Îngânător, care îngână, şoptitor, amăgitor, înşelător (36/12)

ÎNGĂNÁT -Ă adj. îngăimat, bolborosit (21/9).

ÎNGRIJÁT -Ă adj. Plin de griji, neliniştit, îngrijorat (64/10).

ÎNMĂRÍ vb. IV, tranz. A mări (pe cineva).

ÎNNĂDÍ vb. IV, tranz. şi refl. A se obişnui cu cineva sau cu ceva (53/2).

ÎNROTÁ vb. I, tranz. A rota 'a roti'.

ÎNSĂRCINÁT -Ă adj. Împovărat (58/11).

ÎNSOȚÁ vb. I. tranz. A însoți (69/10).

ÎNSOVONÍ vb. IV, tranz. A pune pe cap sovon, a se acoperi pe cap cu sovon (sovon 'basma care se pune pe fața miresei când o leagă la cap'); a se îmbrobodi, a se voala (27/12).

ÎNTRÁ vb. I, intranz. A intra.

ÎNTRUPÁ vb. I, tranz. A închega, a sintetiza, personifica (69/4).

ÎNȚELEPȚÍ vb. IV, tranz., intranz., refl. A (se) face înțelept, a (se) cuminți, a (se) învăța minte, a (-şi) băga mintea în cap (38/8).

ÎNȚOLÁ vb. I, refl., tranz. A (se) îmbrăca (haine bune, haine noi), a (se) acoperi; a împodobi, a orna.

ÎNȚOLÁT -Ă, adj. îmbrăcat bine, ajuns în stare bună; împodobit, ornat; acoperit, înveşmântat,împopoțonat, înzorzonat (26/2).

ÎNVITÁ vb. I, tranz. A îndemna la (spre, către) ceva.

ÎNZÂDĂRÍ vb. IV, tranz. A zidi.

JÁDNĂ s.f. Dorință (puternică), poftă, lăcomie, nesaț, jind (26/4).

JELÍ vb. IV, tranz., refl. A (se) plânge, a (se) jelui, a (se) tângui, a(se) lamenta (34/2).

JIGÁNIE s.f. Insectă parazită (2/4).

LĂCUÍ vb. IV, tranz., intranz. A locui (41/14).

LĂMURÍT -Ă adj. Limpezit, limpede; curat, pur, luminos (26/12).

LEAC adv. (prin confuzie cu *oleacă,* apropiat prin etimologie populară *de leac)* Deloc, nici un pic (4/3).

LECÁŞ s.n. Locaş (2/16).

LENEVÓS -OÁSĂ adj. Leneş, lipsit de inițiativă (38/2).

LESNÍRE (în loc. adv. ***cu lesnire)*** Lesne, cu uşurință, pe uşor (13/1).

LIPÍCI s.n. O boală care, crede poporul, vine din dragoste; p. ext. farmec prin care

cineva ne atrage, ne seduce, ne încântă; tot ce atrage, încântă (67/12).

LIVÉDE s.f. Livadă (15/11).

LOÁZĂ s.f. Secătură, lichea, netrebnic (18/2).

MÁRE adj. Deosebit, ieşit din comun, ales, distins, cu deosebite calități, plin de generozitate, de bunătate, de nobleţe, binevoitor (19/6).

MARGHIÚL adj. Marghiol: şiret, şmecher, viclean, inteligent; deştept, isteț, peşicher (36/12).

MĂGURĂ s.f. Negură (60/15).

MĂRGENÁŞ -Ă adj. Care se găseşte la margine, lăturalnic (60/4).

MÂNDRÍ vb. IV, refl. A se arăta satisfăcut, mulțumit, fericit; a se îngâmfa, a se fuduli (18/6).

MÁZGĂ s.f. Pojghiță moale, cleioasă sau unsuroasă, care se formează pe suprafața unor alimente sau pe pereții vaselor în care au fost anumite alimente; sevă, lichid vâscos din plante (18/13).

METAFÓRURI s.n. pl. (pl. lui *metafór)* Metafore (35/13).

METAMORFOSÍ vb. IV, refl., tranz. Metamorfoza: a (se) preface în animal, în plantă etc. (35/7).

MEŞTEŞUGÍRE s.f. Realizare; execuţie sau mod de execuție (artistică) (69/6).

MIJLOCÍRE s.f. Intermediu.

MINTÓS - OÁSĂ adj. Care are multă minte; inteligent, capabil (14/3).

MIRODÍE s.f. Balsam, mireasmă; mirodenie (15/2).

MIRÓS s.n. (pl. *miroase*) Parfum, mirodenie, mireasmă (53/13).

MITHOLOGHÍE s.f. Mitologie (31/10).

MLADÉN (E)Ţ s.m. Copil.

MOŞOROÁIE adj. Mare, grasă, ca un muşuroi (14/15).

MOTÓI s.m. Motan; cotoi (14/13).

MUIMÍ vb. IV, tranz. A momi, a imita; a ademeni, a amăgi,a înşela (13/10).

MULŢÍ vb. IV, tranz. A înmulţi (20/14).

MULŢUMÍTĂ s.f. Mulţumire (39/14).

MÚMĂ s.f. Mamă.

MÚREŞ -Ă adj. Murăş; (despre animale) cu pete negre (7/16).

MÚSTRĂ s.f. Mostră, pildă, model, exemplu (69/17).

NARD s.n. Esenţă parfumată extrasă din rădăcină de nard; parfum (51/14).

NĂRÁV s.n. Morav.

NĂVÁLA s.f. Faptul de a se năpusti, de a se repezi; atac, iureş, asalt; năpustire (64/17).

NEÂNTRUPÍRE s.f. Negativ a lui ***întrupire*** (sinteză, unire, împreunare). Imperceptibil, nesesizabil (69/4).

NECURMÁT-Ă adj., adv. Necontenit, nesfârşit, veşnic, continuu (42/19).

NETRÉBNIC -Ă adj. Care este lipsit de valoare, de folos, de utilitate sau de însemnătate; inutil; fără ocupaţie; liber.

NEVEDÍRE s.f. Năvădire: urzire, născocire; invizibil (69/5).

NICICÚM adv. Deloc, defel, în nici un caz (3/8).

NIMERÍ vb. IV, tranz. A găsi, a afla, a descoperi (57/5).

NÍMUI pr. neg. Nimănui (69/9).

NOROCÍT -Ă adj. Norocos, fericit, mulţumit; slăvit, însemnat, important (45/5).

OÁREŞI adj. nehot. Oarecare, vreun (27/6).

ÓBLU, OÁBLĂ adj., adv. Neted (şi rotunjit) (67/9).

OBRÁZ s.n. Persoană.

OCHEÁN s.n. Ocean (25/14).

ODÍN s.n. Odihnă (48/2).

OFIDÍT -Ă adj. Ofilit, veşted; umilit, înjosit (34/10).

OSTRÓV s.n. Insulă aşezată, în deosebi, în mijlocul unui lac sau râu (29/13).

OVRÉIE adj. Evreiesc (47/15).

PANIGHERISÍ vb. IV, tranz. A celebra.

PARAPÓN s.n. Supărare, nemulţumire, tristeţe, jale, necaz, ciudă (35/2).

PAS s.m. In expres. ***A nu (-i) da pas*** = a nu-i da (cuiva) voie, posibilitate, îngăduință, răgaz să facă ceva; a nu permite, a nu îngădui (4/3).

PĂS s.n. Durere (sufletească) greu de suportat; suferință, chin (12/8).

PĂSTOREÁ s.f. Păstoriță (26/15).

PĂSTORÉL s.m. Diminutiv de la *păstor*.(26/16).

PĂTIMÁŞ s.m. adj. Chinuit, torturat (de suferințe fizice şi morale);p. ext. nenorocit, nefericit, victimă (11/5).

PÂN prep. Prin.

PÂNGĂRÍ vb. IV, tranz. A trata (pe cineva sau ceva) cu dispreț, fără respect (65/2).

PÂNTRE prep. Printre.

PÂRLÉJ s.m. Prilej (69/11)

PÉLEŞ s.n. Ciucure, fraj; îndoitura de sus a pantalonilor țărăneşti, prin care se trece brăcinarul; brăcinar (8/10).

PISCÁ vb. I, tranz. A pişcă (4/4).

PÍTĂ s.f. Pâine (22/6)

PITÍ vb. IV, tranz. şi refl. A (se) ascunde (28/1).

PLAC s.n. Plăcere (în loc. adv. *cu plac, de un plac*) (21/14); 27/17).

PLĂCĂTÓR s.m. Spătar (de scaun) (59/2).

PLÉVIE s.f. Plevilă (plivit, pliveală); tăiatul viilor (55/6).

PLOD s.n. Sămânță, rod, fruct (25/10).

PLODÍ vb. IV, refl., tranz. şi intranz. A (se) naşte, a (se) prăsi; a rodi, a produce (30/2).

POCITÁNIE s.f. Monstru, ființă slută, diformă (8/3).

PODOBÍ vb. IV, tranz. A împodobi (17/13).

POÉTIC s.m. Poet (pl *poetici)* (1/5).

POETICÉSC adj. Poetic (35/15).

POÉZIE s.f. Poezie.

POFÍDĂ s.f. Dispreț, ironie, ciudă, batjocură, desconsiderare (15/8).

POLIÍ vb. IV, tranz. A polei (37/11).

PORÂMBÍȚĂ s.f. Porumbiță.

PÓTCĂ s.f. Deochi, boală provocată de obicei de deochi; ceartă, scandal, supărare, necaz, belea, năpastă (22/14).

POTRÍVĂ adv. Egal, potrivit, proporțional.

PRÁVILĂ s.f. Lege (28/8).

PREPÚS s.n. Presupunere,bănuială, suspiciune, îndoială (26/9).

PREDISLÓVIE s.f. Predoslovie, prefață (1/1).

PRICEPÚT -Ă adj. Civilizat, instruit, cult (68/13).

PRICÍ vb. IV, refl., tranz. A (se) certa, a (se) supăra (66/11).

PRICÍNĂ s.f. Sursă, origine (31/9).

PRIPÁSTE şi **PRIPÁŞTE** s.f. Prăpastie, hău (25/15; 29/13).

PRISOSÍRE s.f. Prisos, belşug; reuşită, succes, izbândă (69/13).

PROPÍ vb. IV, tranz. A opri, a interzice (27/17).
PROVIDÉNIE s.f. Providență.
PSIHÍMU s.n. Sufletul meu, scumpul meu, dragul meu (10/10).
PUTÍNȚĂ s.f. Putere; în loc. adj. și adv. *Cu putință* 'cu putere' (57/10).
RĂMNÍ vb. IV, tranz. A râvni, a dori mult; a invidia (18/1).
RĂPĂITÚRĂ s.f. Ropot (54/8).
RĂSĂRÍ vb. IV, intranz. A tresări (47/11).
RĂSPÚNE vb. **III**, tranz. A pune cu intensitate (29/4).
RĂSUFLÁRE s.f. Exprimare, destăinuire a sentimentelor; ușurare, eliberare de sub apăsarea unei emoții; confesiune, mărturisire (68/8).
RĂZBOÍ vb. IV, tranz. A învinge pe cineva, a birui; a supune (58/13).
RĂZDÁ vb. I, tranz. A da mult, în mare cantitate; a da mereu, neîncetat (61/13).
RÂSFĂȚÁRE s.f. Răsfațare, delectare, desfătare, încântare, plăcere (1/11).
REPUBLICÁNȚ s.m. Republican.
ROTÓS adj. Rotund (30/9).
RUMEÓR, -OÁRĂ adj. Rumeior (17/3).
SÁLTĂ s.f. În sintagma ***drum dă saltă*** = ascensiune, urcare (69/1).
SATIRÁȘ s.m. Diminutivul lui ***satir,*** nume dat unor divinități minore, rustice, din

mitologia greacă, reprezentate prin ființe care au corp omenesc acoperit cu păr, cu urechi ascuțite, cu coarne, coadă şi picioare de țap (sau cal), care personificau instinctele brutale (36/11).

SAȚ s.n. în expresia ***a** (nu) avea saț* = a (nu) fi mulțumit cu ce are (63/3).

SĂVÂRŞÍRE s.f. Desăvârşire, perfecțiune (1/9).

SCHINTÉIE s.f. Scânteie (32/8).

SCOBORÎ vb. IV, intranz. A coborî (61/10).

SCÚLĂ s.f. Lucru de preț, giuvaier (51/8).

SCUMP, -Ă adj. Zgârcit, avar (23/5).

SECETÓS - OASĂ adj. Însetat; setos (de a bea ceva) (53/14).

SEDÉF s.n. Sidef, materie albă, dură şi lucioasă care formează stratul interior al unei scoici (60/3).

SFEŞCÉNIE s.m. Sfeştenic, preot.

SIBERÍT s.m. Siberian, locuitor al Siberiei (30/13).

SILÍNȚĂ s.f. Chin, efort, osteneală, sforțare, constrângere (57/11).

SIMPATRIÓT s.m. Compatriot.

SLUJÍRE s.f. Supunere, înclinare (2/12).

SORȚ s.m. Soartă, destin (29/8).

SPĂIMÂNTÁT -Ă adj. înspăimântat (32/9).

SPÂNZURÁ vb. I, intranz. A depinde.

STÁRE s.f. Situație, mod de a fi; condiție, poziție, treaptă; avere, bogăție (2/2).

STAT s.n. Statură (63/2).

STAU s.n. Staul, adăpost (pentru oi); sălaş (50/15).

STIH s.n. Vers (1/2).

STIHURGHÍE s.f. Versificaţie, poezie (68/10).

STRÁDĂ s.f. Chin, trudă, strădanie, suferinţă (34/3).

STRÁJĂ s.f. Pază, gardă; om de pază, străjer, păzitor, santinelă (57/6).

STRÁIE s.f. Strai (31/1: ***straia)***.

STRĂDÍ vb. IV, refl. A se strădui, a se chinui (3/14).

STRĂJÁR şi **STREJÁR** s.m. Străjer (30/17; 66/1).

STRĂJÍ vb. IV, tranz. A păzi, a străjui (49/16).

STRUJÍT -Ă adj. Cioplit, zvelt, graţios, suplu (14/15).

ŞÁGĂ s.f. Vorbă, faptă glumeaţă; glumă; îndeletnicire neserioasă, faptă copilărească (1/13).

ŞĂGUÍ vb. IV, intranz. A şugui, a glumi (11/6).

ŞĂTRÁR s.m. Mic dregător, boier, care avea în pază corturile unei tabere domneşti în timp de război (10/9).

ŞI adv. Imediat, îndată.

TÁRLĂ s.f. Tarla; pajişte (61/14).

TÂMPLÁ vb. I. refl. A se întâmpla, a se produce, a avea loc (54/12).

TÂRCAV, Ă adj. Pleşuv, chel (pe anumite porţiuni) (14/10).

TICĂÍT -Ă adj. şi s.m. Nenorocit (ul), necăjit(ul), năpăstuit(ul), chinuit(ul); mizerabil, ticălos, netrebnic; om de nimic (3/6).

TICĂLÓS, - OÁSĂ adj. (adesea substantivat) Care se află într-o stare (materială sau morală) vrednică de milă; sărman, nenorocit, plin de suferinţă, de supărări; trist; nevrednic, care nu are scrupule, mizerabil (5/4).

TICNÍT -Ă adj. Tihnit, liniştit, fără griji (5/9).

TOÁTĂ adj. nehot. Întreagă, fiecare, oricare.

TROFÉI s.n. Trofeu.

TRÓSCOT s.n. Zgomot, trosnet, ropot (54/8).

TRUFÓS, - OÁSĂ adj. Glumeţ, trufaş, falnic, semeţ, îngâmfat, încrezut (2/14).

TÚNSĂ s.f. Sprânceană (60/2).

TURBÁ vb. I, tranz. A tulbura (27/11).

UMBRÍ vb. IV, intranz. A sta, a se odihni la umbră (50/3).

VÂZÂÍ vb. IV, intranz. A bâzâi, a susura (30/7).

VEDÍ vb. IV, intranz. A vădi, a da de faţă; a afla, a adeveri (31/2).

VEL - adj. invar. Prefix care înseamnă ***mare*** şi care se întrebuinţează ca epitet la rangurile boiereşti (8/14).

VENINÁ vb.I, tranz. A învenina (45/7).

VENÓS,-OĂSĂ adj. Veninos (10/13).

VERCÁRE pr. nehot. Oricare (6/6).

VERCÉ pr. nehot. Orice (2/2).

VIÁ vb. **I,** intranz. (sau **VIÉ** vb. **III,** intranz.) A trăi (68/9); vezi şi 51/16: ***el viață cu ele*** = trăieşte, viețuieşte.

VÍE s.f. Rodul viței de vie, strugure ***(gustând vie)*** (64/1).

VÍFORE **s.n.** Vifor (52/11).

VINÍ vb. IV, tranz. A învinui, a învinovăți, a acuza (26/7).

VINOVĂȚÍ vb. IV tranz. A acuza, a învinui.

VINOVAȚÍE s.f. Acuzare, învinuire.

VÍNTRE s.f. Pântece, abdomen, burtă (67/13).

VITEJÍ vb. IV, refl. A se arăta viteaz, a se voinici (51/14).

VÍȚĂ s.f. Viețuire.

VIVLIOTÉCĂ s.f. Bibliotecă.

VNUC s.m. Nepot.

VOÍ vb. **IV,** refl. A se înviora, a se înveseli (40/11: *fața i să voieşte).*

VULPULÍȚĂ s.f. Diminutiv de la ***vulpe*** (55/17).

ZAVÍSTIE s.f. Ură, pizmă, invidie (4/3).

ZĂVÁSTĂ s.f. Zeveastă, perdea, draperie (la uşa bisericii) (59/3).

ZLEÍ vb. IV, tranz. A slei (63/1).

ZORÍE s.f. Auroră, luminat de ziuă (44/15).

ZVÂRLUGÁ vb. I, intranz. A se înghesui (48/12).

ZVÂRLÚGĂ s.f. Persoană vioaie, sprintenă, ageră.

BIBLIOGRAFIE

I. SCRIERILE LUI IOAN CANTACUZINO ÎN VOLUME

1. Poézii noo, alcătuite de I.C./Dubăsari sau Movilău, între 1792 şi 1796.

2. Ioan Cantacuzino, *Poezii nouă,* ediţie îngrijită de Andrei Nestorescu, Institutul de Istorie şi Teorie Literară „G. Călinescu", Bucureşti, 1993, 77 p/text multiplicat prin xerox după fotocopia, negativ, de la B.A.R.,C.V.R.,596A/.

II. SCRIERILE LUI IOAN CANTACUZINO ÎN ANTOLOGII

1.*Poezia română clasică (De la Dosoftei la Octavian Goga),* ediţie îngrijită de Al. Piru şi Ioan Şerb, cuvânt înainte de Al. Piru, vol. I, Bucureşti, Editura Minerva, 1970, p.33 - 38. Cuprinde poeziile: *Răsuflare* (p. 33-34), *Cântec grădinăresc* (p. 34-35), *Satiră: Omul* (p. 35-37), *Cântec păstoresc* (p.37-38), *Cântec beţivesc* (38).

2. *Poezia moldovenească modernă la începuturile ei (1770 -1840),* îngrijirea textului, studiu introductiv, schiţe, note şi comentarii de Efim Levit, Chişinău, Literatura Artistică, 1977, p. 113-118. Reproduce poeziile: *Cântec grădinăresc* (p. 113), *Cântec păstoresc,* (114), *Râs mult* (p.114-115), *Satiră: Omul* (p. 116-117), *Răsuflare* (p.117-118). *Râs mult* este reprodusă după Gh. Ivănescu, *art. cit.,* iar celelalte, după *Poezia română clasică.../.*

3. *Antologia poeziei moderne moldoveneşti. 1770 — 1840,* ediţia a doua, revăzută şi completată, îngrijirea textului, studiu introductiv, schiţe, note şi comentarii de Efim Levit, redacţie ştiinţifică Pavel Balmuş, Chişinău, Literatura Artistică, 1988, p. 163-173. Cuprinde poeziile: *Păs depărtat fiind de Tica* (p.163), *Măgulire soţii(i) cei pocite* (p. 163-164), *Cântec grădinăresc* (p.164), *Poveste* (p.165), *Cântec păstoresc* (p. 165-166), *Râs mult* (p. 166/167), *Satiră: Omul* (p.168-169), *Lăcaşul morţii* (p.170), *Eleghie* (p. 170-172), *Răsuflare* (p.172-173)./ Reproduse după microfilmul originalului aflat în posesia lui V.M., Gaţac/.

III. SCRIERILE LUI IOAN CANTACUZINO ÎN MANUSCRISE

1.*Istoria lui Machen, povestire englezească, scrisă de pe franţozească de abati Arno şi tălmăcită aceasta cum şi cele ce urmează de I.C. la anul 1794,* B.A.R., ms. nr. 3099, f. 1-49 / Traducere din François - Thomas-Marie de Baculard d'Arnaud/.

2.*Arsachie şi Ismenia, istorie din partea Răsăritului, scrisă di pe franţuzăşte de Monteschiu şi este tălmăcită la let 1794,* B.A.R, ms. nr. 3099, f. 50-87 /Traducere din Montesquieu/.

3.*Narchis sau îndrăgitul dă însuş de sine, comedie de Jan Jac Ruso pe franţozeşte făcută şi tălmăcită la anu 1794,* B.A.R., ms. nr. 3099, f. 88-123 /Traducere din Jean - Jacques Rousseau/.

4.*Numa Pompilius, al doilea crai al Romii. Pă franţozeşte scris de monsiul Florian şi tălmăcit de I.C. la*

an.1796, B.A.R., ms. nr.1550, autograf al lui Ioan Cantacuzino.

5.*Cercarea asupra omului de Alexandru Popu, scrisă şi tălmăcită după farțozeşte de C. Ioan C. la anul 1807, la Odesa,* B.A.R. ms. nr. 6002, autograf al lui Ioan Cantacuzino /Traducerea primelor trei părți din *An Essay,* de Alexander Pope, după versiunea franceză în proză a lui Silhouette/.

6. *Plan sau formă dă oblăduire republicească,* B.A.R., ms. nr. 409, f. 19 (vezi şi ms. nr. 7, f. 31-39, o transcriere).

7.Unii cercetători (Mircea Anghelescu, *Ismin şi Isminia...,* în *Probleme de literatură comparată şi sociologie literară,* 1970, p. 129-134, republicat şi în *Preromantismul românesc ...,* 1971, p.102-107; Paul Cornea, *Originile romantismului românesc ...,* 1972, p. 100 şi 630; Florin Faifer, în *Dicționarul literaturii române de la origini până în 1900,* 1979, nota 2, p. 148) atribuie lui Ioan Cantacuzino şi traducerea romanului pastoral *Întâmplările lui Ismin şi Ismeniei,* versiunea franceză semnată de P. Fr. de Beauchamps a unui roman bizantin, de Evmathios Macremvolitis (vezi B.A.R., ms. nr. 4246 şi B.C.S., ms. nr. 4807). N.A. Ursu a demonstrat însă, pe baza unor fapte lingvistice, că traducerea aparține lui Alexandru Beldiman (vezi N.A. Ursu, *Traduceri necunoscute din tinerețea lui Alecu Beldiman,* în „Limba română", an. XXXV, nr.2, martie - aprilie 1986, p. 122).

IV. REFERINȚE CRITICE

Al. Alexianu, *Din cărțile vechii mitropolii din București. Câteva date privitoare la viața și opera fostului mare spătar Ioan Cantacuzino,* în "Glasul bisericii", XXVI, 1967, nr.5-6, p. 609-639.

Mircea Anghelescu, *Ismin și Isminia. (Date noi despre traducerile românești din literatura universală de la sfârșitul secolului al XVIII-lea),* în *Probleme de literatură comparată și sociologie literară,* București, 1970, p. 129-134.

Mircea Anghelescu, *Preromantismul ronânesc* (până la 1840), București, Editura -Minerva, 1971, p. 67, 69, 70, 76, 77, 79, 80, 86, 87,94,102-109,111,243.

P. Balmuș, *Începuturile poeziei moldovenești,* în „Literatura și arta" nr.19 (1672), Chișinău, 11 august 1977.

Nicolae Bălcescu, *Spătarul Ioan Cantacuzino,* în „Magazin istoric pentru Dacia", tom. 1,1845, p. 187-205 (vezi și *Opere,* I, partea I, București, 1940, p. 135-149).

Gh. Chivu, *Ioan Cantacuzino, Poezii nouă, ediție îngrijită de Andrei Nestorescu, București, 1993, 77 p. (Academia Română, Institutul de Istorie și Teorie Literară „G. Călinescu ". Documente și manuscrise literare, serie nouă),* în „Limba română", an XLII nr. 6, iunie 1993, p. 315-316.

Al. Ciorănescu, *O veche traducere din J.J. Rousseau,* în „Revista Fundațiilor Regale", IV, 1937, nr.6, p. 659-665.

V.Cirimpei, *La izvoarele poeziei moderne moldoveneşti,* în „Nistru", nr.9, Chişinău, 1977.

Iuliu C. Ciubotaru şi N. A. Ursu, *Un proiect românesc de republică din secolul XVIII,* în „Anuarul Institutului de Istorie şi Arheologie «A.D. Xenopol» Iaşi, tom. XXIV, 1, 1987, 1, p. 181-196 (Partea I, *Proiectul este elaborat de un muntean la sfârşitul secolului XVIII,* p. 181-190, de Iuliu C. Ciubotaru; Partea a II-a, *Autorul proiectului este spătarul Ioan Cantacuzino,* p. 190-196, de N.A. Ursu).

H. Corbu, *Integritatea procesului literar,* în „Moldova socialistă". Nr. 191 (13494), Chişinău, 17 august 1977.

Paul Cornea, *Originile romantismului românesc. Spiritul public, mişcarea ideilor şi literatura între 1780-1840,* Bucureşti, Editura Minerva, 1972, p.6, 77, 89, 91, 100, 109, 110,111, 119, 120, 143-146,158, 630, 637.

Alexandru Duţu, *Ecouri rousseauiste în cultura română,* în „Viaţa românească", 1962, nr.7, p. 79-85; 1964, nr. 3, p. 179- 183.

Alexandru Duţu, *Contribuţii documentare la tratatul de „Istoria literaturii române",* în „Steaua" XVI, 1965, nr. 9.

Alexandru Duţu, *Prolegomene la studiul comparat al literaturii române. Primele contacte cu literatura engleză,* în *Studii de literatură universală,* vol. IX, 1967.

Alexandru Duţu, *Coordonate ale culturii româneşti în secolul XVIII (1700-1821). Studii şi texte,* Bucureşti, Editura pentru Literatură, 1968, p. 186-170,

199-212 (Alexander Pope, *Cercare asupra omului* (1796/, 1807), 255, 302, 365, 370.

F.(lorin) F.(aifer), *Cantacuzino, Ioan,* în *Dicționarul literaturii române de la origini până la 1900,* București, Editura Academiei, 1979, p.147-148.

Istoria literaturii române, II, București, Editura Academiei, 1968, p. 180-183, 509, 519.

George Ivașcu, *Istoria literaturii române,* 1, București, Editura Științifică, 1969, p. 215, 293, 294, 295, 331, 334, 338-339, 528, 569, 592.

Gheorghe Ivănescu, *Un poet român necunoscut, din a doua jumătate a secolului* XVIII, în „Iașul nou", an V, 1953, nr. 3-4, p. 219-232.

Gheorghe Ivănescu, *Ioan Cantacuzino, Poézii noo. Studiu introductiv, facsimile, transcrieri, studiu asupra ediției* (pagini incomplete, în intenția reeditării volumului *Poézii noo),* Biblioteca Academiei Române, Filiala Iași, ms. nr. 58/1.

G. Ivănescu și N. A. Ursu, *Un scriitor muntean de la sfârșitul secolului al XVIII-lea: Ioan Cantacuzino,* în „Studii și cercetări științifice", Istorie-Filologie, Filologie, Iași, anul X, fasc. 1-2, 1959, p. 135-140.

Efim Levit, *Ioan Cantacuzino,* în *Poezia moldovenească modernă la începuturile ei (1770 - 1840),* Chișinău, Literatura Artistică, 1977, p.110-113.

Efim Levit, *Ioan Cantacuzino,* în culegerea *Cercetări de istorie literară* , Chișinău, 1978, p. 21-36.

Efim Levit, *Studiba odnogo pereselența. (Jizni i literaturnoie tvorcestvo Ioanna Kantacuzino),* v sbornike *Etiudî po moldavskoi filologhii. Șișmariovskie citania,*

Chişiniov, 1980/ *Destinul unui colonist. (Viaţa şi creaţia literară a lui Ioan Cantacuzino),* în culegerea *Studii de filologie moldovenească. Lecturi în memoria lui V.F. Şişmariov,* Chişinău, 1980 / , p. 76-93.

Efim Levit, *Ioan Cantacuzino,* în *Calendar de masă pe anul 1982,* Chişinău, 1982.

Efim Levit, *Ioan Cantacuzino,* în *Literatura şi arta Moldovei. Enciclopedie,* vol. I, Chişinău, 1985, p. 278-279.

Efim Levit, *Ioan Cantacuzino,* în *Istoria literaturii moldoveneşti. De la origini până la 1840,* vol I, Chişinău, Ştiinţa, 1986, p. 392-397 (vezi şi p. 324, 349, 370, 372, 373, 379, 382, 384, 388, 587, 609.

Efim Levit, Ioan *Cantacuzino,* în *Antologia poeziei moderne moldoveneşti. 1770-1840,* ediţia a doua revăzută şi completată, Chişinău, Literatura Artistică, 1988, p. 158-162 (vezi şi notele de la p. 528-529.

Nicolae Manolescu, *Istoria critică a literaturii române,* I, Bucureşti, Editura Minerva, 1990, p.3, 98, 102, 162.

V. Nastasiu, *Poezia - o continuitate a genului,* în „Moldova", nr. 8, Chişinău, 1977, p.14.

I. Negoiţescu, *Istoria literaturii române,* I, (1800-1945), Bucureşti, Editura Minerva, 1991, p. 11, 47.

Andrei Nestorescu, *Argument,* în ediţia Ioan Cantacuzino, *Poezii nouă,* Bucureşti, 1993,p.5-8.

Ion Nuţă, *După 200 de ani,* în „Sinteze", an IV, nr. 31 (106), Bacău, 5 august 1993, p.5.

Al. Piru, *Ioan Cantacuzino,* în *Literatura română veche,* Bucureşti, Editura pentru Literatură, 1961,p.562-567.

Al. Piru, *Ioan Cantacuzino,* în *Istoria literaturii române,* II, Bucureşti, Editura Didactică şi Pedagogică, 1970, p.386-390.

Al. Piru, *Ioan Cantacuzino,* în *Poezia română clasică. De la Dosoftei la Octavian Goga, I,* Bucureşti, Editura Minerva, 1970, p.33.

Al. Piru, *Ioan Cantacuzino,* în *Istoria literaturii române de la început până azi,* Bucureşti, Editura Minerva, 1981, p. 34-35, 59.

D. Popovici, *La littérature roumaine à l'epoque des Lumières,* Sibiu, 1945, p.97, 100, 127, 128, 129.

D. Popovici, *Pope şi Conachi,* în *Studii literare,* II, Cluj - Napoca, Editura Dacia, 1972,p.224-228.

Mariana Preotu, *O carte unicat în colecția Bibliotecii Academiei R.S. România -Filiala Iaşi: Ioan Cantacuzino, „Poezii nouă",* comunicare susținută la Simpozionul Național „Valori bibliofile din patrimoniul cultural național. Cercetare şi valorificare", IX, Brăila, 1988.

Mircea Scarlat, *Istoria poeziei româneşti,* IV, cu un argument de Nicolae Manolescu, ediție de Dora Scarlat, Bucureşti, Editura Minerva, 1990, p. 275.

Dan Simionescu, *Bibliografia românească veche,* IV, *Adăugiri şi îndreptări,* Bucureşti 1944, p.l 11 (nr.247).

V.F. Şişmariov, *Romanskie poselenia na iughe Rossii/ Coloniile romane la sudul Rusiei/* Leningrad, 1975, p.75, 77, 78, 79.

N.A. Ursu, *Ioan Cantacuzino,* în *Istoria literaturii române,* II, Bucureşti, Editura Academiei, 1968, p. 180-183.

N.A. Ursu, *Traduceri necunoscute din tinereţea lui Alecu Beldiman,* în „Limba română", an. XXXV, nr. 2, martie-aprilie 1986, p. 122.

Ileana Verzea, *Pope în România,* în Revista de istorie şi teorie literară" nr. 3, 1969.

ANEXĂ

FACSIMILE DUPĂ LUCRAREA ÎN ORIGINAL

POÉZII NOO

ALCĂTUITĂ DE

I... K...

ПОЄ́ЗІИ.

НОѠ.

АЛКЪТꙊЙТЕ.

ДЪ:

І... К......

Предисловіе.

Ѹнеле дин трачесте стихѹри с[illegible]
дѹпъ лимби стрѣине. Ѩр алтеле а[illegible]
дин ноѹ пъ лимба рѹмѫнѣскъ ши чел май [illegible]
тот дрепт ѫкипѹирѣ челѡр вѣки П[illegible]
Тоате ачестѣ сау факѹт май мѹлт пентрѹ
петречере дъ време, ши нѹ кѹ гѫнд а фи авѫрѹре
пъ плакѹл мѹлтора:. Сау кѹ гѫнд де а вести
о ѿстенѣлъ кѹ тоатъ съвѫршире мещешѹгѹ-
лѹй Поетическѹ. Скріиторѹл петрекѫнд чѣ-
сѹриле сале челе нетребниче ѫтоарчеш каре рѫсфъ-
царе акинезѹнеріи.. Акѹм аратъ ши ѹареш кѹм
фіинца тинерецилѡр. ши шаѹне сале чим
петрекѹте прин тание.

Скрие[illegible]

[illegible]

Сатиръ Омꙋль,

Лꙋме аре стари ,
Пеще , зебꙋрътоаре :
Аниа че май микъ ,
Ни   тъ ѩ нꙋш стрикъ .
Ѿмꙋл мъндрꙋ , съ фълеще ,
Къ ел тоате стъпънеще .
Черюл ꙟсꙋш сарфи дреꙋ ,
Пентрꙋ дънсꙋл чел алесꙋ .
Соаре , Лꙋнъ , стеле глоатъ ,
Челе дъ сꙋс фиреѣ тоатъ ,
Лꙋй сънт гата спре слꙋжире .
Шй рай аре пр гътире .
Ꙟъ петрекъ мꙋлт трꙋфос .
Дъ кът херъ май норокос .
Арфй авжнд ши алтꙋ лекаш .
Нꙋмин ꙋнде фоарте връжмаш .

Ꙟдꙋ

[3.]

Ꙗдꙋ нꙋмит пъ нꙋме бꙋн .
Оунде пъ чел че нꙋ дъ пꙋн .
Ѡмꙋл фаче ши пре фаче .
Че глаголе ши че таче .
А кꙋй зиче фернічитꙋл .
Дар дълцїй зїй тикънитꙋл .
Ѥл ѱкап ѥ плин дъ фꙋм .
Каре сфжршит наре ничи кꙋм .
И нима са тот рꙋпинъ .
Кареа роаде паса винъ .
Ѥл че аре нꙋй чей плаче .
Пофтай крещїе нꙋй дъ паче .
Ꙟр ѥл че ва че дорещїе :
Кꙋ сꙋдоаре съ стръдещїе .
Мїй дъ ани съ найбъ вое :
Ꙗ е атрън фъръ не вое .
Нич ачаїта нꙋ гжндеще .

...єще сѫ трѹдєще .

...поартѫ май тот дѫ нас .

Ар завистіа лѣк нѹй дѫ пас .
Чѹда фоарте ꙟла пискѫ рѫѹ ,
Драг арѵинт стѫи кѫркѫй греѹ .
Фрика , спайма ши минчѹна ,
Фѫрѫ кале прѣ не бѹна .
Клеветирѣ ши пѫ... рѣ .
Кѫт сѫ мишкѫ , єли аколѣ .
Ар мѫндріа фѹмѹроасѫ .
Є ла дѫнсѹл тот дѫ касѫ .
Ятѫ мѹлтѹ фєричитѹ .
Ши дѫ кѫт коѹ май чинститѹ .
Дар болиле фѫрѫ сѣмѫ ,
Кѫй марєцѹ нѹ кай сѣмѫ
Бѫрничи лѹй даѹ фѫрѫ дѫ вєсте ,
Ши лѹй спѹй прѣ рѣ повєсте .

єл

Ѐлъ че зи́че къ́й Іконит.
Лемен шѝ нимерит.
Ка фійница че̑ пре̑ налтъ.
Гникълосвла бролкън валтъ.
Нич рушине нич симци́ре.
Съ причеапъ калъ фи́ре.
Ѐсте ниме́к ниме́к курат.
Съ курмезе лъудат.
Ѐл дъ ка вре̑ а̑фѝ тикнит.
Ва вйцуй май не мжхнит.
Пъръсеск дъ шъртъчуни.
Ісоури шѝ мулт минчуни.
Гуръ каскъ ну съ ласе.
Дупъ реле мулте касе.
Фіаркъш пате̑ Інимій лвй.
Прѣ пъ су́ пор ка пре ойи пуй.
Мъгдулвеск софрти кале.

Къ

Кѫ еѫ афлѫ ла чѣ кале.
Нꙋ копринҕѫ нич ѫеине.
Гѫндꙋри че нꙋ ѥе бине.
Чеа че лꙋмѣ аꙋ ѫшеҕат.
Тот прѣ бине аꙋ ѵрꙋт даꙋ дат.
Ка вер каре па лꙋй фїинцѫ.
А авѣ аса тревꙋинцѫ.
Деч вай челꙋй че са бате.
Шй палт колник капꙋш бате.

Кѫнтек пѫсторееск

Ѿ флꙋер флꙋераꙋшꙋле.
Спꙋне ѫц брѫмѫшꙋле
Спꙋне ѻйцѫлор меле.
Кѫ еꙋ нꙋ кѫнт пентрꙋ еле
Ѯиле сингꙋре сꙋмелаще

Пѫрнцѫ

Бáецици вéци рꙋмъгáци.
Зúле къ чобáнꙋл лѡр.
Є҆ дъ тóт дáтъ ла а҆мóр.
А҆х ю҆бúци мілꙋшéй.
Вóй въ жꙋкáц сꙋ пéй.
Вóй вънпꙋнице глꙋмúц.
Дáр пъзúц пꙋ ю҆бúц.
Лꙋпꙋл нꙋй а҆тъжúт дъ рáꙋ.
Кà мóр кꙋ фóкꙋл сáꙋ.
Ѽл пꙋне ꙟ стáре рѣ.
Кúтъ ѡ҆м ши пасъре.
Сꙋ а҆пъзи вúне
Нꙋ пóч нич ла мúне.
Гꙋрꙋꙋанцъ дрáгъ.
Кꙋм тóй ции ꙟтрéгъ.
Тóтъ нꙋриш грижей.
Сѫ тóт на лáнгъ сй

Сꙋ

Сꙋ мєрг єꙁ вѫꙁ локꙋлъ.
Оꙋндєм стъ норокꙋл.

Почитаніє :

Оꙋн коєр дъ лавицъ.
Лаком ка ѿ вавицъ.
Порꙋнчи пєнтрꙋ чинъ.
Сън фак ꙍ кꙋркъ плинъ.
Ѿмꙋнкъ крапъ моарє.
Нꙋй лєк. дєн пєлєш єарє.
Глицир мꙋнчєскꙋ сапєє.
Пъ сꙋєꙋ дей даꙋ съ вєрє.
Нъдєждє нꙋй ла дофторіє.
Зичєръ попа съ віє.
Фрацилашъ вєл лі зіє.
Тот чам фъкꙋт сънт вінє.

Да

Де вре́ме чи о̃ сѫ мо́р.
Ка сѫ а̃инк сфѫрши́т ꙋшо́р.
Ах: зи́чеꙋ вѫро́г сѫ вие.
Кꙋ чѐ маи͂ е̃ ꙟтипе́не.

Тѫнгꙋи́ре:

Ди́че а̃тѫ́т дѫ рѣ̀.
Кꙋ че́л чи би́неꙋ врѣ̀.
Дѫ́н ча̀с чи та́ꙋ зѫри́т.
Інима са́ꙋ рѫни́т.
Кꙋм вей фѝ да́р кꙋ че́и:
Че́и ви́нѫ пѫ е̃й вей.

Кꙋ ки́пꙋл че́л фрꙋмо́с.
Кꙋ гра́иꙋл че́л сфѫто́с.
На́ӥ ни́ч ѿтребꙋи́нцѫ,
А пꙋне а̂тѫ́т сила́инцѫ.

Ші́м зи́че пꙋ гла́сꙋ си́нгꙋр.
Ка моа́ртѣ съм че́р си́нгꙋр.

Єꙋ по́ч ꙟкꙋм съ пїє́й.
Ача́ста дъ ѿ ве́й.
Да́р нꙋ щи́й ка́й пъка́т.
Ꙋнꙋл че ро́к са́ꙋ да́т.
Авѣ̀ ꙟтъ́т съ пие́ре.
Ꙟлок дъ мѫнгѫе́ре.

Сфа́т ꙋнꙋ́й Шътра́р ꙟморезат че
авѣ ꙟто́т ча́сꙋ Ѱихи́мꙋ ꙟгꙋръ.

Нꙋщїй Ѱихи́мꙋ Ѱихи́мꙋ шъ̀тра́р,
Къ дꙋлчеле амо́р є шѝ ама́р.
Къ аре съџе́ци фоа́рте вено́асе,
Шѝ мꙋлте мѫнгѫе́ри минчино́асе.
Ах въди́цъ пъзе́щите би́не.

Съ

Сѫ нꙋи фигѫ сѫцꙋ́тѫ ꙟтѫ́не.
Фѫцин пѫ ко́те фрѫцио́аре.
ѡ҆ки фрꙋмо́ши сѫ нꙋте ѡ҆мо́аре.
Амо́рꙋл а҆́ре ꙟтрѫ́нщїй лѫка́ш.
Ꙟтрѣбѫ мѫ ка́р ши па́л пѫтима́ш.
І а́р а҆ша̀ е҆̄ кѫ нꙋ шѫгꙋе́скꙋ.
Ба́деш а҆глꙋмй ꙟ добѫндеѣскꙋ.

Кѫ́нтек вецинеѣск.

Нимик нꙋй ка винꙋ.
Е҆̄л не дѫ̀ ходинꙋ.
Лꙋме сфѫршит нꙋаре.
Кѫнд голим пахаре.
Кай кай кай кай кай.
Мѫхнире новедим.
Кѫнд кѫнтѫм ши мꙋлт бем.
Нич фрика нꙋдапѫ.

Кѫн вин пик нꙋи ап.
Кай кай кай кай кай.

Сꙋщі май фѫргате,
Кѫт ай сѫнѫтате.
Кѫ нꙋщим прѣ вині.
Дом фи вій ши мѫнне.
Кай кай кай кай кай.

Пѫсь дапѫртат фіинд дѫ
Тика:

Інимѫ че фолос везі,
Атот чаꙋ кѫч офтезі.
Щиꙋ кѫ гѫндꙋл е причинѫ,
А пѣптꙋм дѫ май ходинѫ.
Дар ши ел че вей сѫ факѫ.
Кипꙋл Тики кꙋм сѫ тактѫ.

Ка

Кипꙋл каре кꙋ мєнире.
Вѫ да мꙋлтѫ фиричире.
Акꙋм симт ши єꙋ прѣ бине.
Кѫт амар єсте пѫтине.
Оунде єши прѣ дѫпѫртатѫ.
Ши дѫ тине поате оуитатѫ.
Дар гѫндꙋл че фолос аре.
Тикѫлосꙋл паче н'аре.
Зиша фоарте сѫ стрѫдеще.
Ноаптѣ прѣ мꙋлт ѫл мꙋимеще.
Вай. ши ах. алтꙋ чел мꙋлт.
Єл нꙋл фаче кѫч єсте мꙋт.
Инима нꙋ фий копилѫ,
Амѫндой сѫнтєц дѫ милѫ.
Отарѣ воастрѫ не грешит.
Фієм дє кꙋрѫнд сфѫршит.

Мѫ

Мъгꙋли́рє Соцїй чє́й почи́тє :

Дзиа́й фѝ оурѫ́тъ, а̂й фѝ прѣ̀ фрꙋмоа́съ.
Да́ш фѝ оун нето́тꙋ, а̂й фѝ прѣ̀ минтоа́съ.
Дъ на́й фѝ дъ гѣцъ, а̂ш фѝ то́т дъ фо́кꙋ.
Дъ нꙋ̀ ма̂й дєцєра̀, а̂р фѝ съ мъ ко́кꙋ.
Дъ на̂й клипѝ о̃ки, а̂й фѝ бꙋтєн трѣгъ.
Дъ на́й ржиржѝ ди́нцїй, а̂й фѝ нꙋма̂й ша́гъ.
Дъ на́й фѝ прѣ̀ нѣгръ, а̂й фѝ а̃лбъ ка́шꙋ.
Дъ на́р фѝ на́сꙋл пꙋмн, а̂р фѝ дръгъла́шꙋ.
Дъ на́й фѝ тжрка́въ, а̂й фѝ ꙟконџєа́тъ.
Дъ на́й фѝ Сона́съ, а̂й фѝ ка́н бъѧ́тъ.
Да́р фѝ гꙋра микъ, а̂р фѝ ка дє бабо́й.
Дъ на́р фѝ кѫ дъ со́н-, на́й стрнга̀ ка оун мото́й.
Да́й а̂вѣ́ цжци́це, на́й а̂вѣ́ цжцоа́лє.
Да́й фѝ ма̂й Стрꙋжи́тъ, на́й фѝ мошоро́ає.
Да́й шєдѣ̀ ма́й би́не, на́й фѝ бро́ає кън па́т.

Да́й

Дáй оумблà мáй дрéпт, ӑр фѝ рáкꙋл оунитáт.
Дъ нáш ӑвѣ нáсꙋ, ӑй фѝ миродіє.
Дъ нáш бъежѝ ѡкн, тáш пъжнцє дъ віє.
Дъ нáй фѝ кáм стрѫ́къ, ӑй фѝ фóарте трѣгъ.
Дъ нꙋ̀ міáй фѝ гроáзъ, міáй фѝ фóарті дрáгъ.
Дъ нáй фѝ почи́тъ, ӑй фѝ минꙋнáтъ.
Дъ нꙋ̀ тѣш шѝ хꙋлѝ, ӑй фѝ тóт оунитáтъ.

Пофи́дъ шѝ ӑпꙋтáрє оуніїи
дѫ́н трéй Сꙋрóри чє ачєáєє
пъчéл чє зи́чє.

Ӑтро фрꙋмóасъ анкéдє.
Трéй пъсърéлє съвéдє,
оуна фóарте кѫнтътóаре.
Крéзь къ є̑ привигътóаре.
Ӑлта єсте тꙋртꙋрѣ.
Шáдє тóт пъ ѡ̑ рѫмꙋрѣ.
Съ

Съдѣзмѣрдъ с згътєщє.
Шѝн Ізвóр тóт съпривєщє.
Чѣй лáнтъ прѣ Іклѣнъ.
Скѝмбъ фѣцє оуньфлъ плáнъ.
Трѣбꙋє лáнц нꙋ колнѣнє.
Кá со цій ꙟкнѣъ вїє.
Ꙋндє вѣдє оун копъчéл.
Ꙟй кꙋрцє ѡкїй дꙋпъ ѐл.
Акꙋм шáдє пꙋн пꙋтригáй.
Щѝꙋ къ кꙋрáнд вакжнтà вáй.
Ѡри ѐра пꙋн мъръчѝни.
Копъчéл чѐн гѝмпъ вѝнє.
Ꙋндє пъсъръ Іклѣнъ.
Тꙋ нáй скъпáт фъръ рáнъ.

Кжнтєк гръдинъреск.

Фрꙋмóсꙋлє трандафѝрє.

Цѝ

Ини́иц фецишо́ара ꙟфи́ре .
Фїй дра́гꙋле то́т рꙋмеѡ́р .
Вестито́р Би́кж дꙟмꙋлт до́р .
Нꙋ ми́ц пла́нце тꙋлпини́цъ .
Къ ци́а тꙋ ди́н рꙟмꙋри́цъ .
Флорнч̃е а̂ша̀ фрꙋмо́асъ .
Тре́бꙋе а̂фѝ шѝ норокоасъ .

Бꙋкꙋрате кра́й дъ фло́ри .
Къ ѿ съ везй а̂з до́й ѿкишо́ри .
Ка́ре ѿмо́аръ шѝ ка́ре ꙟкие́ .
Ах . ю́бите : а̂ша̀ ꙟмфа́к ми́е .

Нꙋм ма́й дорѝ гръдини́ца .
Къ ѿ езн подоѣе́шй коси́ца .
Ꙋ̆нде ꙟпъ́рꙋл че́л дръгъла́ш .
Шаꙋ фъкꙋт а̂мо́рꙋл лъка́ш .

Ꙟр дъ то пꙋне пъ пе́птꙋл е̃й :
Щи́ꙋ . негреши́т : кънꙋ ма́й пе́й .

3 . То́

То́ци ѡ҆р ръмни́й съ те ва́зъ ;
Шѝ тꙋ̀ по́ци до́рѝ ꙟалтъ ло́къ .

Чи́не ꙋн ги́мпе ла́н дъмѫ́нъ ;
Ка́ съ́н ги́пи сре́и́нъ мѫ́нъ .
Ка́ре ѡ҆ врѣ съ тъ ръпе́скъ ;
Шѝ кꙋ ти́не съ мѫндре́скъ .

Пове́сте :

Ꙋн гре́нре , кѫнтѫ́нд ва́ра .
Но́апте , ла зо́ри , ла прѫ́нꙁ се́ра .
Є҆л съ гъсі́ тот дода́тъ .
Ꙟ ѥ҆рнъ фъръ̀ бꙋка́тъ .
Шѝ не ꙟвѫ́нд ни́чь ѡ҆ фъръмі́цъ ;
Дъ мѫ́ꙁгъ са́ꙋ врѣꙋа́ницъ .
Ме́рсе ла вечи́на фꙋрни́къ .
Шѝ спꙋсе ка́т фо́аме ꙟла стри́къ :
Со́ро дъ́м чева̀ ко дричѐй .

Къ

Къ пъ гри́ндинъ въѕ къ пе́й.
Шѝ пѫнъ ꙟ лꙋна лꙋй кꙋпто́р.
Дъ нꙋ цой да̀ шѝ ѥꙋ, съ мо́р.
Ꙟкъ цѝ ко́й да̀ ꙟѕечи́т.
Кре́дем. кꙋ то́т ка́с флъмѫнзи́т,
Да́р фꙋрни́ка на̀ фо́ст ма́ре.
Ни́ч ѿ да́тъ ꙟпрꙋмꙋто́аре,
Фра́те, пъ кълдꙋри че фъчѣ́й:
Бре́ме ꙟвѣ́й дъчѐ нꙋц Сръжнца́й,
Гре́ерле, ꙟй зи́се, ꙟтꙋнчи кѫнта́м.
Шѝ ла ѿрнъ ни́ч кꙋм нꙋ гѫндѣм.
Дака́й ꙟша̀ съ нꙋц па́е ръ́ꙋ.
Жо́акъ ꙟкꙋш, нимѣ́к нꙋц да́ꙋ зъ́ꙋ:

Кѫ́нтек Пъсторе́скꙋ:

Пъсторѣшѡл чѣм дръци́тъ.
Поа́ртъ тꙋрма то́т мѫхни́тъ.

Ѥй флоричика кѫмпѹлѹй .
Нѹй дѫ ѡдихна сѹфлетѹлѹй .
Пре вѣрсѹл пѫсѣрелелор .
Ѿдаѹ ши ла май мѹлт амор .
Тоатєй пар кѫ сѫ жєлєскѹ .
Пара драгостєй тѫнжєскѹ .
Ѡ фѫнтѫнѫ пре кѹратѫ .
Ѿглиндѫй оунде сѫ кѣатѫ .
Ѿр дѹпѫ кип но кѹноаще .
Чєи інимѫш симтє амаще .
фацай зиче . фокѹ кѹрат .
Ѿкїй . сѹфлєт тѹрбѹрат .
Ѩ кѹ лакрѫмиле сале .
Мѹлцєще апа спре кале .
Зикѫнд тѫ рог рѫѹле спѹне .
Челѹй чє л амар мѫ пѹне .
Кѫ дѫ кѹрџи акѹм май тарє .

Дж

Дѫн лъкръмн єшн аша маре.

Гѫс мълтъ:

Весел ом чин є пъ лъме;
єъ сѫнт, прѣ мълт: кѫч къ глъме
Минтѣм ꙟтрек зи шн ноапте.
Род шн кръде. род шн коапте.
Ха ха ха. Ха ха ха.
Домнїй тоцн чей прѣн пълацн;
Нъ сѫнт пъцин ꙟгънацн.
Грижн. тръде: шн съдоаре;
Ꙟтъ мъ че бъне о доаре:
Ха ха ха. Ха ха ха.
Чине ꙟкинъ тот ꙟпрѣн;
єъ сѫнт: чел че къ плак єъгвни.
Ꙟсъ шн цинъ. пре кѫнд єъ стаъ.
Минцїй мѣле ръгає съ даъ.
Ха ха ха. Ха ха ха.

Гѫр:

Пр Боерꙋл чел маи мари .
Кꙋ твсте сѫ че прѣ тари .
Хѫ хѫ : Ноаптѣ маи ѫтреагѫ ;
Ши тот мѫрец : ѫстаи шагѫ .
Хѫ ха ха . Хѫ ха ха .
Кꙋи плаче ши пита голѫ ;
Еꙋ сѫнт . че нꙋ тем де боалѫ .
Ам маи мꙋлт мѫнжнкꙋ бине .
Дар нꙋ кѫт сѫ дѣ джн мине .
Хѫ ха ха . Хѫ ха ха .
Чеи кꙋ Масѫ ѫдзестꙋлатѫ ,
Ои чен бꙋкѫ нꙋ маи катѫ .
Апои рѫꙋ . апои дофторие .
Бато потка ѫн нꙋ ниневие .
Хѫ ха ха . Хѫ ха ха .
Чинеи Тики пѫ мꙋлт плакꙋ ;

еꙋ

Є̂ȣ сѫ́нт: че ла́ȣде нȣ май та́кȣ.
Ни́ч шъ́ꙋн ни́ч мѫнгѫі́ерн.
Ни́ч чѐ на́ȣ нȣмър пѫ́нъ є҃ри.
Ха̀ ха ха, Ха̀ ха ха.
Ва́зȣ пъ Скȣмпȣл че́л Бога́т.
Нȣма́й стъ̀ дѫ́н нȣмъра́т.
Шѝ пѫ́н ла ȣрмъ то́т іъ дȣк.
Фъръ нȣмър мȣлци ї̄ пȣн.
Ха̀ ха ха, Ха̀ ха ха.
Чи́не рѫ́де Лȣми ꙟ на́с;
Є҃ȣ сѫ́нт: Мѫхни́рй нȣ да́ȣ па́с.
Ꙟй зи́кȣ а҆фа́ръ Ба́къ рѣ;
Къ́ч тȣ̀ кȣ ми́не на́й че врѣ̀.
Ха́ ха ха. Хӑ ха ха.
Ꙟлції́й прѣ̀ мȣлт са коче́скȣ.
Рѫ́ȣ си́нгȣри є҃й ꙟл крѣ́скȣ.
Дъ шъртъчȣни ка́й то́т.

Є́й

Ѥй а̂кре́де нич къ ѿпот.
Ха̀ ха ха. Ха̀ ха ха.
Кꙋм а̂рфѝ а̂фѝ май бйне;
Ѥꙋ сѫнт: па́чѣ є̑ а̂мѝне.
Нꙋ ме́ргꙋ со че́р ла вечи́н.
Ни́ч кꙋвѫ́нт пъ ла̂ нꙋнкйн.
Ха̀ ха ха. Ха̀ ха ха.
А̂лцй оу́мблъ, а̂лѣргъ та́ре.
Іинма ло́р хо́дйн на́ре.
Звѫ́к а̂ ко́лачѣ, звѫ́к а̂ колѣ.
Ѿар чѐ прйнєзръ; о̂ Мꙋ́скъ рѣ.
Ха̀ ха ха. Ха̀ ха ха.

Акꙋ а̂че́п тѫнгѫчи́рй.
Бѣкꙋла че́лафернич́ит. Са́ꙋ че́л скꙋмпꙋ:

Ѿ пъ чѐ вѣк фрꙋмо́с пъри́нцй ноштрй є́ра.

Ла

Лáптиле дин пъмѫ́нт ꙟтꙋнечѣ Ізвора̀ .
Мáрѣ шѝ кꙋ мáна кꙋрџѣ пѫнтре флóри.
Кѫ́мпꙋл оу҆дáт нꙋмай е҆ра̀ дъ лáкрим дъ зóри.
(Къ ѻкй ѻаменилѡр нꙋи чепꙋсе ꙟвърѣа̀ .)
Фи́рѣ дáрꙋриле е҆й пéсте тóт ле лъсá .
Трандафи́рꙋл ꙟвѣ тóт ѡ примъвáрѫ .
Шѝ фáца лꙋй е҆ра̀ май тóт рꙋмеѡ́ръ .
Пр пъмѫ́нтꙋл лъсáт ꙟгри́жа натꙋрїй .
Нꙋ прймѣ̀ Сѣсъ дѣ̀ ла трꙋда ꙟрътꙋрїй .
Ѳа дꙋпъ пóфта лóр да̀ плóдꙋрле тóлтї .
Пѝ ѻкй лѡ́р ведѣ̀ нꙋмай нóѡ бꙋкáте .
Нѣ́некꙋндѣ Кáпꙋл сѫꙋ чéл рѫꙋ . шѝ Спꙋркáт ,
Шáрпеле ни́ч шедѣ̀ Сꙋпт флориѝчѣ кꙋлкáт .
Пъ прѐ мáреле Ѡкеáн . ни́ч ꙋн вáс нꙋ мерџѣ .
Ѻърннд прйпъстиле ни́ч кꙋвѫ́нтꙋл мꙋнчѣ .
Касъ рънѣскъ ꙟꙋрꙋ дин лóкꙋри Стрéине ,
Ѻа́ꙋ еле Сѫ́нџере пръдѫ́нд фъръ вине .

Шѝ цѣпннка ӑрътари Ідолȣлѹи мирѝ,
Тиранȣл ӂцолат кȣ чинȣл мърирѝ.
Ӂкъ нȣ тȣрбȣра пачѣ оаменилѡр.
Кȣ връжмашъ фаптъ, шѝ жаднъ дъ ѡмор.
Ѡмȣл правила лȣй атȣнчѣ нȣ къта,
Дрѣпта Інима са. Ѥл нȣмай аскȣлта.
Ѥл ӂкъ нȣ щіа къ поат съл винѣскъ,
Кѝ кȣ мȣлт драг ȣрмѣзъ о пофтъ фирѣскъ.
Шѝ фъръ препȣс ѥра ӂкредницат.
Кꙗ кѫнд ва фи чинстит, чей плаче нȣй пъкат.
Атȣнча пе Ковор дъ ꙗрбъ шин флорит.
Лѫнгъ ȣн Ізвор фрȣмос ка стикла лъмȣрит.
Аморій съ жȣка ка ȣний прȣнкȣлецѝ.
Ла ȣмбра ȣнор Тей фъръ Арк нич съӂецй.
Шѝ ведѣй лѫнгъ ѥй ѡблѫндъ Пъсторѣ.
Кѫнтѫнд шѝ кȣлегѫнд ѡ мѫндръ Бнорѣ.
Ӂтинзѫндо рѫзѫнд Пъсторелȣлȣй съȣ.

Фъ

Фъръ нич ȣн препȣс къ фаче лȣкрȣ рѫȣ.
Шій ведѣй къ съ поа, сѫȣ къ съ мѫнгѫѧ.
Каниџе Порȣмбей дъ нимик нȣ съ сфиѧ.
Кѫч рȣшинѣ ꙟ лȣме ꙟкъ нȣ нъскȣсе.
Нич фійка пъ Сине Стріе нȣ въѕȣсе.
Ꙟ пȣтѣ прѣ лесе: шареш ꙟче Ізвор.
Ѡ ваѕъ кȣ мȣлт драг чеш аре пъ трȣпшор.
Ши деє а оунȣй рѫȣ апа чѣ кȣратъ.
Примѧ ꙟ Сѫнȣл Сѫȣ ȣн воиник шѡ фатъ.
Іар тȣ Славто Чинисте, ши дȣшмана фиріи,
Ай тȣрбат пачѣ а ноастрй, оунирй.
Ши силинд липичи съ ѧи Собонѣскъ.
Тȣ ай ръмнит окй Сѫй поатъ принѣскъ.
Ши гȣра да лъȣдѧ фаца рȣмешаръ.
Кѫнд Іч колѣ съ афлъ пъ фацъ аленшоаръ.
Афи мȣлт симцитор тȣ цій дрепт маре рѫȣ.
Тȣ не пропеще дȣн плак каре ал лъсѧ не греȣ.

Шѝ дъ кѫнд тѹ пъ Амо́р сѹпт Та́инъ ла́и пити̃.
Ѥл іа́ѹ фъкѹт дѹшма́н, фрико́с шѝ прѣ згѫрчи̃.
Шѝ да́рѹл ка́ре ѿ да́тъ ѥ̈л нел да̀ кѹ дра́г но́аѡ.
Тѹ ла́и ски́мба́т а̀кѹш ꙟ мѹлте фе́ле но́ѡ.
Ꙗтъ стрѫ́нсъ чи́нете кѹм не да́и Іни́мъ рѣ,
Дъ́и Амо́рѹл дѹшма́н, тѹ ѥ̈щи кѹмѹ̃л ма́и грѣ.
Ѿ: тира́на вацѝ, Стъпѫ́на мѹлтор кра́и.
Лѫѹнгъци а̀тѫ́т къ ло́р прѣѹнъ да́и:
Гѹ̑рбѹрѫ́нд ѿди́хна Стъпѫ́нилор лѹмѝ.
Нѹ ме́рџе ла пъсто́р ꙟ лъка́шѹл глѹмѝ,
Сѹпт колибиѡ́ара лѹѝ ѹ̈нде стъ̀ ꙟти́кнъ:
Дъ скѝмби па́чѣ са̀ ꙟтрѣ ни ѿди́хнъ,
Кѹ спа́име дъша́рте, кѹтрѹп фъ́ръ Ікѣлъ.
Ка́ре дъ̀ блѫнде́цилор ѿ фо́арте грѣ сфи́лъ.
Къ́ч но́и сѫнте́м фъкѹц сътрѫ́ним лаѹн ло́к.
Са́и пъзи́цим ꙟтре но́и че̃ ве́м дъланоро́к.

Шѝ

Шѝ чѣрꙋл нѣꙋ ꙟндит ка ной сѫ не юбим.
Кꙋ кꙟт фирѣ май мꙋлт ва сѫ не зѫмислим.
Юбиц: кѫч време трече ꙟ шѝ нꙋ май вине.
Соареле рѫсꙋне лꙋмина сѫ вине.
Дꙟн мꙋнтеле Таврꙋс ла марѣ Босфори.
Шѝ фѫрѫ кꙋрмаре дѫ ноѡ фацѫ Аврорий.
Ꙟр тинерецеле вин нꙋмай ѡ датѫ.
Ꙗтѫ воіа сорцꙋлꙋй шѝ н҃ е немꙋтатѫ.

Лѫкашꙋл Морций.

Дꙋпѫ францꙋзеще Тꙟлмѫчит.

Ꙟтрꙋн лок депѫртат оунде краина стѣлилор,
Кꙋ грѣꙋ ꙟш тримете лꙋмина зарилор.
Ꙟтрꙋн ѡ строк пꙋстиꙋ. есте ѡ прѣпаций рѣ.
Каре милѫ дꙟн чер нич кꙋм нꙋ во ꙟвѣ.
Аколо пѫ брази дѫ старе хꙋлитѫ.

Кꙋй

Кꙋй въ̀цъ фи́тиш чѐ па́сєри ючѧ́ти .
Ло́кꙋ то́т дре́пт тѣ́ръ ѡ҆трáвъ плоде́щи .
Шѝ ѧ҆́рна стъ̀ пъ ло́к ни́ч скáде ни́ч кре́щи .
Пъмѫ́нтꙋ дѫ́н пре́тꙋр є҆ мормѫ́нт дъ́н гропа ,
Шѝ мі́й дъ ръ́ꙋри кꙋрг дъ сѫ́нџи ꙟкега́т .
Чи дꙋкꙋ ѡ҆а́се ве́кй шѝ трꙋпꙋрй мо́арте .
Шѝ дре́пт съ вѫзъмѣ́скъ лѣ́ꙋзй џимѫ́д фо́арте .
Дѫ́н чепꙋтꙋл лꙋмй́ пова́ле мꙋ́лт ꙟко́е .
Ѿ капище ма́ре є҆ . дꙋ̀н трꙋп дътот ротóс :
Па́трꙋ по́рцй дъ фе́р ꙟпа́трꙋ ѡ҆ ꙟпа́рт .
Дꙋпъ во́м сорцꙋлꙋй лꙋмѣ̀ а҆шѧ̀ ѡ҆ дъспа́рт .
оу҆на ка́тъ лпꙋсꙋл . а҆лта спре ръсъри́т .
Оу҆на ве́де пъ а҆ра́п . а҆лта пъ Сне́рнт .
Ачѝ вин гръма́дъ то́ци а҆местика́ци .
Прꙋнчѝ шѝ бътръ́нй . съ́рачѝ . ꙟпъра́цй .
Бътрѫне́цѣ . бо́ала . шѝ дꙋре́рѣ чѣ рѣ .
Сѫнт стръжари стра́шничй , че стаꙋ то́т а҆коле .

Стра́м лор є̃ мъхни́ре, ши́ почи́тꙋл лъка́ш.
є̃ не́грꙋ шѝ хꙋлит ве́ди́т къй̀ оу̑чига́ш.
Ши̑ фꙋмꙋл фъкліи́лор че сѫнт дъ змо́алъ ре̑.
Фа́к оу̑н ꙟтꙋне́рек шѝ да́ꙋ ѡ̂ гро́азъ гре̑.
Ѿ хе̑ръ фъръ ꙟ̑ꙋзꙋ ши̑ фъръ веде́ре.
Є̂ бо́зꙋл че ꙟ̑чи̑ ро́г, ши̑ то́ц мила̑й̑ че́ре.
Мо́арте̑ ѡ̂ нꙋме́скꙋ шѝ ꙟ̑ є̑й̑ ꙟпъръци́е.
Сънти́нде пе́сте то́т че ꙟ̑ре ста́ре ки̑е.

Причи́на сти́хꙋрилор ꙟ̑често́ра. Є̃сте дъ́н
Мидологі́е: тъ̑лмъчи́ре̑ ло́р дꙋпъ францозе́ще.

Пове́сте.

Амо́рꙋл фо́арте ꙟтрнста́т.
Міа́ꙋ спꙋсе че са́ꙋ ꙟтѫмпла́т.
Да́фни чей̑ не норо́коа́се. ⊕
Ни́мфи ти́нери́ фрꙋмо́асе.

По

Ажꙋнгѫ́ндо ꙟи сꙋспинѫ̃ .
Ѿ ѡ҆ фтѣ́зъ . съ ѿпре́ще .
Чи́нетѣ ѿ ꙟпи́нџе фѫрдѫ ве́сте .
По́фта ѿци́не скꙋрт пѫ ло́к .
Аполо́н стри́гъ . а҃х : чѣ норо́к .

Оу҆рмъ ꙟ ꙋрмъ сънгинѣзъ .
Арде ꙟкра́це съшова́зъ .
Дафине а҆рꙋга̀ сѫгѫтѣ́ще .
Да́р кꙋрѫ́нд съ ѿ стіне́ще .
Кѫ́нд а҃моро́ꙋл і҆нима фꙋрѫ .
Лѣ́сне пѫре Сло́ва ꙟгꙋрѫ .

Ѿпоф·те́ще . нꙋи драгне́ще .
Та́тео Іѡн потърнѣще .
Ши кꙋ ѡ҆ гра́бникъ скимба́ре .
Ѿ пре́ще фо́кꙋл чѣл ма́ре .
Да́р а҆ ѿскъпа̀ джи белѣ .

5 . Да

Дáфине. Дáфине. нꙋл фꙋгà.

Кѫнд л'Аполóн сѫ желéще.
Стрáда сѫ май потолéще.
Шѫи сеимбáтѫ стáре рѣ.
Ѫтѝнде врáц дѫ рамꙋрѣ.
Тóт ѫспре Ікомничéлꙋл сѣꙋ.
Стрингѫнд, аꙋ: тѫпáрѣ. шѝ пéи,
Ѡ: домнѣ і че чáс венинóс.
оўнꙋй Ікóмник ненорóкос.
Шѝ че вꙋдéре ѡ фидéтѫ.
Лà ѡ Інимѫ мѫхнитѫ.
Стрѫнще ѫврáце оўн копѫчéл.
Сéмте Інимѫ вѫтѫнд сꙋпт ѣа.

Ах нꙋ фꙋ не симцитóаре.
Дáка Амóрꙋл прéдере аре.
Че дѫ пѫ оўрмѫ симцире.

Н

Нꙋ фо́ст а̂ча́стъ ѡ̂биндꙗ́рѣ.
Оўн ма́рі пара́пон ла оўн та́т.
Шѝ де Іко́мник оўн гре́ꙋ ѡ̂ фта́т.

⊕ Мифоло́гїа повесте́ще, къ Да́фнис е̂ра̀ ѡ̂ фа́тъ са́ꙋ зѫ́нъ фоа́рте фрꙋмоа́съ шѝ къ Бо́зꙋл Апо́лон възѫ́ндо са́ꙋ а̂дръꙋ́нит де джѝнса да́р та́тъсо че е̂ра̀ а̂се́мене оўн Бо́зꙋ ка́съ ѡ̂ ска́пе де Апо́лон а̂ꙋ метаморфоси́то а̂тръ́н копа́ч, зи́съ Да́фнꙋ.

Стíхꙋри тълмъчи́те дꙋ́пъ францꙋзе́ще, фъкꙋ́те де Кардина́лꙋ Берни́с. Пое́тꙋл възѫ́нд диминѣ́ца Примъва́ра, ка́нд пънъ нꙋ̆ ръса́ре Соа́реле, ка́т е̂ де фрꙋмоа́съ а̂да́тъ шѝ а̂че́пе а̂ ѡ̂ нѫмѝ а̂ бꙋкꙋ́рїа са̀ чѣ ма́ре, шѝ грѣ́еще то́т кꙋ̆ Метафо́рꙋри шѝ прин Мифологі́е, фъкѫ́нд то́т Ікоа́не пъ скꙋ́рт.

Диминѣ́ца Поетичѣ́скъ.

Лꙋмі́на сте́мнор.
Пїѣре кꙋ фо́кꙋл лор.

Нóлптѣ сѣн кꙋ̀нѣвꙋцъ .
Кагъ нꙋ̆ сѣ вáꙁъ .
Ꙋ̆мбра сѣ́ слъбѣ́ще .
Ꙋ̆н Нóр сѣ Іві́ще .
Сáн нáлцъ шѝ крѣ́ще .
Дáр ꙁіѡа ꙟ҇а гонѣ́ще .
Шѝ кѫ́т ѥ҇ сарáтъ .
Драгá Нóпцꙋ̆ фáтъ .
Омѣрнúта Тачéрѣ .
Вéꙁ кѣ̀н дáтъ пáрѣ .
Юкéцꙋла Олтúрáш . [1]
Маргéла шѝ Ігънáш .
Алѣ́ргъ ꙟ҇пъдꙋрѣ .
Са спꙋ̆ сѣ тꙋрѣ .
Рѣ́ꙋ Інимѝ сáле .
Нúмфѝ фъръ тáле . [2]
Кáрѣ спънѝмжитáтъ .

Фѹџе тóт дѡ дáтъ .
Пе фрѹнтѣй зебрáнтъ .
Фáца лѹй хѹлáнтъ .
Окрѝгай дъсфрѣнáре .
Ѿ сíте прѣ мáре . .
Шѝ ѿ грѣ рокíе л̀ амóр .
Ал весéлій фечóр .
Аврóра Сарáтъ . [3]
Фóаре лѹминáтъ .
Пѝ а̂ подовéще .
Чéрѹл шíл полнéще .
Шѝ кáт е̂ а̂ратóасъ .
Флóрѣ шѝ фрѹмóасъ .
Káре ѿ а̂ флорéще .
Фáца лшáй лѹчéще .
Пе сóмнѹл а̂ пѣрáт . [4]
Кѹ Мáк а̂прѣтѹрáт .

Ȋнтрáн Кáр д'Абанóс .
Кꙋ грéꙋ фїинд ленебóс .
Ѥ̂ плъ̀нгъ дъ́неꙋла .
Минчꙋна шѝ вúеꙋла .
Шúи дáтъ въ́ѕ зꙋръ́нд .
Ѧмóрꙋла трúст въѕъ́нд .
Къ Ѧ̄лба зѝ съ́нкéще .
Шѝ нéи цеаепцéще .
Къ́нд нꙋ̀й Нóапте тáре .
Глꙋма мáре Стáре .

Пъ пáт дъ Трандафúр .
Флóра шѝ пꙋ зефúр . [5]
Кáре ѡ̀фтéѕъ тáре .
Стъ́ндꙋ̀й ла пичоáре .
Шѝ Ѧмóрꙋла Ȋклинéще .
Пéптꙋ̀й дезвълéще .
Ѩ̀ ꙟтрачáстъ Стáре .

Ащѣптъ зи́оа мáре.
Прѣ врѣдника албинъ.
Ꙟ кăмп ꙟгръди́нъ.
Иáтъ флориче́ле.
Съ сугъ дăин ѥле.

Флутурли задáрник. [6]
Ѥу кумпат май грáбник.
Збóаръ тот фъръ спóр.
Дăин замбилъ н бужóр.
Пăнъ ѡ флорицикъ.
Тот нуи дъ ꙟпикъ.
Ѥа мблат съ мунчѣщи.
Пă дѡ довандѣщи.
Мулцумитъ наре.
Шăй съ пăре амăре.
А' ăлата накълѣщи.

Па

Пѫ джинтѫй кꙋлеще .
Шѝ кѫт гꙋстѫ ѡ дацѫ .
По́фтай пѫрин да́цѫ .
Вѫз ха́рникꙋл Боа́р .
Пꙋи́нд Бо́й сѫй ла ка́р .
Ле зи́чѣ джи гꙋра .
Кѫ ме́ргꙋ л' арѫтꙋрѫ .
Тѫ́нѫра Пѫсторѣ .
Змꙋлце ѡ бнорѣ .
Ла пѫ́пт ѿ сѫде́ще .
Фа́ца и сѫ кое́ще .
Ши́ш по́ортѫ ѿнле Са́ле .
Пѫ мꙋ́нте пѫ ка́ле .
Кѫ́т е дѫ фрꙋмо́асѫ .
Фи́рѣ ши фѫло́асѫ .
Кѫ́ч то́т е ѫ верзи́т .

Шѝ

Ши тот е̃ ꙟфлорит .
Ѡ і привигътоаре .
Кѫт е̃щи кѫнтътоаре .
Глаʼсꙋл тъꙋ ꙟ вие .
Пъдꙋрѣ пꙋстие .
Версꙋл тъꙋ чел фрꙋмос .
Фаче оу҆н лок норокос .
Везь пе мѫндрꙋл фебꙋс . [7]
Фъкѫндꙋш дрꙋм ꙟ сꙋс .
Пе чер кѫт се Івеще .
Вірꙋ съꙋ лꙋчеще .

Ꙟсемнѫри ꙟсъпра Стихꙋрилор де май сꙋс .

[1] Сатирꙋл дꙋпъ Мифологие е̃ра де фире фоарте юбец, Лакꙋл тот пъдꙋри, фоарте саꙋт лакип, Жꙋмътате ѡм жꙋмътате добиток .

[2] Нимфиле саꙋ Ꙃѫнеле е̃ра тот фете фрꙋмоасе .

[3] Аврора, е̃ра Дꙋмнезеика диминеций . дꙋпъ Мифологие .

[4] Сомнул, дупъ Митологие нумит есте Морфе ши есте ынкипуит потрекънд ынкоронат ку тоате фли уте Нопций.

[5] Флора, ера Думнезейка Флорилор, Зефир, ера нумеле вънтулуй челуй май ръкоритор ынкипуит дупъ Митологие дъ ежретъ Копиландру ши виюй, яр пъ амор криз кънду фаче трибуинце а спуне кум сау ікоинит, ел ау фост ши есте ши ва фи.

[6] Скриторул ынкипуинд фалтуриле ау дат а ынцелеге фиреа унуй ікоиник нестаторник.

[7] Фебус, есте нумеле Соарелуй, Митология зиче къ ынтоате зилеле суиндусе ынтрун кар луминос, фаче друмул съу дела ръсърит ла апус, ачи стъ ши поетул а май кънта дименеца възънд іеитъ зиоа маре.

Стихури Тълмъчите дупъ Италиенеще дин Митастасие.

Прин о бичей пре никурмат.

Он

Сингꙋръ ꙟтъ кєи ꙟм ꙟ въцат .
Ши ꙟчаста драгъ ѡбишнꙋинцъ .
Мий сау фъкꙋт трєбꙋинцъ .
Фокꙋл дꙋлчє ч'ꙟрд фоартє .
Тот к'ꙟрдє пънъ ла моартє .
Ши даш врє нарфи пꙋтинцъ .
Съ нꙋц фиꙋ кꙋ крєдинцъ .

Єлєгиє . тълмъчитъ дин Мєтастасиє

Чє рѫꙋ час чє нєнорочирє .
Ницо, ѿт ꙟмара дєспърцирє .
Кꙋм ѡ съ трѫєскꙋ вай дє минє .
Ꙟ тъта дєпъртат дє тинє .
Ѿ съ трѫєскꙋ дєтот ꙟтристат .
Нꙋ ѡ съ ꙟмє пꙋйкъ час мъмгъит .

Ши тꙋ чине ціне д'ѧстъ датъ ;
Май гжндїй ла мине водатъ .
Сꙋферъ , на пъ оурмеле мꙋкар .
Прѧдꙋти пачй ши старй дъ амар .
Сꙋферъ астинй . гжндꙋриле меле .
Пъ оурма алор тале пнчорѣле .
Тот давна пъꙋнде пъйꙋ ла пламѫ .
Нїцо . еꙋ тот ажнгъ тйни мой дфадъ .
Ши тꙋ чине ціне д'ѧстъ датъ ;
Май гжндїй ламине водатъ .

Оумблабой кжнд пъ вѫй кжнд пъ дѣлꙋри .
Кꙋпринеꙋ д'але межꙋнарй калꙋри .
Тот атребжнд Мꙋнте . ши Копачи ;
Юбита ме оунде ѥщи ши че фачи .
Дъ ла ѡ зорие ла алта той кеатъ .
Той кимà . ши тот дъ тйне ѡй ѡфтъ .
Ши тꙋ чине ціне д'ѧстъ датъ ;

М2

Мáй гѫндíй ла мúне ко дáтъ.
Дéс мой гръбй шй сой але́гръ тáре,
Спре дꙋлчѣ мáрцине да мáре.
Ѹнде Нúцо Симцꙋм, прѣ бíне,
Къ трѣéскꙋ норочúт фíинд кꙋ тúне.
Мíй шй мíй де адꙋнярй аминте
Мóр венúнд ꙟнтрѫндꙋм аминте.
Шй тꙋ чúне щíе дꙟ áстъ дáтъ;
Мáй гѫндíй ла мúне ко дáтъ.
Ꙟнтъ: сѡй зíче, къзѫнд ꙟзвóрꙋл,
Лóкꙋл, оунде нек връжéсе амóрꙋл.
Дáр оунде пéнтрꙋ сéмнꙋ дън пъкáт;
Ꙟн мíлꙋ дáт шй лꙋ лꙋáт оун сърꙋтáт.
Ꙟчй: тóт ѡфтáм, шй тóт нъдъждꙋúм,
Колѣ, сꙋтꙋй, аменндой, адормúм.
Шй тꙋ чúне щíе дꙟ áстъ дáтъ;
Мáй гѫндíй ла мúне ко дáтъ.

Б i

Віи́нд ла лъка́шꙋл а̂че́ст но́ꙋ. А̂да́тъ,
Дъ кѫц тє́й ведѣ̀ ꙟпрежꙋра́тъ.
Кѫц : Кре́ꙁ, фъръ̀ а̂нꙋ тєсꙋпъра̀.
Амо́р, ши̑ крєди́нцъ цо́р жꙋра̀.
Ѿ : До́мнє, чѐ щи́ꙋ, то́т а̂скꙋлтѫ̀нд.
Кꙋ а̂тѫ́та дꙋлча́цъ тъ̀ лъꙋдѫ́нд.
Ѿ : до́мнє, чѐ щи́ꙋ, д'а̂стъ да́тъ;
Ма́й гѫндій ла ми́нє вода́тъ.
Гѫнде́щє, чѐ ю̂тє Съџѣтъ,
Пꙋ́нкъ ꙟм ла́ш ꙟпла́пт а̂стъ да́тъ.
Гѫнде́щє : ши̑ кѫ́т та́ꙋ ю̂ни́т фи̑ло́с.
Фъ́ръ а̂гѫнди̑ ка фи̑ норо́нос.
Гѫнде́щє : ю̂ни́та мѣ̀ Інимио́аръ.
Ла а̂ча́стъ дъспърци́рє а̂ма́ръ:
Гѫнде́щє :.... а̃х : ѿла д'а̂стъ да́тъ;
Ма́й гѫндій ла ми́нє вода́тъ.

Ст

Dintr'ale mele,
Preotul Dumitru Furtună
din Dorohoi. 1946 nobrie 26.—

Стíхꙋри дꙋпъ Їталіенéще .

Кредíм къ ла ювíре .
Єсте мꙋлцꙋмíре .
Дáр страдъ прє мáре .
Фъръ де Амóрꙋл áре .
Съ плéч, съ фꙋџин, съ лáш .
Че щíй мáй дръгълáш .
Съ сꙋфер дъпъртáт .
Дічи щíй кай лъсіáт .
Ѡ: че віацъ амáръ .
Іинмáн ръсáре .
Біне амóр нꙋ вéде .
Чіне щíнец кредe .

Кꙋнтарє Кꙋнтърилор .
Тóкма дꙋпъ Ѡврéй .
Кáп : І
І Єл . Мꙋлт мъ сърꙋтъ .

Шй

Шй пантѹл мѣл пѹпъ.
Ѧм зи́се къ ѡдинѹл.
Лѹй нѹеа дъ винѹл.
Дар цъцѣле меле.
Кънд. зачѣ пъ ѥле.
2 Гар ѥл ка оун търѹфос.
Кѹ нѹме мѹлт фрѹмос.
Кѹ кипѹл дъзмардат.
Кѹ ѡкюл ѧцъцат.
Дъ пофтъ фетилор.
Ка Мирѹл Кедрилор.
3 Тоате не звърлѹгъм.
Сь ѧпѹкъм сън дрѹгъм.
Тоате веселе мѹлт.
Ювим кѹ кът май мѹлт.
Шй тоате вом бъга.
Пъ ѧпърацѣ са.

Ꙟкъмъ́рилє лꙋй.
Ло́м питѝ ка пꙋн пꙋй̆.
Ло́м пофтѝ ка мꙋстꙋ.
Шѝ І̂ѡ́ми ю̂бѝ гꙋстꙋ.
4 Сꙟ́нт нѣ́гръ і̂ар фрꙋмо́асъ.
Шѝ мꙋлт дръгъсто́асъ.
Фе́телє ло́кꙋлꙋй.
І̂ерꙋсали́мꙋлꙋй.
По́ци сълє привє́щи.
Ка съла́шє кръє́щи.
5 Єꙋ ла кі́п нѣ́гръ Сꙟнт.
Дъ Со́арє шѝ дъ вꙟнт.
Фра́ци Съи кръжени́ръ
Пъ Ма́йка снѣ́ръ.
Съ пле́к съ пъзе́скꙋ.
Ві́ѩ ло́р съ състръже́скꙋ.
А ло́р а̂м пъстра́то.

Амѣ жа́ф а̂и да́то .
6 Спꙋнем оўнде кѫмпе́ск .
Ѹ̆нде ла міꙁ оўмбре́ск .
Ѹ̆нде ѡ̂нциле та́ле .
Юбі́те ꙟчѐ ва́ле .
Пла́скꙋ ши̇̀ съ ѡ̂днихне́скꙋ .
Съ ві́ꙋ съ те гъіе́скꙋ .
Скимба́тъ не цинꙋтъ .
Ка ѡ̂ ві́тъ пієрдꙋтъ.
7 Кꙋм е̂̀ пла́н пꙋти́нцъ . е̂л.
Фрꙋмо́асъ ꙟкредӥнцъ .
Ꙟча́е че то́й зъри̇̀ .
Д'а̂лꙋ те нимери̇̀ .
Чи́не ꙋрма тꙋрмелор .
Спре ста́ꙋ пъсто́рилор .
Адꙋ ꙟ̃днаі та́де ,
Дꙟн дѣла май ла ва́ле .

8

8 Дъ єщи лжнгъ мине,
Мꙋлт ꙟм вине вине.
Фрꙋмо́сꙋ т'ꙟсъмꙋе́скꙋ.
Шѝ мъ витіже́скꙋ.
9 Чѐ єщи фрꙋмꙋши́къ,
Кжт ѡ тꙋртꙋри́къ.
Чѣрби́ца та̀ ꙟбꙋнъ,
Кжт ѡ скꙋлъ бꙋнъ.
10 Подо́лбъ фа́чі-ѡй цие,
Шѝ мжндръ вой съ фие.
Дъ аꙋр фрꙋмо́с лꙋкра́т,
Кꙋ арџи́нт ꙟпистра́т.
11 Кра́юл мꙋлт ꙟдꙋплека́т,
На́рдꙋл міе́ꙋ гꙋст іаꙋ да́т.
12 Кꙋ цжцеле мѣле,
Ѳл віа́цъ, кꙋ ѥле.
13 По́амъ л'ꙟсъмꙋе́скꙋ,

Кѫ́нд мꙋлт ꙟл прѣцꙋе́скꙋ.
14 Тꙋ є҆шти чѣ фрꙋмоа́сѫ, Ѥл
Шѝ мѣ драгъсто́асѫ.
Порꙋмбе́ицъ ꙟ фока́тъ.
Ѡ҆кии та́ꙋ а̂ша̀ ка̀тъ.
15 Тꙋ є҆шти бꙋн, фрꙋмо́с. Ѥа
Па́тꙋл но́стрꙋ ꙋмбро́с.
16 Шѝ ми́рос дꙋлче,
Шѝ ка́са нѣ дꙋче.

Ка́п: 2.

1 Ка дꙋхꙋл вифоре́лꙋй, Ѥа
Ка гнꙋче́лꙋл кѫ́мпꙋлꙋй.
2 Ка трандафи́р ꙟтре спи́ни.
Шѝ ка кри́нꙋл ꙟгрѫди́ни.
Аша̀ ꙋби́тꙋл мѣ́ꙋ фѫло́с.
Ѥсте ꙟтре фе́те тот фрꙋмо́с.

3

3 Са́ꙋ ка оӱн Ма́р бꙋн ꙟнве́зи.
Ӑшѝ ꙟтре кои́ни́ч ꙟ̈а ве́зи.
є̈ꙋ а̀рдє̈м съмъи нъде́скꙋ.
Шѝ кꙋ є̈л съмъ ѿе́скꙋ.
По́фта мѣ̀ мѝ Са́ꙋ ꙟплини́т.
Юби́тꙋл ла ми́не а̂ꙋ вини́т.
Ро́лда лꙋ̈й вꙟржи́нд ꙟми́не.
Ма́м оўими́т дъ прѣ̀ мꙋлт би́не.
4 Ӑх: прими́цъмъ оӱнде ве́цй.
Фа́чиц кꙋ ми́не чѐ вре́цй.
Да́р ѿзи́цй фъръ мъсꙋръ.
Шѝ кꙋ фа́пта шѝ джи́ гꙋръ.
5 Ꙟтꙋтъм тꙋ̀ кꙋ миро́асе.
Бꙋзеле ꙟ̈м сꙟ́нт Сечето́асе.
Ка́ч Їнима ми́й пътрꙋне.
Шѝ трꙋпꙋл би́не є̈сте ꙟпꙋне.
6 Стъ́нга та̀ м' є̈сте къпътъ́й.

Кꙋ

Кȣ дрѣпта та м'акоперій.
7 Вѫжȣр фетелор Сиѡнȣлȣй.
Сѫ даць ѡдихнѫ сомнȣлȣй.
Чѣлȣй пре мȣлт юбит ал мїеȣ.
Кѫч драгостѣ нȣ доарме греȣ.
8 Ятѫ кȣм симцѫ кѫ вине.
Пре фрȣмосȣл меȣ спре мине.
Сȣнет, тропот, рѫпѫитȣри.
Аȣз пѫн мȣнцй. пѫн Пѫдȣри.
9 Кѫч ѥл салтѫ ка оун черб.
Чен пофтѫ винелей ферб.
Ачѣста дѣс миеаȣ тѫмплат,
Ши ла пѫрєци лам афлат.
Кѫтѫнд ла мине по гѫȣрѣ,
Ши кȣ гȣрица ятѫ чем врѣ.
10 Сколѫ, сколѫ Порȣмбицѫ,
Мѫ вѣз кȣ кѫтѫ кредницѫ.

ѥл
ГЛ

Кѫр мам ӑфлат лѫнгъ тине,
Шй плин дъ драгостїи мине.
11 Кѫтъ їѡрна дътот ау трекꙋт.
Шй грииднина дрꙋмꙋл шау фъкꙋт.
12 Флорили тоате ау ѫфлорит.
Шй плекнїа лѣсъ ау нимерит.
Привиигъ тоаре ам аꙋзито.
Тꙋртꙋрѣѡа ам привїто.
13 Змокинꙋл мꙋат род ау плодит.
Шй флоаре вїй дътот сау ївит.
Скоалъ: вино, фрꙋмоаса мѣ.
Соро нꙋм фачи їнимъ рѣ.
14 Порꙋмбицъ че таи питит,
Ѥш кꙋфаца ла привит.
Фъмъ: съ аꙋз грана чѣа дꙋлчи.
Съ вѣз фаца чи мъи винчѣ.
15 Съ принд'м пꙋй вꙋлпꙋлицй.

Кѫч ꙟй фрѹнзъ ꙟкрꙗчй вицй.
16 Юбйте фйе тот пъ воїа та. гі
Тѹ ѥфи ал мѥѹ ѥѹ сѫнт ал та.
17 Дар терог. кѹм зйша ва пери.
Шй къ ноапте сѫва зъри.
Вино. кѹржид фръцниорѹл мѥѹ.
Къ пър фъръ тине зъѹ.
Вино ка фйѹл черкилор.
Юте пъ вѫрфѹл мѹнцилор.

Кап: 3.

1 Ꙟпатѹм ноапте ꙟм кѫѹтат. гі
Юбитѹл мїеѹ нѹ лам ꙟфлат.
Стригатам кѹ пре мѹлт сѹспин.
Шй мїам пирдѹт шал мїеѹ ходин.
2 Скѹлатѹмам шам черчитат.

Д

Дꙟн лок . фꙟлок . мꙋлт ам къ тат .
Нꙋ щиц ам зис пла мїеꙋ кент .
Ѡр нꙋ кꙋмвѫ : вой лаць ївит .
Къ їнима мѣ съ топїаще .
Дъ кꙟнд пъ ѥл нꙋл нимерѣщи .
3 Пѫнъ ши стракѣ маꙋ афлат .
Къ пъ чел че юбескꙋ кат .
4 Ши май мъргꙟнд пꙋцин пꙋ прѣ .
Гъсїй пъ чел че їнима врѣ .
Принсам пъ ѥл кꙋ пꙋтинцъ .
Ши лам дꙋс кꙋ амѣ силинцъ .
Ла мꙋмъ мѣ ꙟтро килие .
Ꙋнде нимени нꙋ авѣ съ вие .
: Ши пъ вой къ ꙟꙋр фетилор .
Пъ търиїле Иерꙋсалимꙋлꙋй .
Ацꙟ дъщипта драгосте ноѡ .

Ка сѫ въ фа́къ а̑л мїе́ꙋ ши̇̀ бо́ю.

6 Чѣ Си́мцъ ридикѫ́ндꙋсъ ;
Ди̑н ло́к стꙋфо́сꙋ ꙋн фла̑ѫ̑дꙋсъ .
Ка ꙋн Бꙋчꙋм стъ̀ ꙟкорда́т :
Змѝрнъ , а̂лꙋ̂и , ла́ꙋ а̂фꙋма́т .
Атѫ́т є̑сте кꙋ плъче́ре ,
Кѫ́т Інима мꙋлт ꙟ̑л че́ре .
7 Ꙗ̑тъ кѫ́тъ фѣричи́ре ,
Па́тꙋл на́ре пъръсі́ре
Ло́к кръє́скꙋ . ло́к минꙋна́т ,
Ни́ч ко Спа́имъ ꙟСърчина́т .
8 Бѣтѣжи́не мꙋлтъ ꙟтра̑нсꙋл .
Кѫ̑ч но́и ръзбои́м пъ джѫ̑нсꙋл .
Но́аптѣ а̂скꙋлтъ ши̇̀ ꙗ̄ та́че ,
Ши̇̀ дъ фри́къ нъ дъ̀ па́че .
9 А чѣ́ст Па́т ӓл Крѣ́ꙗлꙋ̂и .
Є̑ джи ле́мнꙋл Ливанꙋлꙋ̆и .

10

10 Стъжапи сън дъ̀рцинт кꙋрат.
Пакъторꙋл ӂ аꙋр лꙋкрат.
Зъ баіта че ӂпрежꙋратъ.
Тот кꙋ скꙋле ӂпресꙋратъ:
Гѫтъ че плаче фетелор.
Ачестан чел драг лок ал лор.
11 Ешиц фетелор, зърицй.
Пъ Соломон шіл привицй.
Пъ кап кꙋ кꙋнꙋна са.
Че тꙋ дато лꙋй мꙋмъеа.
Ӂн зиоа цинерій сале.
Ӂн зиоа че маꙋ пꙋе ла кале.

Кап: 4

1 Фрꙋмоасъ ешй іꙋбита ме. Ел
Нич май есте асеменѣ.
Очій тъй сꙋнт тот іꙋбире.
Перꙋменцъ ӂмбатъ сꙋмирі.

Пѫрꙋл тѣꙋ мѫтасе моале,
Мꙋлт лꙋческ тꙋнселе тале.
2 Ꙗр динций тѣй седеф кꙋрат,
Ꙟмѫрџенаш ꙟпрежꙋрат.
3 Бꙋзеле тале ꙟфокате,
Кꙋ драгосте вор оудате.
Гранла тѣꙋ чел дѫзмердат.
Інима тоатѫ мїꙋ прѫдат.
4 Грꙋматкй чей фѫрѫгемѫ,
Нич кашꙋл нꙋл бѫгѫн сѣмѫ.
Албй. фрꙋмошй. ротꙋнжорй,
Нꙋмай кꙋ ей поц сомори.
5 Чѫциле тале стаꙋ Івните.
Кѫ доѡ Мере ꙟкрин патите.
6 Дар Мѫгꙋра чѣ дѫ тоїꙋ:
Маї єтѫтꙋтаꙋ лоц фрꙋмоїꙋ;
Оунде вѫз тїрев мѫрꙋнтѫ.
Шꙋ

Шѹнде дау оунде съ крѹнтъ .
Паръ аѹъ . паръ снинчире .
Ши сѫнт тот нѹман ѹимире .
Кѫт ѡи фи кѹ віацъи мині ,
Ной анпеи дъ лѫнгъ тіні .
7 Тоатъ ѥши пре мѹлт фрѹмоаса .
Ши фъръ преу дрѣгъстоасе .
Хѹлъ нѹ ѥсте ꙟтрѹ тіні .
Дар тот фрѹмос ши тот біні .
8 Дин Лівадиѥ соро скоболъ ,
Мирѣѥсъ віно спре саръ .
Віно съ не май дъзмардъм .
Драгосте мѹлтъ съ не ръздъм .
Кѫте Тарле сѫнт пъ мѹнте ,
Дъ флори мѹлте ши мърѹнте .
Стаѹ дъ ной бътъторите ,
Ши Пешерле кърърите .

Д

v

9 Д'а̂ та̀ ꙋна кѫꙋта́ре.
Ини́ма мѣ̀ рѫга́е на́ре.
Ѿ сапри́нде ши́и дрѫзне́щи.
Фернчи́рѣ са̀ гѫсе́щи.
10 Ѻчилор та́ле мѫ да́ꙋ ро́б.
Гꙋменꙋл ло́р ѫ̂ бꙋзе со́рб.
Ѻ́ро: чѐ ѫжит а̂ша̀ фрꙋмо́асе:
Ши̇̀ дꙋлчи ши̇̀ дрѫгѫсто́асе..
То̀т чѐ е҃ п'а̂тѫ́ꙋ трꙋпшо́р.
е҃ ка фло́арѣ миросито́р.
11 Бꙋзеле та́ле мꙋлт ѫ̂ пла́к.
Ма́ре си́мтꙋ кѫ еѫ пре фа́ке.
Ли́мба та̀ дꙋлча́цѫ го́алѫ.
Мѫнгже́ре л а̂мѣ̀ бо́алѫ.
Грѫди́нѫ мꙋлт ѫ̂ флори́тѫ.
А̂ша̀ е҃щи ѫ̂подоби́тѫ.
12 Грѫди́нѫ пѫстра́тѫ бине.
Кꙋ

Кꙋ Ізвор злінтъ дъ мине .
13 Тот статꙋла тъꙋ чела потривит .
Єла Саць н'аре ла привит .
14 Єꙋ лꙋй мъ рог . Єꙋ лꙋй мѫникин .
Тот чи ам єꙋ лꙋй ѫкин .
15 Єꙋ Ізворꙋлꙋй челꙋй виꙋ .
Єꙋ лꙋй рок прімескꙋ съ фиꙋ .
Челꙋй кѫнд ва асꙋдеще .
Ꙟр чел мꙋлт , арде , топеще .
16 Батем Бинте : фъм ракоаре .
Къ пофта ѡ съ м' ѡмоаре .

Кап : 5

1 Вѣз фръциѡрꙋл меꙋ къ вине . гл
Съ Съ дъзмерде кꙋ мине .
Ꙟгръдина Съ скоболъ .
Поама чѣ дꙋлче доболъ .
Петречи ѫмꙋлтъ трꙋфие .

Гꙋ

Густжнд кꙋплъчери вие.
2 Ӑгръдина мѣ нимерiй. єл
Соро.нивꙗстъ ши привiй.
Тоати подоабнле сале.
Че сжнт ла прѣ бꙋнѣ кале.
Гꙋстай кꙋ мꙋлтъ плъчере.
Ѿар дъче ꙟнима чере.
Мжнкаци ши беци ши вой.
Ши въи весиꙗнци ка ной. гл
3 Дормим дар тот ꙟгрипатъ.
Кжнд ла оуꙋшъ симци до датъ.
Фръцниорꙋл меꙋ ꙗ венисе.
Ши дин гꙋръ гата чем зисе.
Сорѕо дъшкиде май таре.
Къ маꙋ бътꙋт роа чѣ маре.
4 Мам дъзбръкат ши сжнт голъ.
Бѣꙁ съ нꙋ фачи нъвалъ.

Ма

Ма́м спѫла́т пѫ пічо́реле .
Шѝ кꙋм вої́ пѫнгѫрі̀ пѫ є̃ле .
5 Єл дѫ гра́с ма́ре чѣвѣ .
Бѫрѫ̀ мѫ́на сѫ̀ пѡ̀ гѫꙋрѣ .
Шѝ мѫ гѫджаѝ пі̆сте то́т .
По́фта мѫ ко прі́нсе дѫ то́т .
6 Мѫ скꙋла́й шѫ́н гра́с дѫшкніе́й .
Нимі́к дѫ дѫ́неꙋа ні̇ аскꙋніе́й .
Фрѫціо́рꙋлꙋі́ кꙋ дра́гꙋ дꙋсе́й .
То́т че маі̆ скꙋмпꙋ авꙋсе́й .
7 Єл пофти́нд ѫкѫ д'афа́рѫ .
Мѫ ско́асе дѫ́н ка́ле афа́рѫ .
Шѝ дѫ пла́к ма́ре лешина́й .
Ѫфі́ре віі́ндꙋм пѫ є̃л кѫта́й .
Да́р ѫ̂ зада́р . кѫ́ч липсі́се .
Сѫ тꙋл фіі́нд сѫ дѣспѫрци́се .
8 Кѫ та́тꙋлам шѝ пѫ́н прежꙋр .

Стрежари нопцїй чей кунжур .
Детеръ песте мине .
Ей ши мъ жъфуиръ бине .

Брободелникул ꙟм луаръ .
Шим фъкуръ маре ѡкаръ .
9 Ꙗр пъ вой къ жур фетелор .
Сѫй вестици къ мор дъ дор .
Съй зичец челуй пре юбит .
Къ дрѧгостѣ луй мау робит .
10 Ѡар чиней ꙟчест фиричит . фет :
Че пъ чѣ фрумоасъ ау причит :
Спунеа ноѡ куржнд Съл ведим :
Фїинд журати ши Съл виним .
11 Ꙗл мїеу ибит фръцнишору . ꙗ
Ел е алб ши румеиѡру .
Дъжн зече мїй дъл привещи .
Пъ ел лесне ꙟл деѡсжбещи .

12 Прѣ мѫндре сѫнт плетеле лꙋй .
Фаца лор . фацъ аꙋрꙋлꙋй .
13 Іар ѡкїй съй фоарте юбецй .
Дъла ей драгостїй вецй .
14 Фълчиле кѫнд ле привещи .
Кꙋ крини ле потривещи .
Шѝ не грешит бꙋзеле лꙋй .
Кꙋи Трандафир поч съле пꙋй .
15 Мѫйниле лꙋй ѡабле фрꙋмоасе .
Шѝ ка кашꙋа ѫрътоасе .
Трꙋпшорꙋл съꙋ фоарте кꙋрат .
Кꙋмꙋаци анпичи ѫфъцат .
16 Іар винтреле шѝ май чева .
Нич май щиꙋ кꙋм ле лъꙋда .
Шѝ фаца са чѣ юбѣцъ .
Іа ла тоате мъ шин вацъ .
17 Еꙋ че симцъ ѫпаре маре .

Шѝ Інима мѫлт ѡ чѣре.
18 Ѿарі чі Софії фъкѫт. Фіт
Юбѣцѫа чел-пріфъкѫт.
Ѥл каре пъ чѣ фрѫмоасъ,
прѣ лѣні джи фіре скоасъ.
Чѝ блемаци съ немірім.
Кѫ джнса тѣр съ ѫтжлнім.

Гъіѫфларе.

Бѣр че нѣмѫ чеи лѫме віе.
Аре ѫдемнѫ ла стіхѫрсіи.
Шѝ съласатік ѫкъ кѫнтъ,
Фірѣ ѫсъ лѫі кѫбжнтъ.
Тѣр Нороаді прінчіпѫте,
Нѫ фацѫ кѫ мѫлте кѫте.
Кнезѫірѣ лор чѣн кантъ.

Д

Дѫ́нд поє́зїй дрȣм дъ Сі́атъ.
Пи́стє мȣнцй пѫ́нтрє фло́ри.
Пи́стє а҃пє пѫ́нтрє но́ри.
Аȣ ꙟтрȣпа́т нє́н трȣпи́рй,
Аȣ Їконй́т нєвєди́рй.
Фи́рѣ шй҃ кȣ мєщєшȣци́рє.
Є҃й а̀ȣ фъкȣт, ѡ̑ клъти́рє.
Ли́мба но́астръ прѣ пȣци́нъ.
Нȣй а̑ни́мȣй про́астъ ви́нъ.
Къ́ч ꙟ̑ Со́лцъ ра́ȣ кȣвѫ́нтȣл.
Ꙟпърле́тȣл чє дъ̀ гѫ́ндȣл.
Ма́й кȣ врє́мє, шй̀ чи́нє щи́нє.
Прйсо́сйрє по́атє Съ ви́є.
Къ Скрїи҃то́рй ꙟподобє́скȣ.
Ли́мба, Патрїа́шй Славє́скȣ.
Фїє а҃ча́стъ а҃кȣш черка́рє,
Мȣстръ а҃лтор Спрє́н дємна́рє.

[illegible]

[illegible]

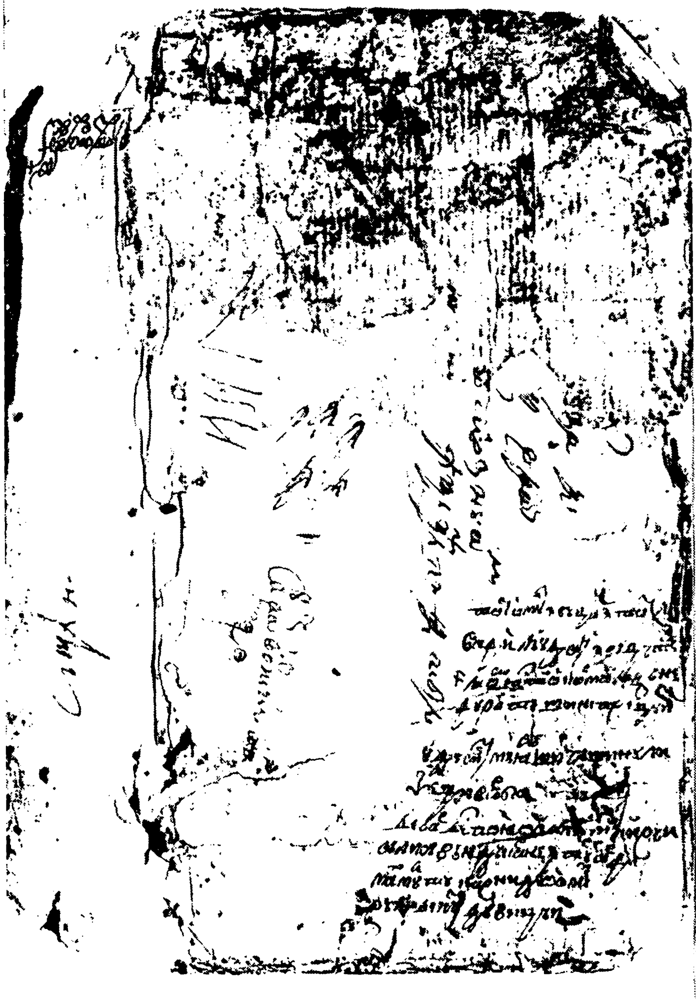
[illegible]

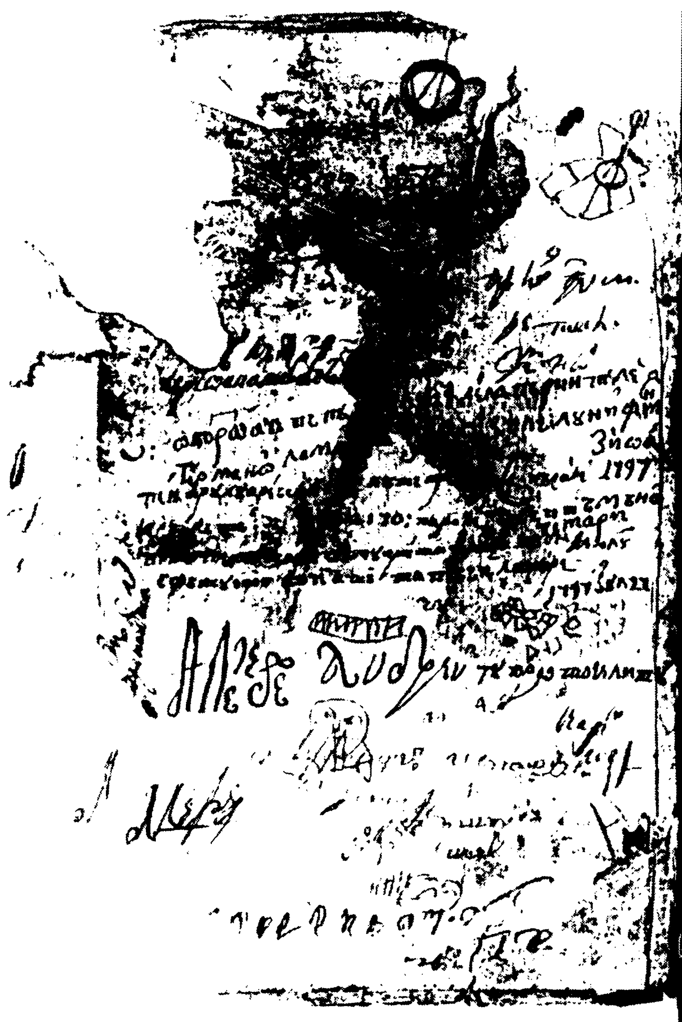
[illegible]

[illegible]

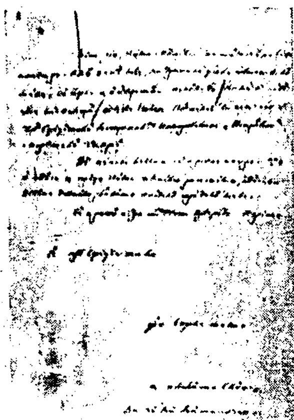
[illegible] 1799

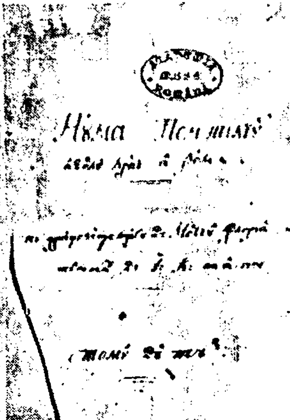
[illegible]

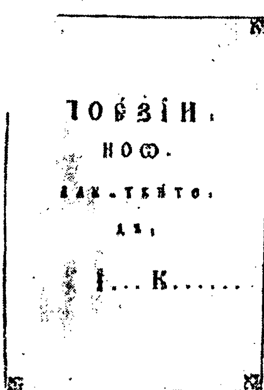

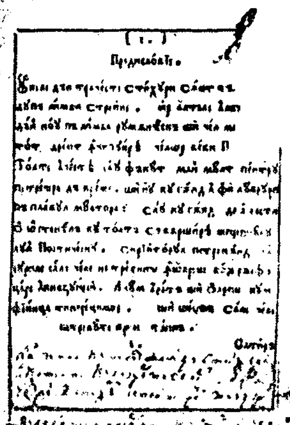
[C]

Sfirşitul dedicaţiei către mitropolitul Gavriil Bănulescu şi foaia de titlu a traducerii *Numa Pompilius* (Bibl. Acad. R.P.R., ms. 1550).

Foaia de titlu şi *Predislovia* volumului *Poezii nouă.*

INSTITUTUL DE ISTORIE ŞI TEORIE LITERARĂ „G. CĂLINESCU"

IOAN CANTACUZINO

POEZII NOUĂ

Ediţie îngrijită
de
ANDREI NESTORESCU

BUCUREŞTI
1993

CUPRINS